

Bruxelles, 18. travnja 2018.
(OR. en)

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0091 (NLE)**

**7960/18
ADD 8**

**WTO 64
SERVICES 13
COASI 81**

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	18. travnja 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2018) 192 final - ANNEX 4 - PART 1/3
Predmet:	PRILOG Prijedlogu odluke Vijeća o sklapanju Sporazuma o gospodarskom partnerstvu između Europske unije i Japana

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2018) 192 final - ANNEX 4 - PART 1/3.

Priloženo: COM(2018) 192 final - ANNEX 4 - PART 1/3

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 18.4.2018.
COM(2018) 192 final

ANNEX 4 – PART 1/3

PRILOG

Prijedlogu odluke Vijeća

o sklapanju Sporazuma o gospodarskom partnerstvu između Europske unije i Japana

PRILOG 8.-A

REGULATORNA SURADNJA U POGLEDU FINANCIJSKOG REGULIRANJA

Regulatorna suradnja

1. Stranke surađuju na bilateralnoj razini i u okviru međunarodnih tijela u cilju daljnjeg jačanja globalne financijske stabilnosti, pravednih i učinkovitih tržišta te zaštite ulagatelja, deponenata, osiguranika ili osoba prema kojima pružatelj financijskih usluga ima fiducijarnu obvezu (dalje u ovom Prilogu: „regulatorna suradnja”).
2. U toj regulatornoj suradnji stranke se vode načelima i bonitetnim normama dogovorenima na multilateralnoj razini te slijede načela iz stavaka od 5. do 12. kako se provode na temelju okvira predviđenog stavicima od 19. do 21.

Opseg regulatorne suradnje

3. Regulatorna suradnja obuhvaća cijelo područje financijskih usluga, uključujući računovodstvene i revizorske okvire, osim ako se stranke dogovore drukčije.

4. Ovim Prilogom ne dovodi se u pitanje raspodjela i izvršavanje nadležnosti regulatornih i nadzornih tijela stranaka. Stranke prepoznaju da bi se njihova regulatorna suradnja trebala temeljiti na uzimanju u obzir razlika u njihovim strukturama tržišta i poslovnim modelima u području financijskih usluga.

Načela regulatorne suradnje

5. Svaka stranka ulaže napore kako bi osigurala da se na njezinu državnom području provode i primjenjuju međunarodno dogovorene norme za reguliranje i nadzor u području financijskih usluga. Te međunarodno dogovorene norme među ostalim obuhvaćaju norme i načela koje su izdali Bazelski odbor za nadzor banaka, Međunarodno udruženje osiguravateljnih nadzornih tijela, Međunarodna organizacija nadzornih tijela za vrijednosne papire te Odbor za financijsku stabilnost.
6. Stranke ulažu napore kako bi postigle međusobnu usklađenost regulatornih i nadzornih okvira za financijske usluge na način koji doprinosi ostvarenju ciljeva iz stavaka 1. i 2.

7. Ne dovodeći u pitanje vlastite zakonodavne postupke, svaka stranka ulaže napore kako bi drugoj stranci omogućila da u ranoj fazi bude obaviještena o planiranim regulatornim inicijativama u području financijskih usluga koje bi mogle biti relevantne za nju te da ima priliku dostaviti primjedbe povezane s time.
8. Kad god je to moguće, stranke se mogu pozvati na pravila i nadzor druge stranke. To čine ne dovodeći u pitanje pravo druge stranke da na temelju vlastitih pravila, a posebno kriterija za pozivanje, ocijeni regulatorni i nadzorni okvir druge stranke u cilju omogućivanja pozivanja. Za potrebe tog ocjenjivanja stranka ne smije zahtijevati da pravila i nadzor druge stranke budu jednaki njezinim pravilima i nadzoru, nego svoju ocjenu temelji na regulatornom ishodu.
9. Stranke se međusobno obavješćuju o tome kako osiguravaju učinkovit nadzor i izvršavanje pravila za provedbu međunarodno dogovorenih normi i svih drugih pravila, posebno u područjima u kojima se jedna od stranaka poziva na regulatorni i nadzorni okvir druge stranke.
10. U postupku oblikovanja planiranih regulatornih inicijativa u području financijskih usluga svaka stranka uzima u obzir učinak te inicijative na tržišne subjekte i nadležnost druge stranke.

11. Svaka stranka ispituje mjeru o kojoj je obaviještena posebnim pismenim zahtjevom druge stranke i koja bi mogla imati učinak na sposobnost tržišnih subjekata da pružaju financijske usluge na državnim područjima stranaka kako bi se, ako je to moguće, postigla međusobna usklađenost mjere.
12. Svaka stranka u svakom trenutku može opozvati odluku da se poziva na regulatorni i nadzorni okvir druge stranke te ponovno početi primjenjivati i izvršavati vlastita pravila, i to ako primjena pravila i nadzora druge stranke više nema jednak ishod, ako druga stranka ne izvršava učinkovito svoja pravila ili ako druga stranka ne surađuje dovoljno u nadzoru financijskih institucija. Stranke su dužne provesti primjereno međusobno savjetovanje prije nego što ponovno počnu primjenjivati i izvršavati vlastita pravila.

Zajednički regulatorni forum Europske unije i Japana u sektoru financija

13. Stranke ovime osnivaju Zajednički regulatorni forum Europske unije i Japana u sektoru financija na datum stupanja na snagu ovog Sporazuma (dalje u ovom Prilogu: „forum”).

14. Forum je zadužen za upravljanje regulatornom suradnjom između stranaka. Konkretno, forum prati napredak i planira daljnji rad na regulatornoj suradnji. Forum promatra poštovanje načela regulatorne suradnje iz stavaka od 5. do 12. kako se provode na temelju okvira predviđenog stavcima od 19. do 21.
15. Forum čine predstavnici Europske komisije i Vlade Japana, uključujući Agenciju za financijske usluge, a zadaća im je da se na tehničkoj razini bave regulatornim pitanjima povezanim s financijskim uslugama. Ne dovodeći u pitanje pravo svake stranke da sama odabere svoje predstavnike u forumu, svaka stranka može od druge stranke zatražiti da pozove predstavnike iz drugih regulatornih ili nadzornih tijela u sektoru financija koja djeluju na državnom području druge stranke kako bi doprinijeli raspravama i pripremnom radu foruma kad je riječ o pitanjima povezanim s aktivnošću tih regulatornih ili nadzornih tijela u sektoru financija. Druga stranka trebala bi pozitivno razmotriti takav zahtjev.
16. Sastancima foruma zajednički će predsjedati visoki dužnosnici iz Europske komisije i japanske Agencije za financijske usluge.
17. Kako bi se olakšala regulatorna suradnja, svaka stranka u forumu imenuje točku za kontakt. Forum može uspostaviti stručne radne skupine koje bi se bavile konkretnim pitanjima.

18. Sastanci foruma održavaju se naizmjenice u Tokiju (Japan) i Bruxellesu (Belgija), najmanje jedanput godišnje te svaki put kad članovi foruma to smatraju potrebnim.

Okvir za regulatornu suradnju

19. Forum izrađuje i primjenjuje okvir za regulatornu suradnju kako bi proveo načela iz stavaka od 5. do 12.
20. Okvir za regulatornu obuhvaća sljedeće:
- (a) mehanizam za razmjenu informacija i savjetovanje s drugom strankom, u primjerenim oblicima, o planiranim regulatornim inicijativama, ne dovodeći u pitanje zakonodavne i upravne postupke svake stranke;
 - (b) smjernice za pozivanje na regulatorni i nadzorni okvir druge stranke – ako je moguće, prilagođene za svako područje financijskog reguliranja;
 - (c) postupak iz stavka 11. za ispitivanje mjere o kojoj je jedna od stranaka obaviještena posebnim zahtjevom druge stranke;

- (d) smjernice za upravljanje forumom;
- (e) postupak za tehničku medijaciju iz stavaka od 22. do 26.; i
- (f) ako je tako dogovoreno, sve druge aranžmane za poboljšanje regulatorne suradnje.

21. U okviru za regulatornu suradnju mogu se predvidjeti i posebni aranžmani za olakšavanje suradnje u prekograničnom nadzoru i izvršavanju.

Tehnička medijacija

22. Odredbe ovog Priloga ne podliježu rješavanju sporova na temelju poglavlja 21.

23. Ne dovodeći u pitanje stavak 22., svaka stranka može pismenim putem od druge stranke zatražiti da pokrene postupak tehničke medijacije povezan s načelima regulatorne suradnje iz stavaka od 5. do 12. Postupak tehničke medijacije može se pokrenuti tek nakon što se stranke slože da će ga upotrijebiti u konkretnom predmetu.

24. Nakon dogovora stranaka o pokretanju postupka u skladu sa stavkom 23., forum uspostavlja radnu skupinu za tehničku medijaciju. Tu radnu skupinu čine predstavnici svake stranke, a njome predsjedava medijator s relevantnim stručnim znanjem koji mora biti neovisan od obiju stranaka i kojega imenuje forum.
25. Predsjedavatelj imenovan u skladu sa stavkom 24. supredsjedavateljima foruma dostavlja izvješće s rezultatima tehničke medijacije.
26. Stranke u dobroj vjeri pokušavaju riješiti sve sporove povezane s ovim Prilogom.

PRILOG 8.-B

RASPOREDI ZA POGLAVLJE 8.

PRILOG I.

REZERVE KOJE SE ODNOSU NA POSTOJEĆE MJERE

Raspored za Europsku uniju

Uvodne napomene

1. U Rasporedu za Europsku uniju na temelju članaka 8.12. i 8.18. utvrđene su rezerve koje je donijela Europska unija u pogledu postojećih mjera koje nisu u skladu s obvezama iz sljedećih članaka:
 - (a) članak 8.7. ili članak 8.15.;

(b) članak 8.8. ili članak 8.16.;

(c) članak 8.9. ili članak 8.17.;

(d) članak 8.10.; ili

(e) članak 8.11.

2. Rezervama određene stranke ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka na temelju GATS-a.

3. Sve rezerve sadržavaju sljedeće elemente:

(a) „sektor”: odnosi se na opći sektor za koji se rezerva donosi;

(b) „podsektor”: odnosi se na posebni sektor za koji se rezerva donosi;

- (c) „industrijska klasifikacija”: odnosi se, gdje je to primjenjivo, na djelatnost obuhvaćenu rezervom u skladu s CPC-om, ISIC Rev. 3.1 ili kako je izričito drukčije opisano u toj rezervi;
- (d) „vrsta rezerve”: navodi se obveza iz stavka 1. za koju se rezerva donosi;
- (e) „razina vlasti”: označava razinu vlasti koja nastavlja provoditi mjeru za koju se donosi rezerva;
- (f) „mjere”: označava zakone ili druge mjere kako su obuhvaćeni, gdje je to naznačeno, elementom „opis”, za koji se donosi rezerva. „Mjera” navedena u „elementu” mjere:
 - i. znači mjera kako je izmijenjena, nastavljena ili obnovljena od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma;
 - ii. uključuje sve podređene mjere koje su donesene ili se zadržavaju u okviru opsega primjene te mjere i dosljedno u pogledu te mjere; i

iii. obuhvaća sve zakone ili druge mjere s pomoću kojih se određena direktiva provodi na razini države članice; i

(g) „opis”: utvrđuju se neusklađeni aspekti postojeće mjere za koju se donosi rezerva. Mogu se utvrditi i obveze u pogledu liberalizacije.

4. Pri tumačenju rezerve uzimaju se u obzir svi elementi rezerve. Rezerva se tumači s obzirom na relevantne odredbe odjeljaka za koje se rezerva donosi. Ako:

(a) je element „mjere” kvalificiran obvezom liberalizacije u elementu „opis”, tako kvalificiran element „mjere” ima prednost pred svim ostalim elementima; i

(b) element „mjere” nije tako kvalificiran, element „mjere” ima prednost pred ostalim elementima, osim ako je odstupanje elementa „mjere” od svih drugih elemenata tako znatno i bitno da bi bilo neopravdano zaključiti da element „mjere” ima prednost, a u tom slučaju drugi elementi imaju prednost koja odgovara opsegu tog odstupanja.

5. Za potrebe Rasporeda za Europsku uniju „ISIC Rev. 3.1” znači Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih gospodarskih djelatnosti kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002.
6. Rezerva donesena na razini Europske unije primjenjuje se na mjeru Europske unije, na mjeru države članice Europske unije na središnjoj razini te na mjeru vlade države članice Europske unije, osim ako je određena država članica Europske unije isključena na temelju rezerve. Rezerva koju je donijela država članica Europske unije primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini te države članice. Za potrebe rezerva u Belgiji središnjom razinom vlasti obuhvaćena je savezna vlast te vlasti regija i zajednica jer svaka od njih ima jednakovrijedne zakonodavne ovlasti. Za potrebe rezerva u Europskoj uniji i njezinim državama članicama regionalna razina vlasti u Finskoj znači Ålandski otoci.

7. Raspored se primjenjuje samo na područja Europske unije i na UFEU u skladu s člankom 1.3. stavkom 1. točkom (a) i relevantan je samo u kontekstu trgovinskih odnosa između Europske unije i njezinih država članica s Japanom. On ne utječe na prava i obveze država članica koji proizlaze iz prava Europske unije.
8. Popis rezervi ne obuhvaća mjere povezane s kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola ako se njima ne ograničava pristup tržištu ili nacionalni tretman u smislu članaka 8.7., 8.8., 8.15. i 8.16. Te mjere (npr. potreba pribavljanja dozvole, obveze univerzalne usluge, potreba priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima, potreba polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, te nediskriminirajući zahtjevi prema kojima se određene djelatnosti ne smiju izvršavati u zaštićenim zonama ili područjima) primjenjuju se u svakom slučaju, čak i ako nisu navedene.

9. Podrazumijeva se da za Europsku uniju obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u državi članici na fizičke ili pravne osobe iz Japana u skladu s UFEU-om ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama, na sljedeće:
- i. fizičke osobe; ili osobe s boravištem u državi članici; ili
 - ii. pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Europske unije i koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u državi članici.

Takav nacionalni tretman odobrava se pravnim osobama koje su osnovane ili organizirane na temelju prava druge države članice ili Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u državi članici Europske unije, uključujući osobe koje su u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba iz Japana.

10. Podrazumijeva se da se nediskriminirajućim mjerama ne ograničava pristup tržištu u smislu članaka 8.7. i 8.15. za sljedeće:
- (a) mjera kojom se zahtijeva odvajanje vlasništva nad infrastrukturom od vlasništva nad robom ili uslugama koje se pružaju tom infrastrukturom radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja, primjerice u području energije, prometa i telekomunikacija;
 - (b) mjera kojom se ograničava koncentracija vlasništva radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja;
 - (c) mjera kojom se nastoji osigurati očuvanje i zaštita prirodnih resursa i okoliša, uključujući ograničenje dostupnosti, broja i opsega dodijeljenih koncesija te određivanje moratorija ili zabrane;
 - (d) mjera kojom se ograničava broj dodijeljenih odobrenja zbog tehničkih ili fizičkih ograničenja, na primjer telekomunikacijskih spektara i frekvencija; ili

- (e) mjera kojom se zahtijeva da određeni postotak dioničara, vlasnika, partnera ili direktora poduzeća mora biti kvalificiran ili se baviti određenim zanimanjem kao što su odvjetnici ili računovođe.
11. Mjere koje utječu na kabotažu u uslugama pomorskog prijevoza nisu navedene u ovom Rasporedu jer su isključene iz područja primjene poglavlja 8. odjeljka B, u skladu s člankom 8.6. stavkom 2. točkom (a), odnosno poglavlja 8. odjeljka C, u skladu s člankom 8.14. stavkom 2. točkom (a).
12. Na popisu rezervi u nastavku upotrebljavaju se sljedeće pokrate:
EU	Europska unija, uključujući sve njezine države članice
AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bugarska
CY	Cipar
CZ	Češka
DE	Njemačka
DK	Danska
EE	Estonija
EL	Grčka
ES	Španjolska

FI	Finska
FR	Francuska
HR	Hrvatska
HU	Mađarska
IE	Irska
IT	Italija
LT	Litva
LU	Luksemburg
LV	Latvija
MT	Malta
NL	Nizozemska
PL	Poljska
PT	Portugal
RO	Rumunjska
SE	Švedska
SI	Slovenija
SK	Slovačka
UK	Ujedinjena Kraljevina

Popis rezervi:

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih usluga)

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge (zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda)

Rezerva br. 4 – Usluge istraživanja i razvoja

Rezerva br. 5 – Usluge poslovanja nekretninama

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge

Rezerva br. 7 – Komunikacijske usluge

Rezerva br. 8 – Usluge distribucije

Rezerva br. 9 – Usluge obrazovanja

Rezerva br. 10 – Usluge u području okoliša

Rezerva br. 11 – Financijske usluge

Rezerva br. 12 – Zdravstvene i socijalne usluge

Rezerva br. 13 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Rezerva br. 14 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Rezerva br. 15 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge u prijevozu

Rezerva br. 16 – Djelatnosti povezane s energetikom

Rezerva br. 17 – Poljoprivreda, ribolov i proizvodnja

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Sektor:	Svi sektori
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
	Tretman najpovlaštenije nacije
	Zabrana zahtjeva u pogledu rezultata
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Vrsta poslovnog nastana

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

EU: Sva trgovačka društva koja su osnovana u skladu s pravom i propisima Europske unije ili određene države članice Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u Europskoj uniji, uključujući društva koja su japanski ulagatelji osnovali u državama članicama Europske unije, imaju pravo na tretman u skladu s člankom 54. UFEU-a. Taj se tretman ne odobrava podružnicama ili zastupništvima trgovačkih društava osnovanima izvan Europske unije.

Tretmanom odobrenim trgovačkim društvima koja su japanski ulagatelji osnovali u skladu s pravom države članice Europske unije, a čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u Europskoj uniji, ne dovode se u pitanje uvjeti ili obveze u skladu s odjeljkom B koji su možda određeni tim trgovačkim društvima kad su osnovana u Europskoj uniji te koji se i dalje primjenjuju.

Mjere:

EU: Ugovor o funkcioniranju Europske unije.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

EU (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Pri prodaji ili ustupanju svojih vlasničkih udjela ili imovine u postojećem državnom poduzeću ili postojećem vladinu tijelu koje pruža zdravstvene usluge, usluge socijalne skrbi ili usluge obrazovanja (CPC 93, 92) svaka država članica može za poduzetnike iz Japana ili njihova poduzeća uvesti zabranu ili ograničenja u pogledu vlasništva nad tim udjelima ili imovinom te u pogledu mogućnosti vlasnika tih udjela ili imovine da izvršavaju kontrolu nad poduzećima koja iz njih proizlaze. U pogledu te prodaje ili drugog ustupanja svaka država članica Europske unije može donijeti ili zadržati sve mjere koje se odnose na državljanstvo članova više uprave ili upravnih odbora te sve mjere kojima se ograničava broj dobavljača.

Za potrebe ove rezerve:

- i. sve mjere koje se zadržavaju ili donose nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma, kojima se u trenutku prodaje ili drugog ustupanja uvode zabrane ili ograničenja u pogledu vlasništva nad vlasničkim udjelima ili imovinom, uvjeti u pogledu državljanstva ili ograničenja u pogledu broja dobavljača te koje su opisane u ovoj rezervi smatraju se postojećim mjerama; i
- ii. „državno poduzeće” znači poduzeće u vlasništvu ili pod kontrolom, preko vlasničkih udjela, države članice Europske unije te uključuje poduzeća osnovana nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma isključivo u svrhu prodaje ili ustupanja vlasničkih udjela u postojećem državnom poduzeću ili vladinu tijelu odnosno njegove imovine.

Mjere:

EU: Kako je prethodno navedeno u elementu „opis”.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **AT**: Za potrebe poslovanja podružnice, društva izvan Europskoga gospodarskog prostora (EGP) moraju imenovati najmanje jednu osobu za njezino zastupanje koja ima boravište u Austriji. Izvršni direktori (glavni direktori, fizičke osobe) nadležni za postupanje u skladu s austrijskim Zakonom o trgovini (Gewerbeordnung) moraju imati domicil u Austriji.

Mjere:

AT: Aktiengesetz, BGBl. Nr. 98/1965, § 254 (2);
GmbH-Gesetz, RGBL. Nr. 58/1906, § 107 (2); i
Gewerbeordnung, BGBl. Nr. 194/1994, § 39 (2a).

U **BG**: Strane pravne osobe, osim ako su osnovane u skladu sa zakonodavstvom države članice Europske unije ili države članice EGP-a, mogu poslovati i obavljati djelatnosti ako su osnovane u Republici Bugarskoj u obliku trgovačkog društva koje se upisuje u Registar trgovačkih društava. Osnivanje podružnica podliježe odobrenju.

Predstavništva stranih poduzeća potrebno je registrirati pri Bugarskoj trgovačkoj i industrijskoj komori i ona ne mogu obavljati gospodarske djelatnosti, nego samo oglašavati svojeg vlasnika te djelovati kao predstavnici ili zastupnici.

Mjere:

BG: Zakon o trgovačkim društvima, članak 17.a; i
Zakon o poticanju ulaganja, članak 24.

U **EE:** Strano društvo imenuje jednog direktora podružnice ili više njih. Direktor podružnice mora biti fizička osoba koja ima aktivnu pravnu sposobnost. Najmanje jedan direktor podružnice mora imati boravište u EGP-u ili Švicarskoj Konfederaciji.

Mjere:

EE: Äriseadustik (Zakonik o trgovačkim društvima) § 385.

U **FI:** Najmanje jedan od članova javnog trgovačkog društva ili komplementara komanditnog društva mora imati boravište u EGP-u ili, ako je član pravna osoba, domicil (podružnice nisu dopuštene) u EGP-u. Tijelo za registraciju može odobriti izuzeća.

Da bi privatni poduzetnik mogao obavljati trgovinu, mora imati boravište u EGP-u.

Ako strana organizacija iz zemlje izvan EGP-a namjerava poslovati ili trgovati osnivanjem podružnice u Finskoj, obvezna je dozvola za obavljanje trgovačke djelatnosti.

Najmanje jedan od redovnih članova i jedan od zamjenika članova upravnog odbora te glavni direktor moraju imati boravište u EGP-u. Tijelo za registraciju može odobriti izuzeća za pojedino društvo.

Mjere:

FI: Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (Zakon o pravu na obavljanje trgovine) (122/1919), članak 1.;

Osuuskuntalaki (Zakon o zadrugama) 1488/2001;

Osakeyhtiölaki (Zakon o društvima s ograničenom odgovornošću) (624/2006); i

Laki luottolaitostoiminnasta (Zakon o kreditnim institucijama) (121/2007).

U **SE**: Strano društvo koje nije osnovalo pravni subjekt u Švedskoj ili obavlja svoje djelatnosti posredovanjem trgovačkog zastupnika obavlja svoju trgovačku djelatnost preko podružnice prijavljene u Švedskoj, s neovisnom upravom i odvojenim računima. Glavni direktor podružnice i njegov zamjenik, ako je imenovan, moraju imati boravište u EGP-u. Fizička osoba koja nema boravište u EGP-u, a koja obavlja trgovačku djelatnost u Švedskoj, imenuje i registrira rezidentnog zastupnika koji je zadužen za te djelatnosti u Švedskoj. Za djelatnosti u Švedskoj vode se odvojeni računi. Nadležno tijelo može u pojedinačnim slučajevima dopustiti izuzeća od uvjeta u pogledu podružnica i boravišta. Građevinski projekti u trajanju kraćem od godinu dana, koje provodi društvo koje se nalazi izvan EGP-a ili fizička osoba s boravištem izvan EGP-a, izuzeti su od uvjeta o osnivanju podružnice ili imenovanju rezidentnog zastupnika.

Fizička osoba s boravištem u EGP-u, švedska pravna osoba ili pravna osoba koja je osnovana u skladu sa zakonodavstvom u državi članici EGP-a i čije je registrirano sjedište, sjedište ili glavno mjesto poslovanja unutar EGP-a može osnovati švedsko društvo s ograničenom odgovornošću. Trgovačko društvo može biti osnivač samo ako svi vlasnici s neograničenom osobnom odgovornošću imaju boravište unutar EGP-a. Osnivači izvan EGP-a mogu podnijeti zahtjev za pribavljanje dozvole nadležnog tijela.

U slučaju društava s ograničenom odgovornošću i gospodarskih zadruga najmanje 50 % članova upravnog odbora, najmanje 50 % zamjenika članova upravnog odbora, glavni direktor, zamjenik glavnog direktora i najmanje jedna osoba ovlaštena za potpisivanje u ime društva, ako postoji, moraju imati boravište u EGP-u. Nadležno tijelo može odobriti izuzeća od tog uvjeta. Ako ni jedan predstavnik društva ili poduzeća nema boravište u Švedskoj, odbor mora imenovati i prijaviti osobu koja ima boravište u Švedskoj i koja je ovlaštena za zaprimanje pismena u ime društva ili poduzeća.

Na osnivanje svih drugih vrsta pravnih osoba primjenjuju se odgovarajući uvjeti.

Mjere:

SE: Lag om utländska filialer m.m (Zakon o stranim podružnicama) (1992:160);

Aktiebolagslagen (Zakon o trgovačkim društvima) (2005:551);

Zakon o gospodarskim zadrugama (1987:667); i

Zakon o europskim gospodarskim interesnim udruženjima (1994:1927).

U **SK:** Strana fizička osoba čije će se ime upisati u trgovački registar kao ime osobe ovlaštene za zastupanje poduzetnika mora predložiti boravišnu dozvolu za Slovačku.

Mjere:

SK: Zakon 513/1991 o Zakoniku o trgovačkim društvima (članak 21.); i
Zakon br. 404/2011 o boravku stranaca (članci 22. i 32.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zabrana zahtjeva u pogledu rezultata:

U **BG:** Osnovana društva mogu zapošljavati državljane trećih zemalja samo za pozicije za koje nije obvezno bugarsko državljanstvo uz uvjet da ukupni broj državljana trećih zemalja koje su zaposlila u prethodnih 12 mjeseci ne prelazi 10 % prosječnog broja bugarskih državljana, državljana drugih država članica Europske unije, državljana stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili državljana Švicarske Konfederacije koji su zaposleni na ugovor o radu. Državljanje trećih zemalja ne smije se zaposliti na pozicije za koje je obvezno bugarsko državljanstvo. Prije zapošljavanja državljana trećih zemalja potrebno je provesti ispitivanje gospodarskih potreba.

Mjere:

BG: Zakon o migraciji i mobilnosti radne snage (članak 7.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **PL**: Opseg poslovanja predstavništva može uključivati samo oglašavanje i promidžbu stranog matičnog društva koje to predstavništvo zastupa. Za sve sektore osim pravnih usluga ulagatelji izvan Europske unije mogu pokrenuti i obavljati gospodarsku djelatnost samo u obliku komanditnog društva, komanditnog društva na dionice, društva s ograničenom odgovornošću i dioničkog društva, dok domaća društva imaju pristup i društvima građanskog prava (javno trgovačko društvo i društvo s neograničenom odgovornošću).

Mjere:

PL: Zakon od 2. srpnja 2004. o slobodnom obavljanju gospodarske djelatnosti, članak 13. stavak 3. i članak 95. stavak 1.

(b) Stjecanje nekretnina

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U **AT** (primjenjuje se na regionalnu razinu vlasti): Za stjecanje, kupnju i najam ili zajam nekretnina fizičke osobe i poduzeća izvan Europske unije moraju dobiti odobrenje nadležnih regionalnih tijela (Länder). Odobrenja će se dodijeliti samo ako se smatra da je stjecanje u javnom (a posebno gospodarskom, društvenom i kulturnom) interesu.

Mjere:

AT: Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 25/2007;

Kärntner Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2004;

NÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. 6800;

OÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 88/1994;

Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2002;

Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 134/1993;

Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 61/1996;

Voralberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 42/2004; i

Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 11/1998.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu:

U **CZ**: Poljoprivredno i šumsko zemljište mogu steći strane fizičke osobe koje imaju trajno boravište u Češkoj i poduzeća s poslovnim nastanom u Češkoj.

Za poljoprivredno i šumsko zemljište u državnom vlasništvu vrijede posebna pravila. Državno poljoprivredno zemljište mogu steći samo češki državljani, općine i javna sveučilišta (za izobrazbu i istraživanje). Pravne osobe (neovisno o obliku ili mjestu boravišta) mogu otkupiti državno poljoprivredno zemljište od države samo ako je na njemu sagrađen objekt koji već posjeduju ili ako je to zemljište neophodno za upotrebu tog objekta. Samo općine i javna sveučilišta mogu steći državne šume.

Mjere:

CZ: Zakon br. 95/1999, Zb. (o uvjetima za prijenos poljoprivrednog zemljišta i šuma iz državnog vlasništva u vlasništvo drugih subjekata); i
Zakon br. 503/2012, Zb., o Uredu za upravljanje državnim zemljištem.

U **DK**: Fizičke osobe koje nemaju boravište u Danskoj i koje prethodno nisu imale boravište u Danskoj u razdoblju od ukupno pet godina moraju, u skladu s danskim Zakonom o stjecanju, dobiti dozvolu Ministarstva pravosuđa radi stjecanja vlasništva na nekretninama u Danskoj. To se primjenjuje i na pravne osobe koje nisu registrirane u Danskoj. Za fizičke osobe stjecanje nekretnina dopustit će se ako podnositelj zahtjeva namjerava predmetnu nekretninu upotrijebiti kao primarno boravište. Za pravne osobe koje nisu registrirane u Danskoj stjecanje nekretnina načelno će se dopustiti ako je ono preduvjet za poslovne djelatnosti kupca.

Dozvola je obvezna i ako će podnositelj zahtjeva nekretninu upotrebljavati kao sekundarno boravište. Ta dozvola odobrit će se samo ako se na temelju općenite i konkretne ocjene utvrdi da je podnositelj zahtjeva posebno snažno povezan s Danskom.

Dozvola na temelju Zakona o stjecanju odobrava se samo za stjecanje konkretne nekretnine.

Stjecanje poljoprivrednog zemljišta od strane fizičkih ili pravnih osoba uređeno je i danskim Zakonom o poljoprivrednim gospodarstvima, kojim se za sve osobe, bilo Danke ili strance, uvode ograničenja na stjecanje poljoprivredne imovine. U skladu s tim, sve fizičke ili pravne osobe koje žele steći poljoprivrednu nekretninu moraju ispunjavati i uvjete iz tog zakona.

Mjere:

DK: Danski Zakon o stjecanju nekretnina (Zakon o konsolidaciji br. 265 od 31. ožujka 2014. o stjecanju nekretnina);

Izvršni nalog o stjecanju (Izvršni nalog br. 764 od 18. rujna 1995.); i

Zakon o poljoprivrednim gospodarstvima (Zakon o konsolidaciji br. 26 od 14. siječnja 2015.).

U **HR:** Strana društva mogu steći nekretnine radi pružanja usluga samo ako imaju poslovni nastan i osnovana su u Hrvatskoj kao pravne osobe. Za stjecanje nekretnina potrebnih za pružanje usluga preko podružnica potrebno je odobrenje Ministarstva pravosuđa. Stranci ne mogu steći poljoprivredno zemljište.

Mjere:

HR: Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09);

Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/08, 25/09, 153/09, 21/10, 31/11 i 63/11),
članak 2.;

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, članci od 354. do 358.b;

Zakon o poljoprivrednom zemljištu; i

Zakon o općem upravnom postupku.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman

U **CY**: Ciprani ili osobe ciparskog podrijetla te državljani država članica Europske unije mogu bez ograničenja stjecati nekretnine na Cipru. Stranci ne mogu, osim u slučaju *mortis causa*, steći nekretninu bez prethodne dozvole Vijeća ministara. Za strance, ako stjecanje nekretnine premašuje površinu potrebnu za izgradnju kuće ili poslovnih prostora ili na drugi način premašuje površinu dvaju donuma (2 676 m²), svaka dozvola koju je dodijelilo Vijeće ministara podliježe uvjetima, ograničenjima i kriterijima koji su utvrđeni u Pravilniku Vijeća ministara i koje je odobrio Predstavnički dom. Stranac je svaka osoba koja nije državljanin Republike Cipra, uključujući društva u stranom vlasništvu. Taj pojam ne uključuje strance ciparskog podrijetla ili supružnike državljana Republike Cipra koji nisu Ciprani.

Mjere:

CY: Zakon o stjecanju nekretnina (stranci) (poglavlje 109.), kako je izmijenjen zakonima br. 52 iz 1969., 55 iz 1972., 50 iz 1990. 54(I) iz 2003. te 161(I)/2011.

U **EL**: Stranim fizičkim i pravnim osobama potrebno je dopuštenje na temelju diskrecijske odluke Ministarstva obrane za stjecanje nekretnina na područjima uz granicu izravno ili sudjelovanjem u vlasničkom kapitalu društva koje nije uvršteno na Grčkoj burzi i koje je vlasnik nekretnina na tim područjima ili za promjenu osoba koje su članovi takvog društva.

Mjere:

EL: Zakon 1892/1990 kako je izmijenjen člankom 114. Zakona 3978/2011 u kombinaciji, kad je riječ o primjeni, s Ministarskom odlukom Ministarstva obrane 110/3/330340/Σ.120/7-4-14.

U **HU**: Za kupnju nekretnine nerezidenti moraju pribaviti odobrenje odgovarajućeg administrativnog tijela nadležnog za geografsku lokaciju nekretnine.

Mjere:

HU: Uredba Vlade br. 251/2014 (X. 2.) o stjecanju od strane stranih državljana nekretnina osim zemljišta koja se upotrebljavaju za poljoprivredu ili šumarstvo; i Zakon LXXVIII iz 1993. (stavak 1/A).

U **MT**: Osobe koje nisu državljani države članice Europske unije ne mogu steći nepokretnu imovinu u komercijalne svrhe. Društva u kojima 25 % (ili više) udjela posjeduju osobe koje nisu iz Europske unije moraju pribaviti odobrenje nadležnog tijela (ministra nadležnog za financije) za kupnju nepokretne imovine u komercijalne ili poslovne svrhe. Nadležno tijelo odredit će predstavlja li predloženo stjecanje neto korist za malteško gospodarstvo.

Mjere:

MT: Zakon o nepokretnoj imovini (stjecanje od strane nerezidenata) (poglavlje 246.); i Protokol br. 6 Ugovora o pristupanju EU-u o stjecanju sekundarnih mjesta boravka u Malti.

U **PL**: Strani državljani moraju pribaviti dozvolu za izravno ili neizravno stjecanje nekretnina. Dozvola se izdaje upravnom odlukom ministra nadležnog za unutarnje poslove uz suglasnost ministra nacionalne obrane, a u slučaju poljoprivrednih nekretnina potrebna je i suglasnost ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Mjere:

PL: Zakon od 24. ožujka 1920. o stjecanju nekretnina od strane stranih državljana (Službeni list iz 2016., točka 1061. kako je izmijenjena).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U LV: Državljanima Japana dopušteno je stjecanje zemljišta u gradskim područjima preko društava koja su osnovana i registrirana u Latviji ili drugim državama članicama Europske unije:

- i. ako je, zasebno ili ukupno, više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u vlasništvu državljana država članica Europske unije, latvijske vlade ili određene općine;
- ii. ako je više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u vlasništvu fizičkih osoba i društava iz treće zemlje s kojom je Latvija sklopila bilateralne sporazume o promicanju i recipročnoj zaštiti ulaganja te koje je latvijski parlament odobrio prije 31. prosinca 1996.;
- iii. ako je više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u vlasništvu fizičkih osoba i društava iz treće zemlje s kojom je Latvija sklopila bilateralne sporazume o promicanju i recipročnoj zaštiti ulaganja nakon 31. prosinca 1996., ako su u tim sporazumima utvrđena prava latvijskih fizičkih osoba i društava u pogledu stjecanja zemljišta u toj trećoj zemlji;

- iv. ako je više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u zajedničkom vlasništvu osoba iz točaka od i. do iii.; ili
- v. ako su to javna dionička društva, uz uvjet da su njihove dionice uvrštene na burzu.

Ako Japan latvijskim državljanima i poduzećima dopusti kupnju nekretnina u gradskim područjima na svojem državnom području, i Latvija će japanskim državljanima i poduzećima dopustiti kupnju nekretnina u gradskim područjima Latvije pod istim uvjetima koje imaju latvijski državljani.

Mjere:

LV: Zakon o zemljišnoj reformi u gradovima Republike Latvije, članci 20. i 21.

U **RO:** Strani državljani, osobe bez državljanstva i pravne osobe (osim državljana države članice Europske unije i državljana države članice EGP-a) mogu steći prava vlasništva nad zemljištima pod uvjetima koji su uređeni međunarodnim ugovorima i na temelju reciprociteta. Strani državljani, osobe bez državljanstva i pravne osobe ne mogu steći pravo vlasništva nad zemljištima pod uvjetima povoljnijima od onih koji se primjenjuju na državljane države članice Europske unije i na pravne osobe osnovane u skladu sa zakonodavstvom države članice Europske unije.

Mjere:

RO: Zakon 17/2014 o određenim mjerama kojima se uređuje kupnja i prodaja poljoprivrednih zemljišta koja se nalaze izvan gradova te o izmjeni; i

Zakon br. 268/2001 o privatizaciji trgovačkih društava koja upravljaju državnim zemljištima u javnom i privatnom vlasništvu koja su namijenjena za poljoprivredu te o osnivanju Agencije za državno vlasništvo, kako je izmijenjen.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **DE:** Na stjecanje nekretnina mogu se primjenjivati određeni uvjeti reciprociteta.

Mjere:

DE: Uvodni zakon Građanskog zakonika (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, EGBGB).

U ES: Za strana ulaganja u djelatnosti koje su izravno povezane s ulaganjima u nekretnine za diplomatske misije država koje nisu države članice Europske unije obvezno je upravno odobrenje španjolskog Vijeća ministara, osim ako postoji sporazum o uzajamnoj liberalizaciji.

Mjere:

ES: Kraljevski dekret 664/1999 od 23. travnja 1999. o stranim ulaganjima.

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih usluga)

Sektor – podsektor:	Profesionalne usluge – pravne usluge; patentni zastupnik, posrednik u području industrijskog vlasništva, odvjetnik za zaštitu intelektualnog vlasništva; računovodstvene i knjigovodstvene usluge; revizorske usluge, usluge poreznog savjetovanja, arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge te usluge integriranog inženjerstva
Industrijska klasifikacija:	CPC 861, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, dio 879
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Pravne usluge (dio CPC-a 861)

U skladu s uvodnim napomenama, a osobito točkom 9., podrazumijeva se da zahtjevi za registraciju u odvjetničkoj komori mogu sadržavati i zahtjev za stjecanje diplome prava u zemlji domaćinu ili njezina ekvivalenta, zahtjev za osposobljavanje pod nadzorom ovlaštenog odvjetnika ili zahtjev za navođenje uredske ili poštanske adrese koja se nalazi na području nadležnosti te odvjetničke komore uz zahtjev za članstvo. Ako su ti zahtjevi nediskriminirajući, ne navodi ih se.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U AT: Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost). Pružanje pravnih usluga u području javnog međunarodnog prava i prava matične države dopušteno je samo na prekograničnoj osnovi. U okviru komercijalne prisutnosti pravne usluge smiju pružati samo odvjetnici s državljanstvom države članice EGP-a ili Švicarske. Vlasnički udio i udjeli u poslovnom rezultatu bilo kojeg odvjetničkog društva koji pripadaju stranim odvjetnicima (koji moraju ispunjavati sve uvjete za obavljanje djelatnosti u matičnoj državi) smiju iznositi najviše 25 %; ostatak moraju držati odvjetnici iz EGP-a ili Švicarske koji ispunjuju sve uvjete za obavljanje djelatnosti te samo oni mogu imati odlučujući utjecaj pri odlučivanju u odvjetničkom društvu.

Mjere:

AT: Rechtsanwaltsordnung (Zakon o odvjetnicima) – RAO, RGBI. br. 96/1868, članci 1. i 21.c.

U **BE:** Za punopravno članstvo u odvjetničkoj komori obvezno je boravište, a nužno je i za pružanje pravnih usluga u području belgijskog domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima. Za stjecanje punopravnog članstva u odvjetničkoj komori strani odvjetnik mora biti rezident najmanje šest godina od datuma zahtjeva za registraciju, odnosno u određenim okolnostima tri godine. Mora imati potvrdu koju je izdao belgijski ministar vanjskih poslova u skladu s kojom se nacionalnim pravom ili međunarodnom konvencijom dopušta reciprocitet (uvjet reciprociteta). Zastupanje pred sudom „Cour de Cassation” podliježe kvoti.

Mjere:

BE: Belgijski Pravosudni zakonik (članci od 428. do 508.); Kraljevski dekret od 24. kolovoza 1970.

U **BG** (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, ograničeno je na državljane država članica Europske unije ili strane državljane koji su kvalificirani odvjetnici i stekli su diplomu na temelju koje mogu obavljati djelatnost u državama članicama Europske unije. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Strani odvjetnici mogu dobiti dopuštenje za rad u svojstvu odvjetnika (*attorney*) odlukom Vrhovnog odvjetničkog vijeća i moraju biti upisani u Jedinstveni registar stranih odvjetnika. Poduzeća moraju biti registrirana u Bugarskoj kao partnerstvo odvjetnika (*advokatsko sadrujie*) ili odvjetničko društvo (*advokatsko drujestvo*). Ime odvjetničkog društva smije sadržavati samo imena registriranih partnera. Strane odvjetnike pri zastupanju pred sudovima mora pratiti bugarski odvjetnik. Za pružanje usluga pravnog posredovanja obvezno je trajno boravište. U Bugarskoj se puni nacionalni tretman u pogledu osnivanja i upravljanja društvima te u pogledu pružanja usluga može primijeniti samo na društva koja su osnovana u zemljama s kojima su sklopljeni odnosno s kojima će se sklopiti bilateralni sporazumi o zajedničkoj pravnoj pomoći te na državljane tih zemalja.

Mjere:

BG: Zakon o odvjetništvu; Zakon o posredovanju; i Zakon o javnim bilježnicima i javnobilježničkoj djelatnosti.

U **CY**: Za pružanje pravnih usluga, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost). Samo odvjetnici upisani u odvjetničku komoru mogu biti partneri, dioničari ili članovi upravnih odbora odvjetničkih društava na Cipru. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

CY: Zakon o odvjetnicima (poglavlje 2.), kako je izmijenjen zakonima br. 42 iz 1961., 20 iz 1963., 46 iz 1970., 40 iz 1975., 55 iz 1978., 71 iz 1981., 92 iz 1983., 98 iz 1984., 17 iz 1985., 52 iz 1985., 9 iz 1989., 175 iz 1991., 212 iz 1991., 9(I) iz 1993., 56(I) iz 1993., 83(I) iz 1994., 76(I) iz 1995., 103(I) iz 1996., 79(I) iz 2000., 31(I) iz 2001., 41(I) iz 2002., 180(I) iz 2002., 117(I) iz 2003., 130(I) iz 2003., 199(I) iz 2004., 264(I) iz 2004., 21(I) iz 2005., 65(I) iz 2005., 124(I) iz 2005., 158(I) iz 2005., 175(I) iz 2006., 117(I) iz 2007., 103(I) iz 2008., 109(I) iz 2008., 11(I) iz 2009., 130(I) iz 2009., 4(I) iz 2010., 65(I) iz 2010., 14(I) iz 2011., 144(I) iz 2011., 116(I) iz 2012. i 18(I) iz 2013.

U **CZ**: Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Za pružanje pravnih usluga u području prava Europske unije i prava države članice Europske unije, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je punopravno članstvo u odvjetničkoj komori. Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište u Češkoj.

Mjere:

CZ: Zakon br. 85/1996, Zb., Zakon o odvjetnicima.

U **DE:** Samo odvjetnici s kvalifikacijom iz EGP-a ili Švicarske mogu biti primljeni u odvjetničku komoru i time dobiti pravo na pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava. Za stjecanje punopravnog članstva u odvjetničkoj komori obvezna je komercijalna prisutnost. Nadležna odvjetnička komora može odobriti izuzeća. Strani odvjetnici (koji nemaju kvalifikaciju iz EGP-a ili Švicarske) mogu steći samo manjinski udio ako žele da njihova komercijalna prisutnost ima oblik Anwalts-GmbH ili Anwalts-AG. Strani odvjetnici mogu pružati pravne usluge u stranom pravnom sustavu ako dokažu stručno znanje, a za pružanje pravnih usluga u Njemačkoj obvezna je registracija.

Mjere:

DE: § 59e, § 59f, § 206 Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO; Savezna odluka o odvjetnicima);

Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG); i § 10 Rechtsdienstleistungsgesetz (RDG).

U **DK:** Na pružanje pravnih usluga pod nazivom „advokat” (odvjetnik) primjenjuju se određeni zahtjevi. Za odvjetnička društva primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Osim toga, 90 % udjela u danskom odvjetničkom društvu mora biti u vlasništvu odvjetnika s danskom dozvolom, odvjetnika s kvalifikacijom iz države članice Europske unije koji su registrirani u Danskoj ili odvjetničkih društava registriranih u Danskoj.

Mjere:

DK: Lovbekendtgørelse nr. 1257 af 13. Oktober 2016 (Zakon br. 1257 od 13. listopada 2016. o pravosuđu).

U **EE:** Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje u kaznenim predmetima, obvezno je boravište (komercijalna prisutnost). Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

EE: Advokatuuriseadus (Zakon o odvjetničkoj komori);

Notariaadiseadus (Zakon o javnim bilježnicima);

Kohtutäituri seadus (Zakon o sudskim izvršiteljima), tsiviilkohtumenetluse seadustik (Zakon o parničnom postupku);

halduskohtumenetluse seadus (Zakon o upravnom sudskom postupku);

kriminaalmenetluse seadustik (Zakon o kaznenom postupku); i

väiäirteomenetluse seadustik (Zakon o prekršajnom postupku).

U **EL:** Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost).

Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

EL: Novi Zakon o odvjetnicima br. 4194/2013.

U **ES:** Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. Nadležna tijela mogu odobriti izuzeća na temelju državljanstva. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

ES: Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, članak 13.1^a.

U **FI:** Za upotrebu stručnog naziva „odvjetnik” (na finskome „asianajaja”, a na švedskome „advokat”) obvezno je boravište u državi članici EGP-a ili u Švicarskoj te članstvo u odvjetničkoj komori. Pravne usluge, među ostalim u području finskog domaćeg prava, mogu pružati i osobe koje nisu članovi komore.

Mjere:

FI: Laki asianajajista (Zakon o odvjetnicima) (496/1958), odjeljci 1. i 3.; i Oikeudenkäymiskaari (4/1734) (Zakon o sudskom postupku).

U **FR**: Za punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje je nužno za pružanje pravnih usluga u području francuskog domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je boravište ili poslovni nastan. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. U odvjetničkom društvu koje pruža usluge u području francuskog prava ili prava Europske unije na udjele i glasačka prava mogu se primjenjivati količinska ograničenja povezana s profesionalnom djelatnošću partnera. Zastupanje pred sudom „Cour de Cassation” i tijelom „Conseil d'Etat” podliježe kvotama.

Mjere:

FR: Loi du 31 décembre 1971, article 56, Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi 90- 1259 du 31 décembre 1990, article 7.

U **HR**: Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice Europske unije. U postupcima u području međunarodnog prava pred arbitražnim i *ad hoc* sudovima stranke mogu zastupati strani odvjetnici koji su članovi odvjetničke komore u svojoj matičnoj zemlji.

Mjere:

HR: Zakon o odvjetništvu (NN 9/94, 51/01, 117/08, 75/09 i 18/11).

U **HU**: Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost).

Strani odvjetnici mogu pružati usluge pravnog savjetovanja u području prava matične zemlje i međunarodnog prava u partnerstvu s mađarskim odvjetnikom ili odvjetničkim društvom. Komercijalna prisutnost trebala bi biti u obliku partnerstva s mađarskim odvjetnikom (*ügyvéd*) ili odvjetničkim uredom (*ügyvédi iroda*).

Mjere:

HU: ZAKON XI. iz 1998. o odvjetništvu.

U **IE**: Za pružanje pravnih usluga u području irskog domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je boravište (komercijalna prisutnost). Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

IE: Solicitors Acts 1954-2011.

U **IT**: Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je boravište (komercijalna prisutnost). Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

IT: Kraljevski dekret 1578/1933, članak 17., Zakon o odvjetništvu.

U **LT**: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost).

Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Odvjetnici iz trećih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s bilateralnim sporazumima o uzajamnoj pravnoj pomoći.

Za pružanje pravnih usluga u području prava Europske unije i prava države članice Europske unije, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je punopravno članstvo u odvjetničkoj komori. Za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (pravo Europske unije i države članice) može biti obvezna komercijalna prisutnost u jednom od pravnih oblika koji su na nediskriminirajući način dopušteni u skladu s nacionalnim pravom. Neke vrste pravnog oblika mogu biti namijenjene isključivo za odvjetnike koji su primljeni u odvjetničku komoru, isto tako na nediskriminirajući način. Samo državljani države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije mogu biti primljeni u odvjetničku komoru i time dobiti pravo na pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava. Odvjetnici iz trećih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s bilateralnim sporazumima o pravnoj pomoći.

Mjere:

LT: Zakon o odvjetničkoj komori Republike Litve od 18. ožujka 2004. br. IX-2066, kako je zadnji put izmijenjen 17. studenoga 2011. Zakonom br. XI-1688.

U LU: Za pružanje pravnih usluga u području luksemburškog domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost).

Vijeće odvjetnika može, na temelju reciprociteta, odustati od uvjeta u pogledu državljanstva za strane državljane. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

LU: Loi du 16 décembre 2011 modifiant la loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat.

U **LV** (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Za pružanje pravnih usluga u području latvijskog domaćeg kaznenog prava, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. Odvjetnici iz trećih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s bilateralnim sporazumima o uzajamnoj pravnoj pomoći.

Za Europsku uniju ili strane odvjetnike primjenjuju se posebni uvjeti. Na primjer, sudjelovanje u sudskim postupcima u kaznenim predmetima dopušteno je samo zajedno s odvjetnikom koji je član Latvijskog kolegija ovlaštenih odvjetnika. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

LV: Zakon o kaznenom postupku, članak 79.; i Zakon Republike Latvije o odvjetništvu, članak 4.

U **MT:** Za pružanje pravnih usluga u području malteškog domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost).

Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

MT: Zakon o organizaciji i parničnom postupku (poglavlje 12).

U **NL:** Samo odvjetnici koji imaju nizozemsku dozvolu i registrirani su u nizozemskom registru mogu upotrebljavati naziv „advocate”. Umjesto upotrebe punog naziva „advocate” (neregistrirani) strani odvjetnici obvezni su navesti strukovnu organizaciju u svojoj matičnoj državi za potrebe obavljanja djelatnosti u Nizozemskoj.

Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

NL: Advocatenwet (Zakon o odvjetništvu).

U **PL:** Strani odvjetnici poslovni nastan mogu uspostaviti samo u obliku javnog trgovačkog društva, komanditnog društva ili komanditnog društva na dionice.

Mjere:

PL: Zakon od 5. srpnja 2002. o pravnoj pomoći koju strani odvjetnici pružaju u Republici Poljskoj, članak 19.

U **PT** (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Za pružanje usluga u području portugalskog domaćeg prava obvezno je boravište (komercijalna prisutnost). Za zastupanje pred sudovima obvezno je punopravno članstvo u odvjetničkoj komori. Stranci koji imaju diplomu bilo kojeg pravnog fakulteta u Portugalu mogu se registrirati u portugalskoj odvjetničkoj komori (Ordem dos Advogados) pod istim uvjetima kao i portugalski državljani ako njihova zemlja prema portugalskim državljanima postupa recipročno.

Ostali stranci koji imaju diplomu prava koju je priznao neki pravni fakultet u Portugalu mogu se registrirati u portugalskoj odvjetničkoj komori uz uvjet da obave potrebno vježbeništvo i polože završnu provjeru te prijemni ispit. Za pružanje pravnih usluga može biti obvezna komercijalna prisutnost u jednom od pravnih oblika koji su na nediskriminirajući način dopušteni u skladu s nacionalnim pravom. Samo odvjetnička društva čiji udjeli pripadaju isključivo odvjetnicima koji su primljeni u portugalsku odvjetničku komoru mogu pružati pravne usluge u Portugalu.

Mjere:

PT: Zakon 15/2005, članci 203. i 194.;

Statut portugalske Odvjetničke komore (Estatuto da Ordem dos Advogados) i Uredba sa zakonskom snagom 229/2004, članak 5. i članci od 7. do 9.;

Uredba sa zakonskom snagom 88/2003, članci 77. i 102.;

Statut Profesionalnog udruženja odvjetnika (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), kako je izmijenjen Zakonom 49/2004, Zakonom 14/2006 i Uredbom sa zakonskom snagom br. 226/2008;

Zakon 78/2001, članci 31. i 4.;

Uredba o posredovanju u obiteljskopравnim i radnopravnim predmetima (Pravilnik 282/2010);

Zakon 21/2007 o posredovanju u kaznenim predmetima, članak 12.;

Zakon 32/2004 (kako je izmijenjen Uredbom sa zakonskom snagom 282/2007 i Zakonom 34/2009) o stečajnom upravitelju, članci 3. i 5.; i

među ostalim, Uredba sa zakonskom snagom 54/2004, članak 1. (Regime jurídico das sociedades de administradores de insolvência).

U **RO**: Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Strani odvjetnik ne smije sudjelovati u iznošenju usmenih ili pismenih zaključaka pred sudovima ili drugim sudbenim tijelima, osim u međunarodnoj arbitraži.

Mjere:

RO: Zakon o odvjetništvu;

Zakon o posredovanju; i

Zakon o javnim bilježnicima i javnobilježničkoj djelatnosti.

U **SE**: Za članstvo u odvjetničkoj komori i pravo na upotrebu naziva „advokat” obvezno je boravište u državi članici EGP-a ili u Švicarskoj.

Odbor švedske Odvjetničke komore može odobriti izuzeća. Članstvo u Odvjetničkoj komori nije nužno za pružanje usluga u području švedskog domaćeg prava. Član švedske Odvjetničke komore može biti zaposlen samo kod člana Komore ili društva koje obavlja djelatnosti člana Komore. Međutim, član Komore može biti zaposlen u stranom društvu koje obavlja djelatnosti odvjetnika ako dotično društvo ima domicil u državi članici Europske unije ili EGP-a odnosno u Švicarskoj Konfederaciji. Ako odbor švedske Odvjetničke komore odobri izuzeće, član Švedske odvjetničke komore može biti zaposlen i u odvjetničkom društvu izvan Europske unije. Članovi Komore koji pružaju pravne usluge u obliku društva ili partnerstva ne mogu imati drugi cilj niti obavljati druge djelatnosti osim pružanja usluga odvjetnika. Dopuštena je suradnja s drugim odvjetnicima; međutim, za suradnju sa stranim društvima obvezno je odobrenje Odbora švedske Odvjetničke komore.

Samo član Komore može izravno ili neizravno, preko društva, pružati usluge odvjetnika, držati udjele u društvu ili biti član društva. Samo član Komore može biti član ili zamjenik člana Odbora ili zamjenik glavnog direktora, ovlašteni potpisnik ili tajnik društva ili partnerstva.

Mjere:

SE: Rättegångsbalken (švedski Zakonik o sudskom postupku) (1942:740); i Kodeks ponašanja švedske Odvjetničke komore usvojen 29. kolovoza 2008.

U **SI**: Zastupanje klijenata pred sudovima za naknadu uvjetovano je komercijalnom prisutnošću u Republici Sloveniji. Strani odvjetnik koji ima pravo obavljati pravnu djelatnost u trećoj zemlji može pružati pravne usluge ili obavljati pravnu djelatnost u skladu s uvjetima navedenima u članku 34.a Zakona o odvjetništvu, uz uvjet da je ispunjen uvjet stvarnog reciprociteta. Ispunjenost uvjeta reciprociteta provjerava Ministarstvo pravosuđa. Komercijalna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala slovenska Odvjetnička komora ograničena je samo na trgovca pojedinca, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo). Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti partneri u odvjetničkom društvu.

Mjere:

SI: Zakon o odvetništvu (Neuradno prečišćeno besedilo – ZOdv-NPB2 Državnega Zbora RS z dne 21.5.2009 (Zakon o odvjetništvu, neslužbeni konsolidirani tekst koji je pripremio slovenski parlament od 21. svibnja 2009.)).

U **SK**: Za pružanje pravnih usluga u području slovačkog domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (komercijalna prisutnost).

Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

SK: Zakon 586/2003 o odvjetništvu, članci 2. i 12.

U **UK:** Relevantno profesionalno ili regulatorno tijelo može zahtijevati boravište (komercijalnu prisutnost) za pružanje određenih usluga u području domaćeg prava Ujedinjene Kraljevine. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

UK: Za Englesku i Wales, Solicitors Act 1974, Administration of Justice Act 1985 i Legal Services Act 2007. Za Škotsku, Solicitors (Scotland) Act 1980 i Legal Services (Scotland) Act 2010. Za Sjevernu Irsku, Solicitors (Northern Ireland) Order 1976. Osim toga, mjere koje se primjenjuju u svakoj nadležnosti obuhvaćaju zahtjeve koje određuju profesionalna i regulatorna tijela.

(b) Patentni zastupnici, posrednici u području industrijskog vlasništva, odvjetnici za zaštitu intelektualnog vlasništva (dio CPC-a 879, 861, 8613)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG, CY, EE i LT**: Za pružanje usluga patentnih zastupnika obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske.

U **DE**: Samo patentni zastupnici s kvalifikacijom iz Njemačke mogu biti primljeni u odvjetničku komoru i time dobiti pravo na pružanje usluga patentnih zastupnika u Njemačkoj u području domaćeg prava. Strani patentni zastupnici mogu pružati pravne usluge u stranom pravnom sustavu ako dokažu stručno znanje, a za pružanje pravnih usluga u Njemačkoj obvezna je registracija. Strani patentni zastupnici (koji nemaju kvalifikaciju iz EGP-a ili Švicarske) ne mogu osnovati odvjetničko društvo s nacionalnim patentnim zastupnicima.

Strani patentni zastupnici (izvan EGP-a ili Švicarske) komercijalnu prisutnost mogu imati samo u obliku Patentanwalts-GmbH ili Patentanwalt-AG i mogu steći samo manjinski udio.

U **EE**, **FI** i **HU**: Za pružanje usluga patentnih zastupnika obvezno je boravište u EGP-u, a u EE obvezno je trajno boravište.

U **ES** i **PT**: Za pružanje usluga posrednika u području industrijskog vlasništva obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U **IE**: Za pružanje usluga patentnih zastupnika ili odvjetnika za zaštitu intelektualnog vlasništva obvezni su boravište u EGP-u, komercijalna prisutnost u EGP-u te propisane obrazovne i stručne kvalifikacije. U skladu s pravnim oblikom obvezno je da barem jedan direktor, partner ili zaposlenik društva bude registriran u Irskoj kao patentni zastupnik ili odvjetnik za zaštitu intelektualnog vlasništva. Za pružanje usluga na prekograničnoj osnovi obvezni su državljanstvo države članice EGP-a i komercijalna prisutnost u EGP-u, glavno mjesto poslovanja u državi članici EGP-a te kvalifikacije stečene na temelju prava države članice EGP-a.

U **SI**: Nositelj registriranih prava/podnositelj zahtjeva za registrirana prava (patenti, žigovi, zaštita dizajna) koji nema boravište u Sloveniji mora imati patentnog zastupnika ili zastupnika za žigove i dizajn koji je registriran u Sloveniji i čiji je glavni zadatak obavljanje usluga provođenja postupka, obavješćivanja itd.

Mjere:

BG: Članak 4. Pravilnika za zastupnike o intelektualnom vlasništvu.

CY: Zakon o odvjetnicima (poglavlje 2.), kako je izmijenjen zakonima br. 42 iz 1961., 20 iz 1963., 46 iz 1970., 40 iz 1975., 55 iz 1978., 71 iz 1981., 92 iz 1983., 98 iz 1984., 17 iz 1985., 52 iz 1985., 9 iz 1989., 175 iz 1991., 212 iz 1991., 9(I) iz 1993., 56(I) iz 1993., 83(I) iz 1994., 76(I) iz 1995., 103(I) iz 1996., 79(I) iz 2000., 31(I) iz 2001., 41(I) iz 2002., 180(I) iz 2002., 117(I) iz 2003., 130(I) iz 2003., 199(I) iz 2004., 264(I) iz 2004., 21(I) iz 2005., 65(I) iz 2005., 124(I) iz 2005., 158(I) iz 2005., 175(I) iz 2006., 117(I) iz 2007., 103(I) iz 2008., 109(I) iz 2008., 11(I) iz 2009., 130(I) iz 2009., 4(I) iz 2010., 65(I) iz 2010., 14(I) iz 2011., 144(I) iz 2011., 116(I) iz 2012. i 18(I) iz 2013.

DE: § 52e, § 52 f, § 154a und § 154 b Patentanwaltsordnung (PAO).

EE: Patendivoliniku seadus (Zakon o patentnim zastupnicima) § 2, § 14.

ES: Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, članci od 155. do 157.

FI: Tavaramerkkilaki (Zakon o žigu) (7/1964);
Zakon o ovlaštenim odvjetnicima u području industrijskog vlasništva (22/2014); i
Laki kasvinjalostajanoikeudesta (Zakon o pravima uzgajivača bilja) 1279/2009; i
Mallioikeuslaki (Zakon o registriranom dizajnu) 221/1971.

HU: Zakon XXXII. iz 1995. o patentnim zastupnicima.

IE: Section 85 and 86 of the Trade Marks Act 1996, as amended;
Rule 51 of the Trade Marks Rules 1996, as amended;
Section 106 and 107 of the Patent Act 1992, as amended; i
Register of Patent Agent Rules S.I. 580 of 2015.

LT: Zakon o žigovima od 10. listopada 2000. br. VIII-1981;
Zakon o dizajnu od 7. studenoga 2002. br. IX-1181;
Zakon o patentu od 18. siječnja 1994. br. I-372;
Zakon o pravnoj zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda od 16. lipnja 1998.; i
Uredba o patentnim zastupnicima odobrena Odlukom Vlade Republike Litve od 20. svibnja 1992. br. 362 (kako je zadnji put izmijenjena 8. studenoga 2004., br. 1410).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 15/95, kako je izmijenjena Zakonom 17/2010, člankom 5. Portarije 1200/2010 te Portarijom 239/2013; i
Zakon 9/2009.

SI: Zakon o industrijski lastnini (Zakon o industrijskom vlasništvu), Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 100/13 (Službeni list Republike Slovenije, br. 51/06 – službeni konsolidirani tekst i 100/13).

(c) Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 8621 osim usluga revizije, 86213, 86219, 86220)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT**: Udjeli u kapitalu i glasačka prava stranih računovođa i knjigovođa koji ispunjuju uvjete za obavljanje djelatnosti u skladu s pravom svoje matične države u austrijskom poduzeću ne smiju biti veći od 25 %. Pružatelj usluga mora imati ured ili profesionalno sjedište u EGP-u (CPC 862).

U **FR**: Pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga stranog pružatelja usluga uvjetovano je odlukom ministra gospodarstva, financija i industrije u dogovoru s ministrom vanjskih poslova. Pružanje usluga samo preko SEL-a (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), AGC-a (Association de gestion et comptabilité) ili SCP-a (Société civile professionnelle) (CPC 86213, 86219, 86220).

U **IT**: Boravište ili poslovni domicil obvezni su za upis u strukovni registar, što je potrebno za pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga (CPC 86213, 86219, 86220).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **CY**: Pristup je ograničen na fizičke osobe. Obvezno je odobrenje, koje podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanje u području zapošljavanja u predmetnom podsektoru. Dopuštena su profesionalna udruženja (partnerstva) fizičkih osoba.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **SI**: Za pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga (CPC 86213, 86219, 86220) obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji.

Mjere:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (Zakon o javnim računovođama i revizorima, BGBl. I br. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4; i

Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG), BGBl. I br. 191/2013, §§ 7, 11, 28.

CY: Zakon 42(I)/2009.

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945, articles 3, 7, 7 ter, 7 quinquies, 27 et 42 bis.

IT: Zakonodavni dekret 139/2005; i
Zakon 248/2006.

SI: Zakon o reviziji (ZRev-2), Službeni list Republike Slovenije br. 65/2008;
Zakon o trgovačkim društvima (ZGD-1), Službeni list Republike Slovenije br. 42/2006; i
Zakon o uslugama na unutarnjem tržištu, Službeni list Republike Slovenije br. 21/10.

(d) Usluge revizije (CPC – 86211 i 86212 osim računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **EU**: Nadležna tijela države članice Europske unije mogu priznati jednakovrijednost kvalifikacija revizora koji je državljanin Japana ili bilo koje treće zemlje kako bi mu odobrila rad u svojstvu ovlaštenog revizora u Europskoj uniji u skladu s načelom reciprociteta (CPC 8621).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **BG**: Mogu se primjenjivati nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **SK**: Samo poduzeće u kojem je najmanje 60 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava rezervirano za slovačke državljane ili državljane države članice Europske unije može biti ovlašteno za obavljanje revizija u Republici Slovačkoj.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT**: Udjeli u kapitalu i glasačka prava stranih revizora koji ispunjuju uvjete za obavljanje djelatnosti u skladu s pravom svoje matične države u austrijskom poduzeću ne smiju biti veći od 25 %. Pružatelj usluga mora imati ured ili profesionalno sjedište u EGP-u.

U **DE**: Revizorska društva („Wirtschaftsprüfungsgesellschaften”) smiju imati isključivo pravne oblike dopuštene u Europskoj uniji ili u EGP-u. Javna trgovačka društva i komanditna društva mogu se priznati kao „Wirtschaftsprüfungsgesellschaften” ako su navedena kao trgovačka društva u trgovačkom registru na temelju svojih fiducijarnih aktivnosti, članak 27. WPO-a. Međutim, revizori iz trećih zemalja registrirani u skladu s člankom 134. WPO-a mogu obavljati zakonsku reviziju godišnjih fiskalnih izvještaja ili osigurati konsolidirane financijske izvještaje društva sa sjedištem izvan Europske unije, čiji su prenosivi vrijednosni papiri ponuđeni za trgovanje na uređenom tržištu.

U **DK**: Za pružanje usluga zakonske revizije obvezno je odobrenje Danske kao revizora. Za odobrenje je obvezno boravište u državi članici Europske unije ili državi članici EGP-a. Revizori i revizorska društva koji nisu ovlašteni u skladu s uredbom kojom se provodi 8. Direktiva Vijeća 84/253/EEZ od 10. travnja 1984. na temelju članka 54. stavka 3. točke (g) Ugovora o zakonskim revizijama ne smiju imati više od 10 % glasačkih prava u ovlaštenim revizorskim društvima.

U **FI**: Najmanje jedan od revizora u finskim društvima s ograničenom odgovornošću i društvima koja su obvezna obavljati revizije mora biti rezident EGP-a. Revizor mora biti lokalno ovlašteni revizor ili lokalno ovlašteno revizorsko društvo.

U **FR**: Za zakonske revizije: pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva, osim SNC-a (Société en nom collectif) i SCS-a (Société en commandite simple).

U **HR**: Usluge revizije mogu pružati samo pravne osobe s poslovnim nastanom u Hrvatskoj ili fizičke osobe rezidenti Hrvatske.

U **SE**: Usluge zakonske revizije mogu pružati samo revizori odobreni u Švedskoj i revizorska društva registrirana u Švedskoj te je obvezno boravište u EGP-u ili Švicarskoj. Nazive „approved auditor” i „authorised auditor” mogu upotrebljavati isključivo revizori odobreni i ovlašteni u Švedskoj. Revizori kooperativnih gospodarskih zadruga i određenih drugih poduzeća koji nisu certificirani ni odobreni računovođe moraju imati boravište unutar EGP-a, osim ako im Vlada ili tijelo Vlade koje imenuje Vlada u određenom slučaju dopusti drukčije.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **ES**: Za ovlaštene revizore obvezno je državljanstvo države članice Europske unije. Ova se rezerva ne primjenjuje na reviziju društava s poslovnim nastanom izvan Europske unije koja su uvrštena na španjolskom uređenom tržištu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **CY**: Pristup je ograničen na fizičke osobe. Obvezno je odobrenje, koje podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanje u području zapošljavanja u predmetnom podsektoru. Dopuštena su profesionalna udruženja (partnerstva) fizičkih osoba.

U **PL**: Kako bi moglo pružati revizorske usluge, društvo mora imati poslovni nastan u Europskoj uniji. Primjenjuju se zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BE**: Obvezan je poslovni nastan u Belgiji na mjestu gdje će se obavljati profesionalna djelatnost i gdje će se održavati akti, dokumenti i korespondencija povezani s tom djelatnošću, te je obvezno da barem jedan službenik ili direktor u toj poslovnoj jedinici bude odobreni revizor.

U **SI**: Obvezna je komercijalna prisutnost. Revizorski subjekt iz treće zemlje može biti dioničar ili član slovenskog revizorskog društva pod uvjetom da, u skladu s pravom zemlje u kojoj je revizorski subjekt iz treće zemlje osnovan, slovenska revizorska društva mogu biti dioničari ili članovi revizorskog društva u toj zemlji. Stalno boravište u Sloveniji obvezno je za barem jednog člana upravnog odbora revizorskog društva osnovanog u Sloveniji.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U IT: Fizičke osobe moraju biti rezidenti da bi mogle pružati revizorske usluge.

U LT: Za pružanje revizorskih usluga obavezan je poslovni nastan u EGP-u.

Mjere:

EU: Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja; i Direktiva 2006/43/EZ o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja.

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (Zakon o javnim računovođama i revizorima, BGBl. I br. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4.

BE: Zakon od 22. srpnja 1953. o osnivanju Instituta revizora društava i organizaciji javnog nadzora nad djelatnosti revizora društava, usklađen 30. travnja 2007.

BG: Zakon o neovisnoj financijskoj reviziji.

CY: Zakon o revizorima i obveznoj reviziji godišnjih i konsolidiranih izvještaja iz 2009. (Zakon 42(I)/2009), kako je izmijenjen Zakonom br. 163(I) iz 2013.

DE: Handelsgesetzbuch, HGB, (Zakonik o trgovačkim društvima); i
Wirtschaftsprüferordnung, WPO (Zakon o javnim računovođama).

DK: Revisorloven (danski Zakon o ovlaštenim revizorima i revizorskim društvima), Zakon
br. 468 od 17. lipnja 2008.

ES: Ley 22/2015, de 20 de julio, de Auditoría de Cuentas (novi zakon o reviziji: Zakon
22/2015 o revizorskim uslugama).

FI: Tilintarkastuslaki (Zakon o reviziji) (459/2007), sektorski zakoni kojima je propisano
angažiranje lokalno ovlaštenih revizora.

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945, articles 3, 7, 7 ter, 7 quinquies, 27 et 42 bis.

HR: Zakon o reviziji (NN 146/05, 139/08 i 144/12), članak 3.

IT: Zakonodavni dekret 58/1998, članci 155., 158. i 161.;
Dekret predsjednika Republike 99/1998; i
Zakonodavni dekret 39/2010, članak 2.

LT: Zakon o reviziji od 15. lipnja 1999. br. VIII-1227 (nova verzija od 3. srpnja 2008. br. X-1676).

PL: Zakon od 11. svibnja 2017. o ovlaštenim revizorima, revizorskim društvima i javnom nadzoru – Službeni list, 2017., točka 1089.

SE: Revisorslagen (Zakon o revizorima) (2001:883);

Revisionslag (Zakon o reviziji) (1999:1079);

Aktiebolagslagen (Zakon o trgovačkim društvima) (2005:551);

Lag om ekonomiska föreningar (Zakon o gospodarskim zadrugama) (1987:667); i

Ostali akti kojima se uređuju uvjeti za angažiranje ovlaštenih revizora.

SI: Zakon o reviziji (ZRev-2), Službeni list Republike Slovenije br. 65/2008; i

Zakon o trgovačkim društvima (ZGD-1), Službeni list Republike Slovenije br. 42/2006.

SK: Zakon br. 423/2015 o zakonskim revizijama.

(e) Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863, ne uključuje usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje pripadaju u pravne usluge)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT**: Udjeli u kapitalu i glasačka prava stranih poreznih savjetnika koji ispunjuju uvjete za obavljanje djelatnosti u skladu s pravom svoje matične države u austrijskom poduzeću ne smiju biti veći od 25 %. Pružatelj usluga mora imati ured ili profesionalno sjedište u EGP-u.

U **BG**: Za porezne savjetnike uvjet je državljanstvo države članice Europske unije.

U **CY**: Pristup je ograničen na fizičke osobe. Obvezno je odobrenje, koje podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanje u području zapošljavanja u predmetnom podsektoru. Dopuštena su profesionalna udruženja (partnerstva) fizičkih osoba.

U **FR**: Pružanje usluga samo preko SEL-a (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions) ili SCP-a (Société civile professionnelle).

U **IT**: Obvezno je boravište.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – nacionalni tretman:

U **HU**: Za pružanje usluga poreznog savjetovanja obvezno je boravište u EGP-u ako ih pruža fizička osoba koja se nalazi na državnom području Mađarske.

Mjere:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (Zakon o javnim računovođama i revizorima, BGBl. I br. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4.

BG: Zakon o računovodstvu;
Zakon o neovisnoj financijskoj reviziji;
Zakon o porezu na dohodak; i
Zakon o porezu na dobit.

CY: Zakon 42(I)/2009.

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945, articles 3, 7, 7 ter, 7 quinquies, 27 et 42 bis.

HU: Zakon XCII. iz 2003. o pravilima oporezivanja; i

Uredba Ministarstva financija br. 26/2008 o izdavanju dozvola i registraciji usluga poreznog savjetovanja.

IT: Zakonodavni dekret 139/2005; i

Zakon 248/2006.

(f) Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge te usluge integriranog inženjerstva (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **FR:** U Francuskoj arhitekt može pružati arhitektonske usluge samo u okviru jednog od sljedećih pravnih oblika (na nediskriminirajući način): SA i SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée), EURL (Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), SCP (en commandite par actions), SCOP (Société coopérative et participative), SELARL (société d'exercice libéral à responsabilité limitée), SELAFA (société d'exercice libéral à forme anonyme), SELAS (société d'exercice libéral) ili SAS (Société par actions simplifiée) odnosno kao fizička osoba ili partner u društvu za arhitektonske usluge (CPC 8671).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: Za arhitektonske i inženjerske projekte od nacionalne ili regionalne važnosti strani ulagatelji moraju djelovati u partnerstvu s lokalnim ulagateljima ili kao njihovi podizvođači (CPC 8671, 8672, 8673). Strani stručnjaci moraju imati iskustvo u području građevinarstva od najmanje dvije godine. Za usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8674) obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U **CY**: Za pružanje arhitektonskih usluga, usluga urbanističkog planiranja, inženjerskih usluga te usluga integriranog inženjerstva (CPC 8671, 8672, 8673, 8674) obvezni su državljanstvo i boravište.

U **HU**: Za pružanje sljedećih usluga obvezno je boravište u EGP-u ako ih pruža fizička osoba koja se nalazi na državnom području Mađarske: arhitektonske usluge, inženjerske usluge (primjenjuje se samo na diplomirane vježbenike), usluge integriranog inženjerstva te usluge krajobrazne arhitekture (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CZ**: Obvezno je boravište u EGP-u.

U **HR**: Planove ili projekte stranih arhitekata, inženjera ili arhitekata urbanista mora potvrditi ovlaštena fizička ili pravna osoba u Hrvatskoj s obzirom na njihovu usklađenost s hrvatskim zakonodavstvom (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

U **IT**: Boravište ili poslovni domicil/poslovna adresa u Italiji obvezni su za upis u strukovni registar, što je potrebno za pružanje arhitektonskih i inženjerskih usluga (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

U **SK**: Boravište u EGP-u obvezno je za registraciju u strukovnoj komori, što je potrebno za pružanje arhitektonskih i inženjerskih usluga (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **BE**: Pružanje arhitektonskih usluga obuhvaća i nadzor nad izvođenjem radova (CPC 8671, 8674). Strani arhitekti koji su ovlašteni u svojim zemljama domaćinima i koji žele povremeno obavljati svoju djelatnost u Belgiji moraju dobiti prethodno odobrenje Vijeća Udruženja u geografskom području u kojem namjeravaju obavljati svoju djelatnost.

Mjere:

BE: Zakon od 20. veljače 1939. o zaštiti naziva arhitektonske djelatnosti; i
Zakon od 26. lipnja 1963., u skladu s kojim je izrađen Pravilnik Udruženja arhitekata od
16. prosinca 1983. o etičkim standardima koje je utvrdilo Nacionalno vijeće Udruženja
arhitekata (odobreno člankom 1. Kraljevskog zakona od 18. travnja 1985., M.B., 8. svibnja
1985.).

BG: Zakon o prostornom razvoju;
Zakon o građevinskoj komori; i
Zakon o Udruženju arhitekata i Udruženju inženjera u području dizajna razvoja projekata.

CY: Zakon 41/1962;
Zakon 224/1990; i
Zakon 29(i)2001.

CZ: Zakon br. 360/1992 zb. o djelatnosti ovlaštenih arhitekata i ovlaštenih inženjera i
tehničara koji rade u području gradnje.

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales;
Décret 95-129 du 2 février 1995 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte
sous forme de société en participation;

Décret 92-619 du 6 juillet 1992 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société d'exercice libéral à responsabilité limitée SELARL, société d'exercice libéral à forme anonyme SELAFA, société d'exercice libéral en commandite par actions SELCA; i

Loi 77-2 du 3 janvier 1977, članci 12, 13 i 14.

HR: Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji (NN 152/08, 49/11 i 25/13); i

Zakon o prostornom uređenju od 12. prosinca 2013. (011-01/13-01/291).

HU: Zakon LVIII. iz 1996. o strukovnim komorama arhitekata i inženjera.

IT: Kraljevski dekret 2537/1925 o uređenju arhitektonskih i inženjerskih djelatnosti; Zakon 1395/1923; i

Dekret predsjednika Republike 328/2001.

SK: Zakon 138/1992 o arhitektima i inženjerima, članci 3., 15., 15.a, 17.a i 18.a.

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge (zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda)

Sektor – podsektor:	Profesionalne usluge – medicinske (uključujući psihologe) i stomatološke usluge; primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje; veterinarske usluge; maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti
Industrijska klasifikacija:	CPC 9312, 93191, 932, 63211
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

- (a) Medicinske usluge, stomatološke usluge te usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 852, 9312, 93191)**

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **IT**: Za pružanje usluga psihologa obvezno je državljanstvo države članice Europske unije, a stranim državljanima obavljanje djelatnosti može se odobriti na temelju reciprociteta (dio CPC-a 9312).

Mjere:

IT: Zakon 56/1989 o psihološkoj djelatnosti.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CY**: Za pružanje medicinskih usluga, stomatoloških usluga te usluga primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja obvezni su ciparsko državljanstvo i boravište.

Mjere:

CY: Zakon o registraciji liječnika (poglavlje 250.);

Zakon o registraciji stomatologa (poglavlje 249.);

Zakon 75(I)/2013 – podijatri;

Zakon 33(I)/2008 – medicinska fizika;

Zakon 34(I)/2006 – radni terapeuti;

Zakon 9(I)/1996 – zubni tehničari;

Zakon 68(I)/1995 – psiholozi;

Zakon 16(I)/1992; Zakon 23(I)/2011 – radiolozi/radioterapeuti;

Zakon 31(I)/1996 – dijetetičari/nutricionisti;

Zakon 140/1989 – fizioterapeuti; i

Zakon 214/1988 – medicinske sestre.

U **DE** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Na registraciju djelatnosti mogu se uvesti geografska ograničenja koja se jednako primjenjuju na državljane i osobe koje nisu državljani.

Liječnici (uključujući psihologe, psihoterapeute i stomatologe) moraju se registrirati u regionalnim udruženjima liječnika ili stomatologa u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja (kassenärztliche ili kassenzahnärztliche Vereinigungen) ako žele liječiti pacijente osigurane na temelju obveznog zdravstvenog osiguranja. Ta registracija može podlijevati količinskim ograničenjima na temelju regionalne raspodjele liječnika. To se ograničenje ne primjenjuje na stomatologe. Registracija je nužna samo za liječnike koji sudjeluju u sustavu javnog zdravstva. Mogu postojati nediskriminirajuća ograničenja u pogledu pravnog oblika poslovnog nastana potrebnog za pružanje tih usluga (§ 95 SGB V).

Za medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja pristup je ograničen isključivo na fizičke osobe. Mogu se primjenjivati uvjeti u pogledu poslovnog nastana.

Usluge telemedicine mogu se pružati samo u kontekstu primarnog liječenja koje uključuje prethodnu fizičku prisutnost liječnika. Broj pružatelja usluga IKT-a (informacijska i komunikacijska tehnologija) može se ograničiti kako bi se zajamčili interoperabilnost, kompatibilnost i potrebni sigurnosni standardi. To se primjenjuje na nediskriminirajući način (CPC 9312, 93191).

Mjere:

Bundesärzteordnung (Savezni zakon o liječnicima);

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde;

Gesetz über die Berufe des Psychologischen Psychotherapeuten und des Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Zakon o pružanju usluga psihoterapije od 16. srpnja 1998.);
Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung;
Gesetz über den Beruf der Hebamme und des Entbindungspflegers;
Gesetz über die Berufe in der Krankenpflege;
§ 7 Absatz 3 Musterberufsordnung fuer Aerzte (njemački Standardni profesionalni kodeks za liječnike;
§95, §99 i dalje SGB-a V (Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. V), obvezno zdravstveno osiguranje;
§ 1 Absatz 2 i Absatz 5 Hebammengesetz (Zakonik o primaljama), § 291b SGB V (Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. V) o pružateljima usluga e-zdravstva;
Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg in der Fassung of 16. 03. 1995 (GBl. BW od 17.05.1995. S. 314);
Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz – HKaG) in Bayern od 6.2.2002. (BAY GVBl 2002., stranica 42.);
Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendpsychotherapeuten (Berliner Kammergesetz) od 4.9.1978. (Berliner GVBl. stranica 1937., rev. stranica 1980.);
§ 31 Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG) od 28.4.2003.;

Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG) od 12.5.2005.;

§ 29 Heilberufsgesetz (HeilBG NRW) od 9.5.2000.;

§ 20 Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz) od 7.2.2003.;

Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat (Sächsisches

Heilberufekammergesetz – SächsHKaG) od 24.5.1994. (SächsGVBl. stranica 935.);

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/ Ärztinnen, Zahnärzte/ Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/ Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/-psychotherapeutinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG) od 19.11.2007.; i

Thüringer Heilberufegesetz od 29. siječnja 2002. (GVBl 2002, 125).

(b) Veterinarske usluge (CPC 932)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U **PL**: Da bi mogle obavljati djelatnost veterinarskog kirurga na državnom području Poljske, osobe koje nemaju državljanstvo države članice Europske unije moraju položiti ispit na poljskom jeziku koji organizira poljska Komora veterinarskih kirurga.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **FR**: Za pružanje veterinarskih usluga obvezno je državljanstvo države članice EGP-a, no od te se obveze može odustati na temelju reciprociteta. Mogući pravni oblici društva za pružanje veterinarskih usluga ograničeni su na tri vrste društava (SEP (Société en participation), SCP (Société civile professionnelle) i SEL (Société d'exercice liberal)).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CY**: Za pružanje pravnih usluga obvezni su državljanstvo i boravište.

U **EL**: Za pružanje veterinarskih usluga obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske.

U **ES**: Za obavljanje djelatnosti obvezno je članstvo u profesionalnom udruženju te državljanstvo države članice Europske unije, a od te se obveze može odustati na temelju bilateralnog sporazuma o određenoj djelatnosti. Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

U **HR**: Samo pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom u državi članici Europske unije za potrebe obavljanja veterinarske djelatnosti mogu pružati prekogranične veterinarske usluge u Republici Hrvatskoj. Samo državljani države članice Europske unije mogu osnovati veterinarsku praksu u Republici Hrvatskoj.

U **HU**: Za članstvo u mađarskoj Veterinarskoj komori, koje je potrebno za pružanje veterinarskih usluga, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a. Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: uvjeti na tržištu rada u sektoru.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **CZ**: Za pružanje veterinarskih usluga obvezna je fizička prisutnost na državnom području.

U **DE** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe. Usluge telemedicine mogu se pružati samo u kontekstu primarnog liječenja koje uključuje prethodnu fizičku prisutnost veterinara.

U **DK** i **NL**: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

U **IE**: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe ili partnerstva.

U **IT** i **PT**: Za pružanje veterinarskih usluga obvezno je boravište.

U **LV**: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

U **SI**: Samo pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom u državi članici Europske unije za potrebe obavljanja veterinarske djelatnosti mogu pružati prekogranične veterinarske usluge u Republici Sloveniji.

U **SK**: Za pristup strukovnoj komori, koji je nužan za pružanje inženjerskih usluga, obvezno je boravište u državi članici EGP-a. Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

U **UK**: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe ili partnerstva. Za obavljanje djelatnosti veterinarske kirurgije obvezna je fizička prisutnost. Obavljanje djelatnosti veterinarske kirurgije ograničeno je na veterinarske kirurge koji su članovi udruženja Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **AT**: Samo državljani države članice EGP-a mogu pružati veterinarske usluge. Uvjet u pogledu državljanstva ne primjenjuje se na državljane država koje nisu članice EGP-a ako konkretna država koja nije članica EGP-a ima sporazum s Europskom unijom kojim je predviđen nacionalni tretman u pogledu ulaganja i prekogranične trgovine veterinarskim uslugama.

Mjere:

AT: Tierärztegesetz (Zakon o veterinarstvu), BGBl. br. 16/1975, §3 (2) (3).

CY: Zakon 169/1990.

CZ: Zakon br. 166/1999, Zb. (Zakon o veterinarstvu), §58-63, 39; i Zakon br. 381/1991, Zb. (o Komori veterinarskih kirurga Češke Republike), stavak 4.

DE: Savezni zakonik o veterinarstvu (Bundes- Tierärzteordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 20. November 1981 (BGBl. I S. 1193).

Regionalna razina:

Zakoni o vijećima medicinskih djelatnika u savezним pokrajinama (Heilberufs- und Kammergesetze der Länder) i (na temelju njih) Baden-Württemberg, Gesetz über das Berufsrecht und die Kammern der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten sowie der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufes-Kammergesetz – HBKG) in der Fassung vom 16.03.1995;

Bayern, Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufes-Kammergesetz – HKaG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 06.02.2002;

Berlin, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Berliner Kammergesetz) in der Fassung vom 04.09.1978 (GVBl. S. 1937);

Brandenburg, Heilberufsgesetz (HeilBerG) vom 28.04.2003 (GVBl.I/03, Nr. 07, S.126);

Bremen, Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz – HeilBerG) vom 12.05.2005, (Brem.GBl. S. 149);

Hamburg, Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGGH) vom 14.12.2005 zum Ausgangs- oder Titeldokument (HmbGVBl. 2005, S. 495);

Hessen, Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufsgesetz) in der Fassung vom 07.02.2003;

Mecklenburg-Vorpommern, Heilberufsgesetz (HeilBerG) vom 22.01.1993 (GVOBl. M-V 1993, S. 62);

Niedersachsen, Kammergesetz für die Heilberufe (HKG) in der Fassung vom 08.12.2000;

Nordrhein-Westfalen, Heilberufsgesetz NRW (HeilBerg) vom 9. Mai 2000 (GV. NRW. 2000 S. 403ff.);

Rheinland-Pfalz, Heilberufsgesetz (HeilBG) vom 20.10.1978;

Saarland, Gesetz Nr. 1405 über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz – SHKG) vom 11.03.1998;

Sachsen, Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG) vom 24.05.1994;
Sachsen-Anhalt, Gesetz über die Kammern für Heilberufe Sachsen-Anhalt (KGHB-LSA) vom 13.07.1994 (GVBl. LSA 1994, S. 832);
Schleswig-Holstein, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit für die Heilberufe (Heilberufekammergesetz - HBKG) vom 29. Februar 1996;
Thüringen, Thüringer Heilberufegesetz (ThürHeilBG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 29.01.2002 (GVBl 2002, S. 125); i
Kodeksi profesionalnog ponašanja vijeća veterinara (Berufsordnungen der Kammern).

DK: Zakon br. 1149 od 12. rujna 2015. o veterinarskim kirurzima.

EL: Predsjednička odluka 38/2010, Ministarska odluka 165261/IA/2010 (Službeni list 2157/B).

ES: Real Decreto 126/2013, de 22 de febrero, por el que se aprueban los Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española; članci 62. i 64.

FR: Code rural et de la pêche maritime, članci L241-1; L241-2; L241-2-1.

HR: Zakon o veterinarstvu (NN 41/07 i 55/11), članci 89. i 106.

HU: Zakon CXXVII. iz 2012. o Mađarskoj veterinarskoj komori i o uvjetima pružanja veterinarskih usluga.

IE: Veterinary Practice Act 2005.

IT: Zakonodavni dekret C.P.S. 233/1946, članci od 7. do 9.; i Dekret predsjednika Republike 221/1950, stavak 7.

LV: Zakon o veterinarskoj medicini.

NL: Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 (WUD).

PL: Zakon od 21. prosinca 1990. o djelatnosti veterinarskih kirurga i komori veterinara.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 368/91 (Statut Udruženja veterinara).

SI: Pravilnik o priznavanju poklicnih kvalifikacij veterinarjev (Pravilnik o priznavanju stručnih kvalifikacija veterinarov), Uradni list RS, št. (Službeni list br.) 71/2008, 7/2011, 59/2014 in 21/2016, Zakon o uslugama na unutarnjem tržištu, Službeni list Republike Slovenije br. 21/2010.

SK: Zakon 442/2004 o privatnim veterinarima, članak 2.

UK: Veterinary Surgeons Act (1966).

(c) Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti (CPC 63211)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U **AT:** Maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo preko ljekarne. Za upravljanje poslovanjem ljekarne obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Zakupoprимci i osobe nadležne za upravljanje ljekarnom moraju imati državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **EL**: Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice Europske unije.

U **FR**: Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Strani farmaceuti mogu dobiti odobrenje za osnivanje ljekarne u okviru utvrđenih godišnjih kvota.

U **HU**: Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **CY**: Za pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostalih usluga koje pružaju farmaceuti obvezno je državljanstvo (CPC 63211).

U **DE**: Za stjecanje dozvole za farmaceuta ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih proizvoda i određenih medicinskih proizvoda javnosti potrebno je boravište. Državljeni drugih zemalja ili osobe koje nisu položile stručni ispit za farmaceuta u Njemačkoj mogu steći samo dozvolu za preuzimanje ljekarne koja već postoji prethodne tri godine. Ukupan broj ljekarna po osobi ograničen je na jednu ljekarnu i najviše tri podružnice ljekarna. Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama.

U **EL**: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su ovlašteni farmaceuti i društvima koja su osnovali ovlašteni farmaceuti.

U **FR**: Mora biti odobreno otvaranje ljekarne, a komercijalna prisutnost, uključujući prodaju lijekova javnosti na daljinu preko usluga informacijskog društva, mora imati jedan od pravnih oblika koji su dopušteni na temelju nacionalnog prava na nediskriminirajućoj osnovi: samo anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions (SEL), société en noms collectifs (SNC) ili SARL.

U **IT**: Djelatnost mogu obavljati samo fizičke osobe koje su upisane u registar te pravne osobe u obliku partnerstava u kojima svaki partner mora biti registrirani farmaceut. Za upis u strukovni registar farmaceuta obvezno je državljanstvo države članice Europske unije ili boravište te se djelatnost mora obavljati u Italiji. Strani državljani koji imaju potrebne kvalifikacije mogu se upisati ako su državljani zemlje s kojom Italija ima poseban sporazum na temelju kojeg mogu obavljati djelatnost uz uvjet reciprociteta (Zakonodavni dekret CPS 233/1946, članci 7. do 9. i Dekret predsjednika Republike 221/1950, stavci 3. i 7.). Novim ili praznim ljekarnama odobrenje se izdaje na temelju javnog nadmetanja. U javnom nadmetanju mogu sudjelovati samo državljani države članice Europske unije koji su upisani u Registar farmaceuta („albo”).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **ES**: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su ovlašteni farmaceuti. Svaki farmaceut može pribaviti samo jednu dozvolu.

U **ES, HR, HU, IT i PT**: Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća na određenom području.

U **LU**: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama.

U **MT**: Izdavanje dozvola za otvaranje ljekarni uz posebna ograničenja. Jedna osoba ne može imati više od jedne dozvole na svoje ime u nekom gradu ili selu (članak 5. stavak 1. propisa Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)), osim ako nema drugih zahtjeva za taj grad ili selo (članak 5. stavak 2. propisa Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)).

U **PT**: U trgovačkim društvima u kojima je kapital podijeljen na dionice one moraju glasiti na ime. Nitko ne smije istovremeno izravno ili neizravno biti vlasnik, upravitelj ili rukovoditelj više od četiriju ljekarni.

U **SI**: Mreža ljekarni u Sloveniji obuhvaća javne farmaceutske ustanove u vlasništvu općina i privatne ljekarne koje imaju koncesiju, u kojima većinski vlasnik mora biti farmaceut po zanimanju. Zabranjeno je naručivanje poštom farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U **LV**: Kako bi počeo samostalno obavljati ljekarničku djelatnost, farmaceut ili pomoćni farmaceut koji je strani državljanin, a školovan je u državi koja nije država članica Europske unije ili EGP-a, mora najmanje godinu dana raditi u ljekarni pod nadzorom farmaceuta.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG** i **EE**: Maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo preko ljekarne.

U **BG**: Zabranjeno je naručivanje farmaceutskih proizvoda poštom. Za ljekarnike je obvezno trajno boravište. Upravitelji ljekarni moraju biti kvalificirani farmaceuti i mogu upravljati samo jednom ljekarnom u kojoj i sami rade. Postoji kvota za broj ljekarni koje jedna osoba može posjedovati.

U **EE**: Zabranjena je narudžba lijekova poštom te isporuka lijekova naručenih preko interneta poštom ili kurirskom službom. Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: gustoća na određenom području.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **SK**: Za stjecanje dozvole za farmaceuta ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih proizvoda i određenih medicinskih proizvoda javnosti potrebno je boravište.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **DK**: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su dobile dozvolu za bavljenje djelatnošću farmaceuta od Danskog nadležnog tijela za zdravlje i lijekove.

Mjere:

AT: Apothekengesetz (Zakon o ljekarništvu), RGrBl. br. 5/1907 kako je izmijenjen, §§ 3, 4, 12; Arzneimittelgesetz (Zakon o lijekovima), BGBl. br. 185/1983 kako je izmijenjen, §§ 57, 59, 59a; i

Medizinproduktegesetz (Zakon o medicinskim proizvodima), BGBl. br. 657/1996 kako je izmijenjen, § 99.

BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini, članci 146., 161., 195., 222. i 228.

CY: Zakon o farmaceutskim proizvodima i otrovima (poglavlje 254.).

DE: § 2 stavak 2. i § 11a Apothekengesetz (njemački Zakon o ljekarništvu);
§§ 43 stavak 1., 73 stavak 1.a, Arzneimittelgesetz (njemački Zakon o lijekovima); i
§ 11 Abs. 2 und 3 Medizinproduktegesetz, Verordnung zur Regelung der Abgabe von
Medizinprodukten.

DK: Apotekerloven (danski Zakon o ljekarnama) LBK br. 1040, 3.9.2014.

EE: Ravimiseadus (Zakon o lijekovima), RT I 2005, 2, 4; § 29 (2); i Tervishoiuteenuse
korraldamise seadus (Zakon o organizaciji zdravstvenih usluga, RT I 2001, 50, 284).

EL: Zakon 5607/1932, kako je izmijenjen zakonima 1963/1991 i 3918/2011.

ES: Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (Zakon
16/1997 od 25. travnja o uslugama koje se pružaju u ljekarnama), članak 2. i članak 3.
stavak 1.; i

Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la
Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

FR: Code de la santé publique, članci L4221-1, L4221-13, L5125-10; i

Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008 (Zakon 90-1258 o obavljanju slobodnih zanimanja u obliku trgovačkog društva); i Lois 2011-331 du 28 mars 2011 et 2015-990 du 6 août 2015.

HR: Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12 i 144/12).

HU: Zakon XCVIII. iz 2006. o općim odredbama o pouzdanoj i gospodarski isplativoj opskrbi lijekovima i medicinskim pomagalicama te o distribuciji lijekova.

IT: Zakon 362/1991, članci 1., 4., 7. i 9.;

Zakonodavni dekret CPS 233/1946, članci od 7. do 9.; i

Dekret predsjednika Republike. (221/1950, stavci 3. i 7.).

LU: Loi du 4 juillet 1973 concernant le régime de la pharmacie (annex a043);

Règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annex a041); i

Règlement grand-ducal du 11 février 2002 modifiant le règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annex a017).

LV: Zakon o ljekarništvu, članak 38.

MT: Uredbe o dozvolama za ljekarne (LN279/07) izdane na temelju Zakona o lijekovima (Cap. 458).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 307/2007, članci 9., 14. i 15.; i Pravilnik 1430/2007.

SI: Zakon o farmaceutskim uslugama (Službeni list Republike Slovenije br. 85/2016); i Zakon o lijekovima (Službeni list Republike Slovenije br. 17/2014).

SK: Zakon 362/2011 o lijekovima i medicinskim uređajima, članak 35.a; i Zakon 578/2004 o pružateljima zdravstvene zaštite, medicinskom osoblju i profesionalnoj organizaciji.

Rezerva br. 4 – Usluge istraživanja i razvoja

Sektor – Usluge istraživanja i razvoja

podsektor:

Industrijska CPC 851, 853

klasifikacija:

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Odjeljak: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

EU: Za javno financirane usluge istraživanja i razvoja za koje sredstva osigurava Europska unija na razini Europske unije isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica Europske unije i pravnim osobama iz Europske unije koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavni ured u Europskoj uniji (CPC 851, 853).

Za javno financirane usluge istraživanja i razvoja za koje sredstva osigurava država članica isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima predmetne države članice Europske unije i pravnim osobama iz predmetne države članice koje imaju sjedište u toj državi članici (CPC 851, 853).

Ovom rezervom ne dovodi se u pitanje isključenje javne nabave koju provodi neka stranka ili subvencije iz članka 8.14. stavka 2. točaka (c) i (e) te članka 8.12. stavaka 5. i 6.

Mjere:

EU: Svi trenutačni i svi budući okvirni programi Europske unije za istraživanje i inovacije, uključujući pravila za sudjelovanje u programu Obzor 2020. i propise koji se odnose na zajedničke tehnološke inicijative, odluke na temelju članka 185. i Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT), te postojeći i budući nacionalni, regionalni ili lokalni programi za istraživanje.

Rezerva br. 5 – Usluge poslovanja nekretninama

Sektor –	Usluge poslovanja nekretninama
podsektor:	
Industrijska	CPC 821, 822
klasifikacija:	
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U **CY**: Za pružanje usluga poslovanja nekretninama obvezni su državljanstvo i boravište.

U **CZ**: Da bi mogle dobiti dozvolu potrebu za pružanje usluga poslovanja nekretninama, za fizičke osobe obvezno je boravište, a za pravne osobe obvezan je poslovni nastan.

U **PT**: Za fizičke osobe obvezno je boravište u državi članici EGP-a. Za pravne osobe obvezno je osnivanje društva u državi članici EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **DK**: Ako usluge poslovanja nekretninama pruža fizička osoba koja se nalazi na državnom području Danske, samo ovlašteni posrednici u prometu nekretninama koji su fizičke osobe upisane u registar posrednika u prometu nekretninama koji vodi Dansko tijelo za poslovanje smiju upotrebljavati naziv „real estate agent” (posrednik u prometu nekretninama). U skladu sa zakonom podnositelj zahtjeva mora imati boravište u Danskoj odnosno u Europskoj uniji, EGP-u ili Švicarskoj Konfederaciji.

Zakon o prodaji nekretnina primjenjuje se samo kad se usluge poslovanja nekretninama pružaju klijentima. Osim toga, Zakon o prodaji nekretnina ne primjenjuje se na zakup nekretnina (CPC 822).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **HR**: Za pružanje usluga poslovanja nekretninama obvezna je komercijalna prisutnost u EGP-u.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **SI**: Ako Japan slovenskim državljanima i poduzećima dopusti pružanje usluga posrednika u prometu nekretninama, i Slovenija će japanskim državljanima i poduzećima dopustiti pružanje usluga posrednika u prometu nekretninama pod istim uvjetima, uz ispunjenje sljedećih zahtjeva: pravo na pružanje usluga posrednika u prometu nekretninama u zemlji podrijetla, podnošenje relevantnog dokumenta o nekažnjavanju i upis u registar posrednika u prometu nekretninama pri nadležnom (slovenskom) ministarstvu.

Mjere:

CY: Zakon o posrednicima u prometu nekretninama 71(1)/2010.

CZ: Zakon o trgovinskim dozvolama.

DK: Lov om omsætning af fast ejendom, 2014. (Zakon o prodaji nekretnina).

HR: Zakon o posredovanju u prometu nekretninama (NN 107/07 i 144/12), članak 2.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 211/2004 (članci 3. i 25.), kako je izmijenjena i ponovno objavljena pod Uredbom sa zakonskom snagom 69/2011.

SI: Zakon o agencijama za promet nekretninama.

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge

Sektor – podsektor:	Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa bez rukovatelja; usluge povezane sa savjetovanjem u upravljanju; usluge tehničkog ispitivanja i analize; srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja; usluge povezane s poljoprivredom; sigurnosne usluge; usluge posredovanja u zapošljavanju; usluge pismenog i usmenog prevođenja i ostale poslovne usluge
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 37, dio CPC-a 612, dio 621, dio 625, 831, dio 85990, 86602, 8675, 8676, 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209, 87901, 87902, 87909, 88, dio 893
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Usluge najma ili zakupa bez rukovatelja (CPC 83103, CPC 831)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U SE: Za plovidbu pod švedskom zastavom u slučaju stranih vlasničkih udjela u brodovima mora se dostaviti dokaz o prevladavajućem švedskom utjecaju u upravljanju. Prevladavajući švedski utjecaj znači da se brodom upravlja iz Švedske. Stranim brodovima može se dodijeliti izuzeće od tog pravila ako su dani u najam ili zakup švedskim pravnim osobama na temelju ugovora o zakupu bez posade. Za dobivanje izuzeća ugovor o zakupu bez posade mora se dostaviti Švedskoj upravi za pomorstvo te se mora dokazati da zakupnik preuzima svu odgovornost za upravljanje iznajmljenim ili zakupljenim brodom te za njegovu posadu. Ugovor bi trebao vrijediti najmanje godinu dana do dvije godine (CPC 83103).

Mjere:

SE: Sjölagen (Zakon o pomorstvu) (1994:1009), poglavlje 1., § 1.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U SE: Pružatelji usluga najma ili zakupa automobila i određenih terenskih vozila (terrängmotorfordon) bez vozača, koji se iznajmljuju ili daju u zakup u razdoblju kraćem od godinu dana, obvezni su imenovati osobu koja je, među ostalim, odgovorna da se djelatnosti obavljaju u skladu s važećim pravilima i propisima te da se poštuju pravila o sigurnosti u cestovnom prometu. Odgovorna osoba mora imati boravište u Švedskoj (CPC 831).

Mjere:

SE: Lag (1998:424) om biluthyrning (Zakon o najmu i zakupu automobila).

(b) Usluge najma ili zakupa i ostale poslovne usluge povezane sa zračnim prometom

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

EU: Za najam ili zakup zrakoplova bez posade (*dry lease*) na zrakoplove koje upotrebljavaju zračni prijevoznici iz Europske unije primjenjuju se mjerodavni zahtjevi za registraciju zrakoplova. Na ugovor o zakupu zrakoplova bez posade u kojemu je jedna od stranaka zračni prijevoznik iz Europske unije primjenjuju se zahtjevi iz prava Europske unije ili nacionalnog prava u području sigurnosti zračnog prometa, primjerice zahtjev za prethodno odobrenje i drugi uvjeti koji se primjenjuju na upotrebu registriranih zrakoplova iz trećih zemalja. Da bi se zrakoplov registrirao, može biti obvezno da bude u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjuju posebne uvjete u pogledu državljanstva ili u vlasništvu poduzeća koja ispunjuju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole (CPC 83104).

U pogledu usluga računalnog sustava rezervacija (CRS), ako pružatelji usluga CRS-a koji posluju izvan Europske unije zračnim prijevoznicima iz Europske unije ne dodijele jednak (odnosno, nediskriminirajući) pristup kao u Europskoj uniji ili ako zračni prijevoznici izvan Europske unije pružateljima usluga CRS-a iz Europske unije ne dodijele jednak pristup kao u Europskoj uniji, mogu se poduzeti mjere kako bi pružatelji usluga CRS-a koji posluju u Europskoj uniji osigurali jednak pristup zračnim prijevoznicima izvan Europske unije odnosno kako bi zračni prijevoznici iz Europske unije osigurali jednak pristup pružateljima usluga CRS-a izvan Europske unije.

Mjere:

EU: Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinaka); i Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o Kodeksu poslovanja računalnih sustava rezervacija i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2299/89.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BE**: Privatni (civilni) zrakoplovi koji pripadaju fizičkim osobama koje nisu državljani države članice Europske unije ili EGP-a mogu se registrirati samo ako te osobe imaju domicil ili boravište u Belgiji neprekidno najmanje godinu dana. Privatni (civilni) zrakoplovi koji pripadaju stranim pravnim subjektima u skladu s pravom države članice Europske unije ili EGP-a mogu se registrirati samo ako ti subjekti u Belgiji imaju sjedište poslovanja, zastupništvo ili ured neprekidno najmanje godinu dana (CPC 83104).

Mjere:

BE: Arrêté Royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne.

(c) Usluge povezane sa savjetovanjem u upravljanju – usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **HU**: Za obavljanje usluga posredovanja (kao što su arbitraža i mirenje) obvezno je odobrenje ministra nadležnog za pravosudni sustav koje se dodjeljuje upisom u registar, a može se dati samo pravnim ili fizičkim osobama koje imaju poslovni nastan ili boravište u Mađarskoj.

Mjere:

HU: Zakon LV. iz 2002. o posredovanju.

(d) Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CY:** Za pružanje usluga kemičara i biologa obvezno je državljanstvo države članice Europske unije.

U **FR:** Obavljanje djelatnosti biologa ograničeno je na fizičke osobe, a obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG:** Za prekogranično pružanje usluge tehničkog ispitivanja i analize obvezni su poslovni nastan u Bugarskoj u skladu s bugarskim Zakonom o trgovačkim društvima i upis u trgovački registar.

Za periodičnu provjeru dokaza tehničkog stanja vozila u cestovnom prijevozu osoba bi trebala biti registrirana u skladu s bugarskim Zakonom o trgovačkim društvima ili Zakonom o neprofitnim pravnim osobama, ili bi trebala biti registrirana u drugoj državi članici Europske unije ili EGP-a.

Ispitivanje i analizu sastava i čistoće zraka i vode može provoditi samo Ministarstvo okoliša i voda Bugarske ili njegove agencije u suradnji s Bugarskom akademijom znanosti.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U IT: Za biologe, kemijske analitičare, agronome i „periti agrari” obvezno je boravište i upis u strukovni registar. Državljeni treće zemlje mogu se upisati uz uvjet reciprociteta.

Mjere:

BG: Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode;

Zakon o mjeriteljstvu;

Zakon o nacionalnoj akreditaciji tijela za procjenu usklađenosti;

Zakon o čistom zraku; i

Zakon o vodama, Pravilnik N-32 o periodičnoj provjeri dokaza tehničkog stanja vozila u cestovnom prijevozu.

CY: Zakon o registraciji kemičara iz 1988. (Zakon 157/1988), kako je izmijenjen zakonima br. 24(I) iz 1992. i 20(I) iz 2004.; i
Zakon 157/1988.

FR: Articles L 6213-1 à 6213-6 du Code de la Santé Publique.

IT: Biolozi, kemijski analitičari: Zakon 396/1967 o djelatnosti biologa; i Kraljevski dekret 842/1928 o djelatnosti kemijskih analitičara.

(e) Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **IT**: Boravište ili poslovni domicil u Italiji obvezni su za upis u registar geologa, što je potrebno za obavljanje djelatnosti geodeta ili geologa u svrhu pružanja usluga povezanih s istraživanjem rudnika te upravljanjem njima itd. Obvezno je državljanstvo države članice Europske unije, no strani državljani mogu se upisati uz uvjet reciprociteta.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: Stručno nadležno tijelo jest osoba (fizička ili pravna) koja može izvršavati funkcije koje se odnose na katastarsku izmjeru, geodeziju i kartografiju. Poslovni nastan i državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije obvezni su za fizičke osobe koje, pri proučavanju pomicanja zemljine kore, obavljaju djelatnosti u područjima geodezije, katastarske izmjere i kartografije.

U **CY**: Za pružanje relevantnih usluga obvezno je državljanstvo.

U **FR**: Za ispitivanje pristup je moguć samo preko SEL-a (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), SCP-a (Société civile professionnelle), SA-a i SARL-a (sociétés anonymes, à responsabilité limitée). Za strane ulagatelje obvezno je posebno odobrenje za usluge istraživanja i ispitivanja.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **HR**: Usluge osnovnog savjetovanja u području geologije, geodezije i rudarstva te srodne usluge savjetovanja u području zaštite okoliša na državnom području Hrvatske mogu se pružati samo zajedno s domaćim pravnim osobama ili preko njih.

Mjere:

BG: Zakon o katastru i registru imovine; i
Zakon o geodeziji i kartografiji.

CY: Zakon 224/1990.

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008.

HR: Pravilnik o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (NN 57/10), članci od 32. do 35.

IT: Geolozi: Zakon 112/1963, članci 2. i 5.; Uredba predsjednika Republike 1403/1965, članak 1.

(f) Usluge povezane poljoprivredom (dio CPC-a 88)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **IT**: Za biologe, kemijske analitičare, agronome i „periti agrari” obvezno je boravište i upis u strukovni registar. Državljeni treće zemlje mogu se upisati uz uvjet reciprociteta.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **PT**: Obavljanje djelatnosti biologa, kemijskog analitičara i agronoma ograničeno je na fizičke osobe.

Mjere:

IT: Agronomi: Zakon 3/1976 o djelatnosti agronoma („periti agrari”): Zakon 434/1968, kako je izmijenjen Zakonom 54/1991.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 119/92;

Zakon 47/2011; i

Uredba sa zakonskom snagom 183/98.

(g) Sigurnosne usluge (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **EE**: Za pružanje sigurnosnih usluga i zaštitarskih usluga obvezno je boravište.

U **IT**: Za pribavljanje potrebnog odobrenja za pružanje zaštitarskih usluga i prijevoz vrijedne imovine obvezni su državljanstvo države članice Europske unije i boravište.

U **PT**: Strani državljani ne smiju pružati prekogranične sigurnosne usluge.

Za specijalizirano osoblje obvezno je državljanstvo.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **DK**: Obvezno je boravište za pojedince koji podnose zahtjev za dozvolu za obavljanje sigurnosnih usluga te za direktore i većinu članova upravnog odbora pravnog subjekta koji podnosi zahtjev za dozvolu za obavljanje sigurnosnih usluga. Međutim, boravište nije obvezno ako tako nije navedeno u međunarodnim sporazumima ili nalogima koje je izdalo Ministarstvo pravosuđa.

Mjere:

DK: Lovbekendtgørelse 2016-01-11 nr. 112 om vagtvirksomhed.

EE: Turvaseadus (Zakon o sigurnosti) § 21, § 43.

IT: Zakon o javnoj sigurnosti (TULPS) 773/1931, članci od 133. do 141.; Kraljevski dekret 635/1940, članak 257.

PT: Zakon 34/2013; i
Pravilnik 273/2013.

(h) Usluge posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti):

U **BE**: U Flamanskoj regiji trgovačko društvo s glavnim uredom izvan EGP-a mora dokazati da pruža usluge posredovanja u zapošljavanju u svojoj zemlji podrijetla. U Valonskoj regiji usluge posredovanja u zapošljavanju mora pružati posebna vrsta pravnog subjekta (régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique). Trgovačko društvo s glavnim uredom izvan EGP-a mora dokazati da ispunjuje uvjete utvrđene u dekretu (na primjer, u pogledu vrste pravnog subjekta) te da pruža usluge posredovanja u zapošljavanju u svojoj zemlji podrijetla. U njemačkoj zajednici trgovačko društvo s glavnim uredom izvan EGP-a mora dokazati da pruža usluge posredovanja u zapošljavanju u svojoj zemlji podrijetla te da ispunjuje kriterije za prihvrat utvrđene u navedenom dekretu (CPC 87202).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – nacionalni tretman:

U **DE**: Za dobivanje dozvole za rad agencije za privremeno zapošljavanje (u skladu s člankom 3. stavcima od 3. do 5. Zakona o privremenom radu (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz)) obvezno je državljanstvo države članice Europske unije ili komercijalna prisutnost u Europskoj uniji. Savezno ministarstvo rada i socijalnih poslova može izdati uredbu o posredovanju u zapošljavanju i zapošljavanju osoba koje nisu stanovnici Europske unije ili EGP-a za određene djelatnosti, npr. za djelatnosti u sektoru zdravstva i skrbi (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **ES**: Prije početka rada agencije za posredovanje u zapošljavanju moraju dostaviti ovjerenu izjavu kojom potvrđuju da ispunjuju zahtjeve iz važećeg zakonodavstva (CPC 87201, 87202).

Mjere:

BE: Flamanska regija: Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling.

Valonska regija: Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Dekret od 3. travnja 2009. o registraciji agencija za posredovanje u zapošljavanju), članak 7.; i

Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Odluka Vlade Valonije od 10. prosinca 2009. o provedbi Dekreta od 3. travnja 2009. o registraciji agencija za posredovanje u zapošljavanju), članak 4.

Njemačka zajednica: Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, članak 6.

DE: § 1 i 3 Abs 5 Arbeitnehmerüberlassungsgesetz –AÜG § 292 SGB III§ 38
Beschäftigungsverordnung.

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

(i) Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **BG**: Za službene prijevode prevoditeljskih agencija obvezan je ugovor s Ministarstvom vanjskih poslova.

U **CY**: Za pružanje usluga službenih prijevoda i ovjere obvezan je upis u registar prevoditelja. Obvezno je državljanstvo.

U **HU**: Službene prijevode, službene ovjere prijevoda i ovjerene preslike službenih dokumenata na stranim jezicima smije izrađivati samo Mađarski ured za prijevode i ovjere (OFFI).

U **PL**: Samo fizičke osobe mogu biti sudski tumači.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **FI**: Za ovlaštene prevoditelje obvezno je boravište u državi članici EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **EE**: Sudski tumač mora biti državljanin države članice Europske unije.

U **HR**: Za ovlaštene prevoditelje obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

Mjere:

BG: Uredba o legalizaciji, ovjeri i prijevodu dokumenata.

CY: Zakon o osnivanju, registraciji i reguliranju djelatnosti pružanja usluga ovjerenih prevoditelja u Republici Cipru.

EE: Vandetõlgi seadus § 2 (3), § 16 (Zakon o sudskim tumačima).

FI: Laki auktorisoiduista kääntäjistä (Zakon o ovlaštenim prevoditeljima) (1231/2007), članak 2. stavak 1.

HR: Pravilnik o stalnim sudskim tumačima (NN 88/2008), članak 2.

HU: Uredba Vijeća ministara br. 24/1986 o službenom pismenom i usmenom prevođenju.

PL: Zakon od 25. studenoga 2004. o djelatnosti pismenih ili usmenih sudskih tumača (Službeni list br. 273, točka 2702.), članak 2.1.

- (j) **Ostale poslovne usluge (dio CPC-a 612, dio 621, dio 625, 87901, 87902, 88493, dio 893, dio 85990, 87909, ISIC 37)**

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **SE**: Zalagaonice moraju biti osnovane kao društva s ograničenim odgovornošću ili podružnice (dio CPC-a 87909).

Mjere:

SE: Zakon o zalagaonicama (1995:1000).

U **CZ**: Usluge koje se odnose na povrat i uporabu ambalaže može pružati samo ovlašteno društvo za ambalažu, koje mora biti pravna osoba osnovana kao dioničko društvo (CPC 88493, ISIC 37).

Mjere:

CZ: Zakon 477/2001, Zb. (Zakon o ambalaži) stavak 16.

U **NL**: Za pružanje usluga žigosanja obvezna je komercijalna prisutnost u Nizozemskoj. Isključivo pravo na žigosanje predmeta od plemenitih kovina trenutačno imaju dva nizozemska državna monopola (dio CPC-a 893).

Mjere:

NL: Waarborgwet 1986.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **PT**: Za pružanje usluga agencija za naplatu i usluga kreditnog izvješćivanja obvezno je državljanstvo države članice Europske unije (CPC 87901, 87902).

Mjere:

PT: Zakon 49/2004.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CZ**: Za pružanje usluga dražbi potrebna je dozvola. Za dobivanje dozvole (za pružanje usluga dobrovoljnih javnih dražbi) društvo mora biti osnovano u Češkoj, a fizička osoba mora imati dozvolu boravka, pri čemu društvo odnosno fizička osoba moraju biti registrirani u Komercijalnom registru Češke (dio CPC-a 612, dio 621, dio 625, dio 85990).

Mjere:

CZ: Zakon br. 455/1991 zb.;
dozvolama za obavljanje djelatnosti; i
Zakon br. 26/2000 zb., o javnim dražbama.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **SE**: Gospodarski plan stambene zadruge moraju potvrditi najmanje dvije osobe. Tijela u EGP-u moraju javno odobriti te osobe (CPC 87909).

Mjere:

SE: Zakon o stambenim zadrugama (1991:614).

Rezerva br. 7 – Komunikacijske usluge

Sektor – podsektor:	Komunikacijske usluge – poštanske i kurirske usluge
Industrijska klasifikacija:	Dio CPC-a 71235, dio 73210, dio 751
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

Poštanske i kurirske usluge (dio CPC-a 71235, dio CPC-a 73210, dio 751)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

EU: Organizacija razmještaja poštanskih sandučića na javnim prometnicama, izdavanje poštanskih marki i usluge preporučene dostave koje se upotrebljavaju tijekom upravnih ili sudskih postupaka mogu se ograničiti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Mogu se uvesti sustavi dozvola za usluge za koje postoji obveza opće univerzalne usluge. Te dozvole mogu podlijegati posebnim obvezama univerzalnih usluga ili financijskim doprinosima kompenzacijskom fondu.

Mjere:

EU: Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga kako je izmijenjena Direktivom 2002/39/EZ i Direktivom 2008/06/EZ.

Rezerva br. 8 – Usluge distribucije

Sektor –	Usluge distribucije – općenito, distribucija duhana, distribucija
podsektor:	alkoholnih pića
Industrijska	CPC 3546, dio CPC-a 621, 6222, 631, dio 632
klasifikacija:	
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Usluge distribucije (CPC 3546, 631, 632 osim 63211, 63297, 62276, dio 621)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **PT**: Za postavljanje određenih maloprodajnih objekata i trgovačkih centara primjenjuje se poseban sustav odobrenja. To se odnosi na trgovačke centre koji imaju bruto površinu za zakup od 8 000 m² ili više te na maloprodajne objekte koji imaju prodajnu površinu od 2 000 m² ako se nalaze izvan trgovačkih centara. Glavni kriteriji: doprinos raznovrsnosti komercijalnih ponuda; procjena usluga koje se pružaju kupcima; kvaliteta zapošljavanja i društveno odgovorno poslovanje; uključivanje u urbanističko okruženje; doprinos ekološkoj učinkovitosti (CPC 631, 632 osim 63211, 63297).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CY**: Za usluge distribucije koje pružaju farmaceutski zastupnici (CPC 62117) obvezno je državljanstvo.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **LT**: Za distribuciju pirotehničkih sredstava obvezna je dozvola. Dozvola se može izdati samo pravnim osobama s poslovnim nastanom u Europskoj uniji (CPC 3546).

Mjere:

CY: Zakon 74(i) 202.

LT: Zakon o nadzoru prometa pirotehničkim sredstvima za civilnu uporabu (23. ožujka 2004. br. IX-2074).

PT: Uredba sa zakonskom snagom br. 10/2015, 16. siječnja.

(b) Distribucija duhana (dio CPC-a 6222, 62228, dio 6310, 63108)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **FR**: Državni monopol na veleprodaju i maloprodaju duhana. Za prodavače duhana (*buraliste*) (dio CPC-a 6222, dio 6310) obvezno je državljanstvo.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **AT**: Samo fizičke osobe mogu zatražiti odobrenje za rad u svojstvu prodavača duhana. Prednost se daje državljanima država članica EGP-a (CPC 63108).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **ES**: Državni monopol na maloprodaju duhana. Za poslovni nastan obvezno je državljanstvo države članice Europske unije. Samo fizičke osobe mogu raditi kao prodavači duhana. Svaki prodavač duhana može imati najviše jednu dozvolu (CPC 63108).

U **IT**: Za distribuciju i prodaju duhana potrebna je dozvola. Dozvola se izdaje u okviru javnih postupaka. Izdavanje dozvola podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i geografska gustoća na postojećim prodajnim mjestima (dio CPC-a 6222, dio 6310).

Mjere:

AT: Zakon o monopolu u sektoru duhanskih proizvoda iz 1996., § 5 i § 27.

ES: Zakon 14/2013 od 27. rujna 2014.

FR: Code général des impôts, Article 568 i Articles 276-279 de l'annexe 2 de ce code.

IT: Zakonodavni dekret 184/2003;

Zakon 165/1962;

Zakon 3/2003;

Zakon 1293/1957;

Zakon 907/1942; i

Dekret predsjednika Republike 1074/1958.

(c) Distribucija alkoholnih pića (CPC 62226, 631)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu:

U **SE**: Systembolaget AB ima državni monopol na maloprodaju likera, vina i piva (osim bezalkoholnog piva). Alkoholnim pićima smatraju se pića s udjelom alkohola većim od 2,25 %. Pivo mora imati udio alkohola veći od 3,5 % (dio CPC-a 631).

Mjere:

SE: Zakon o alkoholu (2010:1622).

Rezerva br. 9 – Usluge obrazovanja

Sektor – podsektor:	Usluge obrazovanja (privatno financirane)
Industrijska klasifikacija:	CPC 921, 922, 923, 924
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: Privatno financirano osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje mogu pružati samo ovlaštena bugarska poduzeća (obvezna je komercijalna prisutnost). Odlukom Vijeća ministara na prijedlog ministra obrazovanja, mladih i znanosti bugarski vrtići i škole sa stranim udjelom u vlasništvu mogu se osnovati ili preoblikovati na zahtjev udruženja, trgovačkih društava ili poduzeća bugarskih i stranih fizičkih i pravnih subjekata koji su propisno registrirani u Bugarskoj. Vrtići i škole u stranom vlasništvu mogu se osnovati ili preoblikovati na zahtjev stranih pravnih subjekata u skladu s međunarodnim sporazumima i konvencijama te na temelju prethodnih odredaba. Strane srednje škole ne mogu osnovati društva kćeri na državnom području Bugarske. Strane visoke škole u Bugarskoj mogu otvoriti fakultete, odjele, institute i više škole samo u okviru bugarskih visokih škola i u suradnji s njima (CPC 921, 922).

U **SI**: Samo slovenske fizičke ili pravne osobe mogu osnovati privatno financirane osnovne škole. Pružatelj usluge mora osnovati registrirano sjedište ili podružnicu (CPC 921).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **CZ** i **SK**: Za podnošenje zahtjeva za državno odobrenje za rad privatno financirane visokoškolske ustanove obvezan je poslovni nastan u državi članici Europske unije. Ova se rezerva ne primjenjuje na usluge srednjoškolskog tehničkog i strukovnog obrazovanja (CZ CPC 92390, SK CPC 92).

U **ES** i **IT**: Za otvaranje privatno financiranog sveučilišta koje izdaje priznate diplome ili akademske stupnjeve obvezno je odobrenje. Provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća postojećih ustanova.

U **ES**: Postupak uključuje pribavljanje mišljenja Parlamenta.

U **IT**: Temelji se na trogodišnjem programu i samo pravne osobe iz Italije mogu imati odobrenje za izdavanje diploma koje se priznaju na razini države (CPC 923).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori te prekogranična trgovina uslugama – pristup tržištu:

U **EL**: Za vlasnike i većinu članova upravnog odbora u privatno financiranim osnovnim i srednjim školama te za nastavnike u privatno financiranim osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama obvezno je državljanstvo države članice Europske unije (CPC 921, 922). Sveučilišno obrazovanje pružaju isključivo ustanove koje su potpuno samostalne javnopravne osobe. Međutim, u skladu sa Zakonom 3696/2008 rezidenti Europske unije (fizičke ili pravne osobe) mogu osnovati privatno financirane ustanove višeg i visokog obrazovanja koje dodjeljuju potvrde koje se ne smatraju jednakovrijednima sveučilišnim stupnjevima (CPC 923).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu:

U **AT**: Za pružanje usluga obrazovanja na privatno financiranim sveučilištima u području primijenjenih znanosti potrebno je odobrenje nadležnog tijela, Vijeća za visoko obrazovanje (Fachhochschulrat). Ulagatelju koji želi uspostaviti studijski program u području primijenjenih znanosti osnovna djelatnost mora biti izvedba takvih programa te on mora dostaviti procjenu potreba i ispitivanje tržišta kako bi se prihvatio predloženi studijski program. Nadležno ministarstvo može odbiti dati odobrenje ako se utvrditi da program nije u skladu s nacionalnim interesima u području obrazovanja. Podnositelj zahtjeva za osnivanje privatnog sveučilišta mora dobiti odobrenje nadležnog tijela (Austrijsko vijeće za akreditaciju). Nadležno ministarstvo može odbiti dati odobrenje ako odluka tijela za akreditaciju nije u skladu s nacionalnim interesima u području obrazovanja (CPC 923).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **FR**: Za poučavanje u privatno financiranoj obrazovnoj ustanovi obvezno je državljanstvo države članice Europske unije (CPC 921, 922, 923). Međutim, državljani Japana mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za poučavanje u ustanovama osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja. Državljan Japana mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela i za osnivanje i vođenje ustanova osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja ili upravljanje njima. To se odobrenje dodjeljuje na diskrecijskoj osnovi.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **MT**: Pružatelji usluga koji žele pružati usluge privatno financiranog visokog obrazovanja ili obrazovanja odraslih moraju pribaviti dozvolu Ministarstva obrazovanja i zapošljavanja. Odluka o izdavanju dozvole može biti diskrecijska (CPC 923, 924).

Mjere:

AT: Zakon o studijima sveučilišta za primijenjene znanosti, BGBl. I br. 340/1993 kako je izmijenjen, § 2; Zakon privatnim sveučilištima, BGBl. I br. 74/2011 kako je izmijenjen, § 2; i Zakon o osiguravanju kvalitete visokog obrazovanja, BGBl. br. 74/2011 kako je izmijenjen, § 25 (3).

BG: Zakon o javnom obrazovanju, članak 12.; i Zakon o visokom obrazovanju, stavak 4. dodatnih odredaba.

CZ: Zakon br. 111/1998, Zb. (Zakon o visokom obrazovanju), § 39; i Zakon br. 561/2004, zb., o predškolskom, osnovnoškolskom, srednjoškolskom, visokom stručnom i drugom obrazovanju (Zakon o obrazovanju).

EL: Zakoni 682/1977, 284/1968 i 2545/1940, Predsjednička odluka 211/1994, kako je izmijenjena Predsjedničkom odlukom 394/1997, Ustav Helenske Republike, članak 16. stavak 5. te Zakon 3549/2007.

ES: Ley Orgánica 6/2001, de 21 de Diciembre, de Universidades (Zakon 6 / 2001 od 21. prosinca o sveučilištima), članak 4.

FR: Code de l'éducation, članci L 444-5, L 914-4, L 441-8, L 731-8, L 731-1 do 8.

IT: Kraljevski dekret 1592/1933 (Zakon o srednjoškolskom obrazovanju);
Zakon 243/1991 (Povremeni javni doprinosi privatnim sveučilištima);
Rezolucija 20/2003 CNVSU-a (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario); i
Dekret predsjednika Republike 25/1998.

MT: Pravna obavijest 296 iz 2012.

SI: Zakon o organizaciji i financiranju obrazovanja (Službeni list Republike Slovenije, br. 12/1996) i njegove izmjene, članak 40.

SK: Zakon br. 131 od 21. veljače 2002. o visokom obrazovanju te o izmjenama i dopunama nekih zakona.

Rezerva br. 10 – Usluge u području okoliša

Sektor – podsektor:	Usluge u području okoliša – prerada i recikliranje korištenih baterija i akumulatora, rabljenih automobila i otpada iz električne i elektroničke opreme; zaštita zraka i klime, usluge čišćenja ispušnih plinova
Industrijska klasifikacija:	Dio CPC-a 9402, 9404
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U **SK**: Za preradu i recikliranje korištenih baterija i akumulatora, otpadnih ulja, rabljenih automobila i otpada iz električne i elektroničke opreme obvezno je osnovati društvo u državi članici Europske unije ili državi članici EGP-a (uvjet u pogledu boravišta) (dio CPC-a 9402).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **SE**: Samo subjekti koji su osnovani u Švedskoj ili imaju glavni ured u Švedskoj mogu dobiti odobrenje za pružanje usluga kontrole ispušnih plinova (CPC 9404).

Mjere:

SE: Zakon o vozilima (2002:574).

SK: Zakon 79/2015 o otpadu.

Rezerva br. 11 – Financijske usluge

Sektor – podsektor:	Financijske usluge – osiguranje i bankarstvo
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Osiguranje

U **BG**: Mirovinsko osiguranje pruža dioničko društvo koje ima dozvolu za rad u skladu sa Zakonikom o socijalnom osiguranju i registrirano je u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima ili zakonodavstvom druge države članice Europske unije (bez podružnica).

Promotori i dioničari društava za mirovinsko osiguranje mogu biti pravne osobe nerezidenti, registrirane kao institucije za socijalno osiguranje ili komercijalno osiguranje odnosno kao druge financijske institucije u skladu sa svojim nacionalnim pravom ako dostave bankovne reference prvoklasne strane banke koje potvrdi Bugarska narodna banka. Fizičke osobe nerezidenti ne mogu biti promotori i dioničari društava za mirovinsko osiguranje. Prihodi fondova dodatnog dobrovoljnog mirovinskog osiguranja te slični prihodi izravno povezani s dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem koje obavljaju osobe koje su registrirane u skladu sa zakonodavstvom druge države članice Europske unije i koje mogu, u skladu s predmetnim zakonodavstvom, izvršavati aktivnosti povezane s dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem nisu oporezivi u skladu s postupkom utvrđenim u Zakonu o porezu na dobit. Predsjednik uprave, predsjednik upravnog odbora, izvršni direktor i poslovođa moraju imati stalnu adresu ili trajnu boravišnu dozvolu u Bugarskoj.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT**: Promidžbena djelatnost i posredovanje u ime društva kćeri koje nije osnovano u Europskoj uniji ili podružnice koja nije osnovana u Austriji (osim za reosiguranje i retrocesiju) zabranjeni su.

U **DE** i **LT**: Da bi društva za osiguranje koja nemaju poslovni nastan u Europskoj uniji mogla pružati usluge izravnog osiguranja, moraju osnovati podružnicu i pribaviti odobrenje za nju.

U **DK**: Osobe ili društva (uključujući društva za osiguranje), osim društava za osiguranje koja su ovlaštena na temelju danskog zakonodavstva ili koja su ovlastila danska nadležna tijela, ne mogu u poslovne svrhe u Danskoj sudjelovati u pružanju djelatnosti izravnog osiguranja za osobe s boravištem u Danskoj, za danske brodove ili za imovinu u Danskoj.

U **PL**: Za posrednike u osiguranju obvezno je osnivanje u zemlji (bez podružnica).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT**: Kako bi dobili dozvolu za otvaranje podružnice, strani osiguratelji u svojoj matičnoj državi moraju imati pravni oblik koji odgovara dioničkom društvu ili udruženju uzajamnog osiguranja ili je usporediv s tim pravnim oblicima. Uprava podružnice mora se sastojati od najmanje dvije fizičke osobe koje imaju boravište u Austriji.

U **BG**: Prije osnivanja podružnice ili zastupništva za pružanje usluga osiguranja, strani osiguratelj ili reosiguratelj u svojoj zemlji podrijetla mora dobiti odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja koje želi pružati u Bugarskoj. Za članove upravljačkog i nadzornog tijela društava za (re)osiguranje i sve osobe ovlaštene za upravljanje društvom za (re)osiguranje i njegovo zastupanje obvezno je boravište u Bugarskoj.

U **ES**: Prije osnivanja podružnice ili zastupništva za pružanje određenih vrsta osiguranja u Španjolskoj, strani osiguratelj mora imati odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja u zemlji podrijetla najmanje pet godina.

U **PT**: Za osnivanje podružnice ili zastupništva strana društva za osiguranje moraju dokazati da imaju prethodno iskustvo u obavljanju djelatnosti od najmanje pet godina.

U **PT**, **ES** i **BG**: Izravne podružnice nisu dopuštene za posredovanje u osiguranju, koje je ograničeno na društva koja su osnovana u skladu s pravom države članice Europske unije.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **EL**: Pravom poslovnog nastana nije obuhvaćeno osnivanje predstavničkih ureda ili ostalih stalnih predstavništava društava za osiguranje, osim kad su takvi uredi osnovani kao zastupništva, podružnice ili središnji uredi.

Samo u pogledu nacionalnog tretmana:

U **SE**: Društva za posredovanje u osiguranju koja nisu osnovana u Europskoj uniji mogu imati poslovni nastan samo u obliku podružnice.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **IT**: Za obavljanje aktuarske djelatnosti obvezno je državljanstvo države članice Europske unije, a stranim državljanima obavljanje djelatnosti može se odobriti na temelju reciprociteta.

U **SE**: Pružanje izravnog osiguranja dopušteno je samo preko pružatelja usluga osiguranja ovlaštenog u Švedskoj, uz uvjet da strani pružatelj usluga i švedsko društvo za osiguranje pripadaju istoj grupi trgovačkih društava ili da su sklopili sporazum o suradnji.

Mjere:

AT: Zakon o nadzoru osiguranja, §5 (1) 3 (VAG), BGBl. br. 569/1978, §1 (2).

BG: Zakonik o osiguranju, članak 12., članci od 56. do 63., članci 65. i 66. te članak 80. stavak 4.

DE: §§67-69 Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG) za sve usluge osiguranja – njime se provodi Direktiva Solventnost 2; u vezi sa §105 Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung (LuftVZO) samo u području obveznog osiguranja od odgovornosti u zračnom prometu.

DK: Lov om finansiel virksomhed jf. lovbekendtgørelse 182 af 18. februar 2015.

EL: Zakonodavni dekret 400/1970.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), članak 36.

IT: Članak 29. Zakonika o privatnom osiguranju (Zakonodavni dekret br. 209 od 7. rujna 2005.); i

Zakon 194/1942, članak 4., Zakon 4/1999 o registru.

LT: Zakon o osiguranju, 18. rujna 2003. m. br. IX-1737, posljednja izmjena 15. prosinca 2016.; i

Zakon br. XIII-98.

PL: Zakon o osiguranju od 22. svibnja 2003. (Službeni list iz 2003., br. 124., točka 1151.); i Zakon o posredovanju u osiguranju od 22. svibnja 2003. (Službeni list iz 2003., br. 124., točka 1154.), članci 16. i 31.

PT: Članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, poglavlje I., odjeljak VI. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, članak 34., točke 6. i 7. te članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 144/2006.

SE: Lag om försäkringsförmedling (Zakon o posredovanju u osiguranju) (2005:405); i Zakon o poslovanju stranih osiguratelja u Švedskoj (1998:293).

(b) Bankarske i ostale financijske usluge

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **HU**: Društva s poslovnim nastanom izvan EGP-a mogu pružati financijske usluge ili sudjelovati u pomoćnim uslugama povezanim s financijskim uslugama isključivo preko mađarske podružnice.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: Osobe koje vode i predstavljaju banku moraju biti osobno prisutne na adresi njezine uprave. Glavno mjesto poslovanja financijske institucije mora biti na državnom području Bugarske.

U **HU**: Upravni odbor kreditne institucije mora imati najmanje dva člana koji se priznaju kao rezidenti u skladu s deviznim propisima i koji su prethodno imali trajno boravište u Mađarskoj tijekom najmanje godine dana.

Podružnice društava za upravljanje investicijskim fondovima s poslovnim nastanom izvan EGP-a ne mogu upravljati europskim investicijskim fondovima niti pružati usluge upravljanja imovinom privatnim mirovinskim fondovima.

U **RO**: Operateri tržišta su pravne osobe osnovane kao dionička društva u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Alternativnim sustavima trgovanja može upravljati operater sustava osnovan u skladu s prethodno navedenim uvjetima ili investicijsko društvo kojemu je odobrenje za rad izdao CNVM.

U **SE**: Osnivač štedionice mora biti fizička osoba s boravištem u državi članici EGP-a.

Samo u pogledu pristupa tržištu:

U **PT**: Usluge upravljanja mirovinskim fondovima mogu pružati samo specijalizirana trgovačka društva osnovana u Portugalu u tu svrhu te društva za osiguranje osnovana u Portugalu koja imaju odobrenje za obavljanje djelatnosti životnog osiguranja ili subjekti koji imaju odobrenje za upravljanje mirovinskim fondovima u drugim državama članicama Europske unije. Izravne podružnice iz zemalja koje nisu članice Europske unije nisu dopuštene.

U **SI**: Mirovinsko osiguranje može pružati uzajamni mirovinski fond (koji nije pravni subjekt i stoga njime upravlja društvo za osiguranje, banka ili mirovinsko društvo), mirovinsko društvo ili društvo za osiguranje. Osim toga, mirovinsko osiguranje mogu pružati i pružatelji mirovinskog osiguranja koji su osnovani u skladu s uredbama koje se primjenjuju u državi članici Europske unije.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U IT: Kako bi bilo ovlašteno upravljati sustavom za namiru vrijednosnih papira ili uslugama središnjeg depozitorija vrijednosnih papira s poslovnim nastanom u Italiji, društvo mora biti osnovano u Italiji (bez podružnica). U slučaju zajedničkih investicijskih fondova, osim subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire („UCITS”), usklađenih na temelju zakonodavstva Europske unije, skrbnik ili depozitar mora imati poslovni nastan u Italiji ili u nekoj drugoj državi članici Europske unije uz podružnicu u Italiji. Društva za upravljanje investicijskih fondova koja nisu usklađena sa zakonodavstvom Europske unije također moraju biti osnovana u Italiji (bez podružnica). Samo banke, osiguravajuća društva, investicijska društva i društva koja upravljaju UCITS-om usklađena na temelju zakonodavstva Europske unije s glavnim uredom u Europskoj uniji te UCITS-i osnovani u Italiji mogu obavljati djelatnost upravljanja sredstvima mirovinskih fondova. U obavljanju djelatnosti prodaje od vrata do vrata posrednici moraju angažirati ovlaštene financijske trgovce s boravištem na državnom području države članice Europske unije. Predstavništva posrednika iz zemalja izvan Europske unije ne mogu obavljati djelatnosti usmjerene na pružanje investicijskih usluga, uključujući trgovanje za vlastiti račun i za račun klijenata, plasiranje i pokroviteljstvo financijskih instrumenata (obvezna je podružnica).

Mjere:

BG: Zakon o kreditnim institucijama, članci 2. i 17.;

Zakonik o socijalnoj sigurnosti, članak 121.e; i

Zakon o valutama, članak 3.

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim društvima;

Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim društvima; i

Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

IT: Zakonodavni dekret 58/1998, članci 1., 19. i 28., članci od 30. do 33. te članci 38., 69. i 80.;

Zajednička uredba Talijanske središnje banke i Consoba od 22. veljače 1998., članci 3. i 41.;

Uredba Talijanske središnje banke od 25. siječnja 2005.; i

glava V., poglavlje VII., odjeljak II., Uredba Consoba 16190 od 29. listopada 2007., članci od 17. do 21., od 78. do 81. te od 91. do 111.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 12/2006, kako je izmijenjena Uredbom sa zakonskom snagom 180/2007, Uredba sa zakonskom snagom 357-A/2007, Uredba 7/2007-R, kako je izmijenjena Uredbom 2/2008-R, Uredba 19/2008-R, Uredba 8/2009.

RO: Zakon br. 297/2004 o tržištima kapitala, Uredba CNVM-a (Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare) br. 2/2006 o uređenim tržištima i alternativnim sustavima trgovanja.

SE: Sparbankslagen (Zakon o štedionicama) (1987:619), poglavlje 2., § 1, dio 2.

SI: Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Službeni list br. 102/15).

Rezerva br. 12 – Zdravstvene i socijalne usluge

Sektor –	Zdravstvene i socijalne usluge
podsektor:	
Industrijska	CPC 931, 933
klasifikacija:	
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U **DE** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Spasilačke usluge i „kvalificirane usluge hitne pomoći” organiziraju i uređuju savezne pokrajine (Länder). Većina saveznih pokrajina nadležnost u području spasilačkih usluga delegira općinama. Općine mogu dati prednost neprofitnim operatorima. To se jednako primjenjuje na strane i domaće pružatelje usluga (CPC 931, 933). Usluge hitne pomoći podliježu planiranju, dozvolama i akreditaciji. Usluge telemedicine mogu se pružati samo u kontekstu primarnog liječenja koje uključuje prethodnu fizičku prisutnost liječnika. Broj pružatelja usluga IKT-a (informacijska i komunikacijska tehnologija) može se ograničiti kako bi se zajamčili interoperabilnost, kompatibilnost i potrebni sigurnosni standardi. To se primjenjuje na nediskriminirajući način.

U **FR**: Iako su ulagateljima iz Europske unije raspoloživi i drugi pravni oblici, strani ulagatelji imaju pristup samo pravnim oblicima „société d'exercice libéral” i „société civile professionnelle”. Za medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja obvezno je francusko državljanstvo. Međutim, pristup je omogućen i strancima unutar godišnje utvrđenih kvota. Medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja i medicinskih sestara moguće je pružati samo preko SEL-a (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions) ili SCP-a. Za bolničke usluge i usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (osim bolničkih usluga) te socijalne usluge potrebno je odobrenje za izvršavanje upravljačkih funkcija. U postupku izdavanja odobrenja uzima se u obzir raspoloživost lokalnih direktora.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT**: Suradnja liječnika za potrebe ambulantne zdravstvene skrbi, takozvane grupne liječničke prakse, može se osnovati samo u pravnom obliku „Offene Gesellschaft/OG” ili „Gesellschaft mit beschränkter Haftung/GmbH”. Samo liječnici mogu biti članovi takve grupne liječničke prakse. Moraju imati pravo obavljanja neovisne medicinske djelatnosti, biti registrirani u austrijskoj Liječničkoj komori te se aktivno baviti medicinom u toj liječničkoj praksi. Druge fizičke ili pravne osobe ne smiju biti članovi grupne liječničke prakse i ne smiju primiti dio njezina prihoda ili dobiti (dio CPC-a 9312).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **HR**: Osnivanje nekih privatno financiranih ustanova za socijalnu skrb može podlijegati ograničenjima s obzirom na potrebe na određenim zemljopisnim područjima (CPC 9311, 93192, 93193, 933).

U **SI**: Državni monopol ograničen je za sljedeće usluge: opskrba krvi i krvnim pripravcima, uklanjanje i očuvanje ljudskih organa za transplantaciju, usluge socijalne medicine, higijenske, epidemiološke i zdravstveno-ekološke usluge, patološko-anatomske usluge i biomedicinski potpomognuta oplodnja (CPC 931).

Mjere:

AT: Zakon o zdravstvenoj djelatnosti, BGBl. I br. 169/1998, §§ 52a - 52c;
Savezni zakon o visokokvalificiranim zdravstvenim radnicima, BGBl. br. 460/1992; i
Savezni zakon o medicinskim maserima niže i više razine, BGBl. br. 169/2002.

DE: Bundesärzteordnung (Savezni zakon o liječnicima):

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde;

Gesetz über die Berufe des Psychologischen Psychotherapeuten und des Kinder- und Jugendlichentherapeuten (Zakon o pružanju usluga psihoterapije od 16. srpnja 1998.);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung;

Gesetz über den Beruf der Hebamme und des Entbindungspflegers;
Gesetz über den Beruf der Rettungsassistentin und des Rettungsassistenten;
Gesetz über die Berufe in der Krankenpflege;
Gesetz über die Berufe in der Physiotherapie;
Gesetz über den Beruf des Logopäden;
Gesetz über den Beruf des Orthoptisten und der Orthoptistin;
Gesetz über den Beruf der Podologin und des Podologen;
Gesetz über den Beruf der Diätassistentin und des Diätassistenten;
Gesetz über den Beruf der Ergotherapeutin und des Ergotherapeuten;
Bundesapothekerordnung;
Gesetz über den Beruf des pharmazeutisch-technischen Assistenten;
Gesetz über technische Assistenten in der Medizin, Personenbeförderungsgesetz (Zakon o javnom prijevozu);
Gesetz über den Rettungsdienst (Rettungsdienstgesetz – RDG) in Baden-Württemberg vom 08.02.2010 (GBl. 2010., stranica 285.);
Bayerisches Rettungsdienstgesetz (BayRDG) vom 22.07.2008 (GVBl 2008., stranica 429.);
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Berlin (Rettungsdienstgesetz) vom 08.07.1993 (GVBl. stranica 313.);
Gesetz über den Rettungsdienst im Land Brandenburg (BbgRettG) in der Fassung vom 18.05.2005;
Gesetz über den Rettungsdienst im Lande Bremen (BremRettDG) vom 22.09.1992;

Hamburgisches Rettungsdienstgesetz (HmbRDG) vom 09.06.1992;
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Mecklenburg-Vorpommern (RDGM-V) vom 01.07.1993;
Niedersächsisches Rettungsdienstgesetz (NRettDG) vom 02.10.2007 (GVBl, stranica 473.);
Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (RettG NRW) vom 09.11.1992;
Landesgesetz über den Rettungsdienst sowie den Notfall- und Krankentransport (RettDG) vom 22.04.1991;
Saarländisches Rettungsdienstgesetz (SRettG) vom 09.02.1994;
Gesetz zur Neuordnung des Brandschutzes, Rettungsdienstes und Katastrophenschutzes im Freistaat Sachsen vom 24.06.2004;
Rettungsdienstgesetz des Landes Sachsen-Anhalt (RettDG LSA) vom 07.11.1993;
Gesetz über die Notfallrettung und den Krankentransport im Land Schleswig-Holstein (RDG) vom 29.11.1991;
Thüringer Rettungsdienstgesetz (ThüRettG) vom 22.12.1992;
§ 8 Krankenhausfinanzierungsgesetz (Zakon o financiranju bolnica);
§§ 14, 30 Gewerbeordnung (njemački Zakon o trgovini i industriji);
§ 108 Sozialgesetzbuch V (Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. V);

Obvezno zdravstveno osiguranje:

§ 291b SGB V (Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. V) pružatelji usluga e-zdravstva;

§ 15 Sozialgesetzbuch VI (SGB VI., Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. VI);

§ 34 Sozialgesetzbuch VII (SGB VII., Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. VII),

Unfallversicherung;

§ 21 Sozialgesetzbuch IX (SGB IX., Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. IX) Rehabilitation und Teilhabe behinderter Menschen;

§ 72 Sozialgesetzbuch XI (SGB XI., Zakonik o socijalnoj sigurnosti br. XI), Osiguranje za dugotrajnu njegu;

Landespflegegesetze:

Gesetz zur Umsetzung der Pflegeversicherung in Baden-Württemberg (Landespflegegesetz - LPflG) vom 11. September 1995;

Gesetz zur Ausführung der Sozialgesetze (AGSG) vom 8. Dezember 2006;

Gesetz zur Planung und Finanzierung von Pflegeeinrichtungen
(Landespflegeeinrichtungsgesetz - LPflegEG) vom 19. Juli 2002;

Gesetz zur Umsetzung des Elften Buches Sozialgesetzbuch;
(Landespflegegesetz - LPflegeG) vom 29. Juni 2004;

Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes im Lande Bremen und zur
Änderung des Bremischen Ausführungsgesetzes zum Bundessozialhilfegesetz
(BremAGPflegeVG) vom 26. März 1996;

Hamburgisches Landespflegegesetz (HmbLPG) vom 18. September 2007;

Hessisches Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz vom 19. Dezember 1994;

Landespflegegesetz (LPflegeG M-V) vom 16. Dezember 2003;
Gesetz zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen nach dem Elften Buch Sozialgesetzbuch (Niedersächsisches Pflegegesetz - NPflegeG) vom 26. Mai 2004;
Gesetz zur Umsetzung des Pflege-Versicherungsgesetzes (Landespflegegesetz Nordrhein-Westfalen - PfG NW) vom 19. März 1996;
Landesgesetz zur Sicherstellung und Weiterentwicklung der pflegerischen Angebotsstruktur (LPflegeASG) vom 25. Juli 2005 (GVBl 2005, S. 299) – (Rheinland-Pfalz);
Saarländisches Gesetz Nr. 1355 zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen vom 21. Juni 1995;
Sächsisches Pflegegesetz (SächsPflegeG) vom 25. März 1996 ist zum 31.12.2002 außer Kraft getreten);
Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (PflegeV-AG) vom 7. August 1996;
Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (Landes-pflegegesetz - LPflegeG) vom 10. Februar 1996;
Thüringer Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes (ThürAGPflegeVG) vom 20. Juli 2005;
Personenbeförderungsgesetz (Zakon o javnom prijevozu);
Landeskrankenhausgesetz Baden-Württemberg vom 29.11.2007;

Bavarian Act on Hospitals (Bayerisches Krankenhausgesetzes - BayKrG) vom 28.03.2007;
§§ 12, 13, 14 Krankenhausentwicklungsgesetz Brandenburg (BbgKHEG) vom 08.07.2009
(GVBl. I/09, stranica 310);
Berliner Gesetz zur Neuregelung des Krankenhausrechts vom 18.09.2011 (GVBl.
stranica 483.);
Bremisches Krankenhausgesetz (BrmKrHG) vom 12.04.2011 (Gesetzblatt Bremen vom
29.04.2011);
Hamburgisches Krankenhausgesetz (HmbKHG) vom 17.04.1991 (HmbGVBl. stranica 127.);
§§ 17-19 Hessisches Krankenhausgesetz 2011 (HKHG 2011) vom 21.12.2010 (GVBl. I 2010,
Seite 587);
Krankenhausgesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LKHG M-V) vom 20.05.2011
(GVOBl. M-V 2011, stranica 327.);
Niedersächsisches Krankenhausgesetz (NKHG) vom 19.01.2012 (Nds. GVBl. Nr. 1 vom
26.01.2012, stranica 2.);
Krankenhausgestaltungsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (KHGG NRW) vom
11.12.2007 (GV. NRW stranica 702.);
§ 6 Landeskrankenhausgesetz Rheinland-Pfalz (LKG Rh-Pf) in der Fassung vom 01.12.2010
(GVBl. stranica 433.);
Saarländisches Krankenhausgesetz (SKHG) vom 13.07.2005;
Gesetz zur Ausführung des Krankenhausfinanzierungsgesetzes (AG-KHG) in Schleswig-

Holstein vom 12.12.1986 (GVOBl. Schl.-H. stranica 302.);

§ 3 Krankenhausgesetz Sachsen-Anhalt (KHG LSA) vom 14.04.2005 (GVBl. LSA 2005, stranica 202.);

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz - SächsKHG) vom 19.08.1993 (Sächs GVBl. stranica 675.);

§ 4 Thüringischer Krankenhausgesetz (Thür KHG) in der Fassung der Neubekanntmachung 30.04.2003 (GVBl. stranica 262.); i

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz – SächsKHG) vom 19. August 1993 (SächsGVBl. stranica 675.).

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008 et la loi 66-879 du 29 novembre 1966 (SCP); i

Code de la santé publique, articles L6122-1, L6122-2 (Ordonnance 2010-177 du 23 février 2010).

HR: Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12 i 144/12).

SI: Zakon o zdravstvenim uslugama, Službeni list Republike Slovenije, br. 23/2005, članci 1 i 3. te članci od 62. do 64.; i

Zakon o liječenju neplodnosti i postupcima biomedicinski potpomognute oplodnje, Službeni list Republike Slovenije, br. 70/00, članci 15. i 16.

Rezerva br. 13 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Sektor – podsektor:	Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima – hoteli, restorani te priprema i dostava hrane i pića (<i>catering</i>); usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja); usluge turističkih vodiča
Industrijska klasifikacija:	CPC 641, 642, 643, 7471, 7472
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U **BG**: Obvezno je osnivanje društva (bez podružnica). Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) mogu pružati osobe s poslovnim nastanom u državi članici Europske unije ili državi članici EGP-a ako navedena osoba nakon uspostave poslovnog nastana na državnom području Bugarske dostavi presliku dokumenta kojim se potvrđuje njezino pravo na obavljanje te djelatnosti te potvrdu ili drugi dokument koji je izdala kreditna institucija ili osiguratelj i koji sadržava podatke o postojanju osiguranja kojim je pokrivena odgovornost navedene osobe za štetu koja može nastati kao rezultat skrivljenog neizvršenja profesionalnih dužnosti. Broj stranih direktora ne smije biti veći od broja direktora koji su državljani Bugarske u slučajevima kad je javni (državni ili općinski) udjel u vlasničkom kapitalu bugarskih društava veći od 50 %. Turistički vodiči moraju imati državljanstvo države članice EGP-a (CPC 641, 642, 643, 7471, 7472).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **CY**: Dozvola za osnivanje turističkog putničkog društva i agencije i upravljanje njima te produljenje dozvole za poslovanje postojećeg društva izdaje se samo fizičkim ili pravnim osobama iz Europske unije. Ni jedno nerezidentno društvo, osim onih koja imaju poslovni nastan u drugoj državi članici Europske unije, ne može u Republici Cipru organizirano ili stalno obavljati djelatnosti iz članka 3. prethodno navedenog Zakona, osim ako ga zastupa rezidentno društvo. Za pružanje usluga turističkih vodiča obvezno je državljanstvo države članice Europske unije (CPC 7471, 7472).

U **HR**: Za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u kućanstvima i na ruralnim imanjima obvezno je državljanstvo države članice EGP-a (CPC 641, 642, 643, 7471, 7472).

U **EL**: Državljanima trećih zemalja moraju steći diplomu škole za turističke vodiče pri grčkom Ministarstvu turizma kako bi imali pravo na obavljanje djelatnosti. Odstupajući od prethodno navedenih odredbi, obavljanje djelatnosti iznimno se može privremeno odobriti građanima trećih zemalja u slučaju potvrđenog nepostojanja turističkog vodiča za određeni jezik.

U **ES** (za ES primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Za pružanje usluga turističkog vodiča obvezno je državljanstvo države članice Europske unije (CPC 7472).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **HU**: Za prekogranično pružanje usluga putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) te usluga turističkih vodiča potrebna je dozvola koju izdaje Mađarski ured za izdavanje trgovinskih dozvola. Dozvole su ograničene na državljane država članica EGP-a i pravne osobe sa sjedištem u državama članicama EGP-a (CPC 7471, 7472).

U **IT** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Turistički vodiči iz zemalja izvan Europske unije trebaju pribaviti posebnu dozvolu pokrajine kako bi mogli obavljati usluge profesionalnog turističkog vodiča. Turistički vodiči iz država članica Europske unije mogu slobodno obavljati djelatnost i nije im potrebna takva dozvola. Dozvola se izdaje turističkim vodičima koji dokažu da posjeduju odgovarajuću stručnost i znanje (CPC 7472).

Mjere:

BG: Zakon o turizmu, članci 61., 113. i 146.

CY: Zakon o turističkim uredima, putničkim agencijama i turističkim vodičima od 1995. do 2004. (N.41(I)/1995-2004).

EL: Predsjednička odluka 38/2010, Ministarska odluka 165261/IA/2010 (Službeni list 2157/B), članak 50. zakona 4403/2016.

ES: Andalucía: Decreto 8/2015, de 20 de enero, Regulador de guías de turismo de Andalucía;
Aragón: Decreto 21/2015, de 24 de febrero, Reglamento de Guías de turismo de Aragón;
Cantabria: Decreto 51/2001, de 24 de julio, artículo 4, por el que se modifica el Decreto 32/1997, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turístico-informativas privadas;

Castilla y León: Decreto 25/2000, de 10 de febrero, por el que se modifica el Decreto 101/1995, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León;

Castilla la Mancha: Decreto 86/2006, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas;

Cataluña: Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, artículo 88.;

Comunidad de Madrid: Decreto 84/2006, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de marzo;

Comunidad Valenciana: Decreto 90/2010, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell;

Extremadura: Decreto 37/2015, de 17 de marzo;

Galicia: Decreto 42/2001, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guías de turismo y turismo activo;

Illes Balears: Decreto 136/2000, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el Decreto 112/1996, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares;

Islas Canarias: Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, članak 5.;

La Rioja: Decreto 14/2001, de 4 de marzo, Reglamento de desarrollo de la Ley de Turismo de La Rioja;

Navarra: Decreto Foral 288/2004, de 23 de agosto. Reglamento para actividad de empresas de turismo activo y cultural de Navarra. Principado de Asturias: Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias; i

Región de Murcia: Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior.

HR: Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06, 152/08, 43/09, 88/10 i 50/12); i Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 68/07 i 88/10).

HU: Zakon CLXIV. iz 2005. o trgovini, Uredba Vlade br. 213/1996 (XII.23.) o organizaciji putovanja i djelatnostima putničkih agencija.

IT: Zakon 135/2001, članci 7.5. i 6.; i Zakon 40/2007 (DL 7/2007).

Rezerva br. 14 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Sektor – podsektor:	Rekreativne usluge; ostale sportske usluge
Industrijska klasifikacija:	CPC 962, dio 96419
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

Ostale sportske usluge (CPC 96419)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori te prekogranična trgovina uslugama – nacionalni tretman:

U **AT** (primjenjuje se na regionalnu razinu vlasti): Poslovanje škola skijanja i usluge planinarskih vodiča uređeni su zakonima saveznih pokrajina (Bundesländer). Za pružanje tih usluga može biti obvezno državljanstvo države članice EGP-a. Može biti obvezno da poduzeća imenuju glavnog direktora koji je državljanin države članice EGP-a.

U **CY**: Za otvaranje plesne škole i za obavljanje djelatnosti tjelesnog odgoja obvezno je državljanstvo.

Mjere:

AT: Kärntner Schischulgesetz, LGBL. Nr. 53/97;
Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 25/98;
NÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 5710;
OÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 93/1997;
Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. Nr. 83/89;
Salzburger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 76/81;
Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. Nr. 58/97;
Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 53/76;
Tiroler Schischulgesetz. LGBL. Nr. 15/95;
Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. Nr. 7/98;
Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. Nr. 55/02 §4 (2)a;
Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 54/02; i
Wien: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. Nr. 37/02.

CY: Zakon 65(i)/1997; i

Zakon 17(i) /1995.

Rezerva br. 15 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge u prijevozu

Sektor – podsektor:	Usluge prijevoza – ribolov i vodni prijevoz – sve druge komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom; vodni prijevoz i pomoćne usluge u vodnom prijevozu; željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu; cestovni prijevoz i pomoćne usluge u cestovnom prijevozu; pomoćne usluge u zračnom prijevozu; pružanje usluga kombiniranog prijevoza
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 0501, 0502; CPC 5133, 5223, 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749, 7461, 7469, 83103, 86751, 86754, 8730, 882
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

- (a) **Pomorski prijevoz i pomoćne usluge u pomorskom prijevozu. Sve komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502; CPC 5133, 5223, 721, dio 742, 745, 74540, 74520, 74590, 882)**

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori; prekogranična trgovina uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: Prijevoz i sve djelatnosti koje se odnose na vodogradnju i podvodne tehničke radove, ispitivanje i crpljenje minerala i drugih anorganskih resursa, pilotiranje, skladištenje, prihvati otpada, mješavine vode i ulja itd., a koji se obavljaju plovilima u unutarnjim vodama i teritorijalnom moru u Bugarskoj, mogu obavljati samo plovila koja plovo pod bugarskom zastavom ili plovila koja plovo pod zastavom druge države članice Europske unije.

Broj pružatelja usluga u lukama može se ograničiti ovisno o objektivnom kapacitetu luke, o čemu odlučuje stručna komisija koju osniva ministar prometa, informacijske tehnologije i komunikacije.

Za popratne usluge obvezno je državljanstvo. Kapetan i glavni inženjer plovila obvezno moraju biti državljani države članice Europske unije, EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Najmanje 25 % upravljačkih i operativnih funkcija i najmanje 25 % funkcija na razini izvršavanja zapovijedi moraju držati državljani Bugarske (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 5133, 5223, 721, 74520, 74540, 74590, 882).

Mjere:

BG: Zakonik o trgovačkim brodovima; Zakon o morskim vodama, unutarnjim plovnim putovima i lukama Republike Bugarske; Pravilnik o uvjetima i redoslijedu odabira bugarskih prijevoznika putnika i tereta u skladu s međunarodnim ugovorima; i Pravilnik 3. o servisiranju plovila bez posade.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman; prekogranična trgovina uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: U pogledu popratnih usluga u javnom prijevozu koji se obavlja u bugarskim lukama, u lukama koje su od nacionalne važnosti pravo na obavljanje popratnih aktivnosti dodjeljuje se ugovorom o koncesiji. U lukama koje su od regionalne važnosti to se pravo dodjeljuje na temelju ugovora s vlasnikom luke (CPC 74520, 74540, 74590).

Mjere:

BG: Zakonik o trgovačkim brodovima; Zakon o morskim vodama, unutarnjim plovnim putovima i lukama Republike Bugarske.

U **DK**: Pružatelji usluga peljarenja te usluge mogu obavljati u Danskoj samo ako imaju domicil u državi članici EU-a/EGP-a te su ih danska tijela registrirala i odobrila u skladu s danskim Zakonom o peljarenju (CPC 74520).

Mjere:

DK: Danski Zakon o peljarenju, §18.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **DE** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Plovilo koje ne pripada državljaninu države članice Europske unije može se upotrebljavati na njemačkim saveznom vodnim putovima za aktivnosti osim prijevoza i pomoćnih usluga samo nakon dobivanja posebnog odobrenja. Izuzeća za plovila iz zemalja izvan Europske unije mogu se odobriti samo ako nisu dostupna plovila iz Europske unije, ako su plovila iz Europske unije dostupna pod vrlo nepovoljnim uvjetima ili na temelju reciprociteta. Izuzeća za plovila koja plove pod japanskom zastavom mogu se odobriti na temelju reciprociteta (§ 2 stavak 3. KüSchVO-a). Sve djelatnosti obuhvaćene područjem primjene zakona o pilotiranju uređene su te je akreditacija ograničena na državljane država članica EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

Za najam ili zakup plovila duge plovidbe s rukovateljima ili bez njih te za najam ili zakup plovila unutarnje plovidbe bez rukovatelja sklapanje ugovora za prijevoz tereta brodovima pod stranom zastavom ili zakup takvih plovila može se ograničiti, ovisno o raspoloživosti brodova koji plove pod njemačkom zastavom ili zastavom druge države članice Europske unije.

Poslovi između rezidenata i nerezidenata koji se odnose na sljedeće:

- i. najam plovila za plovidbu unutarnjim plovnim putovima koja nisu registrirana u Europskom gospodarskom području;
- ii. prijevoz tereta tim plovilima za plovidbu unutarnjim plovnim putovima; ili
- iii. usluge tegljenja tim plovilima za plovidbu unutarnjim plovnim putovima;

u Europskom gospodarskom području mogu biti ograničene (vodni prijevoz, popratne usluge u vodnom prijevozu, najam brodova, usluge zakupa brodova bez rukovatelja (CPC 721, 745, 83103, 86751, 86754, 8730)).

Mjere:

DE: §§ 1, 2 Flaggenrechtsgesetz (Zakon o pravu na zastavu);

§ 2 Verordnung über die Küstenschifffahrt vom 05.07. 2002;

§§ 1, 2 Binnenschifffahrtsgesetz (BinSchAufgG);

Vorschriften aus der (Schifffahrts-) Patentverordnung in der Fassung vom 08.04.2008;

§ 9 Abs.2 Nr. 1 Seelotsgesetz vom 08.12. 2010 (BGBl. I S. 1864);

§ 1 Nr. 9, 10, 11 und 13 Seeaufgabengesetz (SeeAufgG); i

See-Eigensicherungsverordnung vom 19.09.2005 (BGBl. I S. 2787), geändert durch Artikel 516 Verordnung vom 31.10.2006 (BGBl. I S. 2407).

U **FI:** popratne usluge u pomorskom prijevozu koje se pružaju u finskom moru ograničene su na flote koje plove pod zastavom Finske, Europske unije ili Norveške (CPC 745).

Mjere:

FI: Merilaki (Zakon o pomorstvu) (674/1994); i

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (Zakon o pravu na obavljanje trgovine) (122/1919), članak 4.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **EL**: Državni monopol u lukama za usluge utovara i istovara tereta (CPC 741).

Mjere:

EL: Zakonik javnog pomorskog prava (Zakonodavni dekret 187/1973).

U **IT**: Na usluge utovara i istovara pomorskog tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 741).

Mjere:

IT: Zakonik o brodovima;

Zakon 84/1994; i

Ministarska uredba 585/1995.

(b) **Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu (CPC 711, 743)**

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BG**: Samo državljani države članice Europske unije mogu pružati usluge željezničkog prijevoza ili popratne usluge u željezničkom prijevozu u Bugarskoj. Ministar prometa željezničkim prijevoznicima koji su registrirani kao trgovci izdaje dozvolu za obavljanje željezničkog prijevoza putnika ili tereta (CPC 711, 743).

Mjere:

BG: Zakon o željezničkom prijevozu, članci 37. i 48.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **LT**: Isključiva prava na pružanje usluga provoza dodjeljuju se željezničkim poduzećima koja su u vlasništvu države ili čiji su udjeli u 100-postotnom vlasništvu države (CPC 711).

Mjere:

LT: Zakonik Republike Litve o željezničkom prijevozu od 22. travnja 2004. br. IX-2152, kako je izmijenjen 8. lipnja 2006. Zakonikom br. X-653.

(c) Cestovni prijevoz i pomoćne usluge u cestovnom prijevozu (CPC 712, 7121, 7122, 71222, 7123)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **AT:** Za prijevoz putnika i tereta, isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica Europske unije te pravnim osobama iz Europske unije koje imaju sjedište u Europskoj uniji (CPC 712).

Mjere:

AT: Güterbeförderungsgesetz (Zakon o prijevozu robe), BGBl. br. 593/1995; § 5; Gelegenheitsverkehrsgesetz (Zakon o povremenom prijevozu), BGBl. br. 112/1996; § 6; i Kraftfahrliniengesetz (Zakon o redovnom prijevozu), BGBl. I br. 203/1999 kako je izmijenjen, §§ 7 i 8.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **EL**: Za prijevoznike u cestovnom prijevozu tereta. Za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoza tereta potrebna je grčka dozvola. Dozvole se dodjeljuju u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, uz uvjet reciprociteta. Osobe koje pružaju usluge cestovnog prijevoza tereta s poslovnim nastanom u Grčkoj mogu upotrebljavati samo vozila koja su registrirana u Grčkoj (CPC 7123).

Mjere:

EL: Dozvole za cestovne prijevoznike tereta: grčki Zakon 3887/2010 (Službeni list A' 174), kako je izmijenjen člankom 5. Zakona 4038/2012 (Službeni list A' 14) – uredbe EZ-a 1071/09 i 1072/09.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **IE**: Za pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 7121, CPC 7122).

Mjere:

IE: Public Transport Regulation Act 2009.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **MT:** Taksi: na broj dozvola primjenjuju se količinska ograničenja.

Karozzini (kočije koje vuku konji): na broj dozvola primjenjuju se količinska ograničenja (CPC 712).

Mjere:

MT: Uredbe o uslugama taksija (SL499.59).

U **PT:** Za pružanje usluga limuzina provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 71222).

Mjere:

PT: Uredba sa zakonskom snagom 41/80, 21. kolovoza.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **CZ**: Za pružanje usluga cestovnog prijevoza obvezno je osnivanje društva u Češkoj (bez podružnica).

Mjere:

CZ: Zakon br. 111/1994, Zb., o željezničkom prijevozu.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U **RO**: Prijevoznici u cestovnom prijevozu tereta i putnika mogu upotrebljavati samo vozila koja su registrirana u Rumunjskoj te čiji vlasnici i korisnici ispunjuju uvjete iz Vladine uredbe (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123).

Mjere:

RO: Rumunjski Zakon o cestovnom prijevozu (Vladina uredba br. 27/2011).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U SE: Za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika potrebna je švedska dozvola. Kriteriji za dobivanje dozvole za upravljanje taksijem uključuju da je trgovačko društvo imenovalo fizičku osobu u svojstvu upravitelja prijevoza (vrijedi *de facto* uvjet u pogledu boravišta – vidjeti švedsku rezervu u pogledu vrsta poslovnog nastana).

Kriteriji za dobivanje dozvole za ostale cestovne prijevoznike zahtijevaju da trgovačko društvo ima poslovni nastan u Europskoj uniji i poslovnu jedinicu u Švedskoj te da imenuje fizičku osobu u svojstvu upravitelja prijevoza koja mora imati boravište u Europskoj uniji.

Dozvole se izdaju u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, osim što se prijevoznici u cestovnom prijevozu tereta i putnika u pravilu smiju koristiti isključivo vozilima registriranim u nacionalnom registru vozila. Ako je vozilo registrirano u inozemstvu i ako je u vlasništvu fizičke ili pravne osobe s glavnim boravištem u inozemstvu te je dovezeno u Švedsku za privremenu uporabu, vozilo se može privremeno upotrebljavati u Švedskoj. Švedska agencija za promet obično privremenu uporabu definira kao razdoblje koje ne traje dulje od godine dana.

Prijevoznici u cestovnom prijevozu tereta i putnika u inozemstvu moraju dobiti dozvolu za te djelatnosti od nadležnog tijela u zemlji u kojoj imaju poslovni nastan. Dodatni uvjeti za prekograničnu trgovinu mogu se urediti bilateralnim sporazumima o cestovnom prijevozu. Za vozila na koja se ne primjenjuju takvi bilateralni sporazumi potrebna je i dozvola Švedske agencije za promet (CPC 712).

Mjere:

SE: Yrkestrafiklag (2012:210) (Zakon o profesionalnim vozačima);

Lag om vägtrafikregister (2001:558) (Zakon o registru cestovnih vozila);

Yrkestrafikföreläggning (2012:237) (Vladina uredba o profesionalnim vozačima);

Taxitrafiklag (2012:211) (Zakon o taksijima); i

Taxitrafikföreläggning (2012:238) (Vladina uredba o taksijima).

(d) Pomoćne usluge u zračnom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **PL**: Za usluge skladištenja zamrznute ili rashlađene robe te usluge skladištenja tekućina ili plinova u rasutom stanju u zračnim lukama mogućnost pružanja određenih kategorija usluga ovisit će o veličini zračne luke. Broj pružatelja usluga u svakoj zračnoj luci može se ograničiti zbog ograničenosti raspoloživog prostora, i na najmanje dva pružatelja usluga zbog drugih razloga.

Mjere:

PL: Poljski Zakon o zrakoplovstvu od 3. srpnja 2002., članci 174.2. i 174.3.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U **EU**: Za zemaljske usluge može biti obvezan poslovni nastan na području Europske unije. Razina otvorenosti zemaljskih usluga ovisi o veličini zračne luke. Broj dobavljača u svakoj zračnoj luci može se ograničiti. Za „velike zračne luke” taj se broj ne može ograničiti na manje od dva dobavljača.

Mjere:

EU: Direktiva Vijeća 1996/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice.

U **BE** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Za zemaljske usluge obvezan je reciprocitet.

Mjere:

BE: Arrêté Royal du 6 novembre 2010 réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale à l'aéroport de Bruxelles-National (članak 18.);

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens (članak 14.); i

Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne (članak 14.).

(e) Popratne usluge u svim vrstama prijevoza (dio CPC-a 748)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

EU (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Usluge carinjenja mogu pružati samo osobe s boravištem u Europskoj uniji.

Mjere:

EU: Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije.

(f) Pružanje usluga kombiniranog prijevoza (CPC 711, 712, 7212, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

EU (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Osim u Finskoj: samo prijevoznici s poslovnim nastanom u državi članici Europske unije koji zadovoljavaju uvjete poslovanja i pristupa tržištu prijevoza robe između država članica Europske unije mogu, u okviru kombiniranog prijevoza između država članica Europske unije, obavljati početne ili završne dionice cestovnog prijevoza koje su sastavni dio kombiniranog prijevoza i koje mogu ili ne moraju uključivati prelazak granice. Primjenjuju se ograničenja koja utječu na sve oblike prijevoza.

Mogu se poduzeti potrebne mjere kako bi se osiguralo da se porezi na motorna vozila koji se primjenjuju na cestovna vozila, kada je riječ o pravcima kombiniranog prijevoza, smanje ili nadoknade (CPC 711, 712, 7212, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749).

Mjere:

EU: Direktiva Vijeća 1992/106/EEZ od 7. prosinca 1992. o utvrđivanju zajedničkih pravila za određene vrste kombiniranog prijevoza robe između država članica.

Rezerva br. 16 – Djelatnosti povezane s energetikom

Sektor – podsektor:	Djelatnosti povezane s energetikom – rudarstvo i vađenje; proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, plina, pare i tople vode za vlastite potrebe; prijevoz goriva cjevovodima; spremanje i skladištenje goriva koje se prevozi cjevovodima; i usluge povezane s distribucijom energije
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, 40, CPC 5115, 63297, 713, dio 742, 8675, 883, 887
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Rudarstvo i vađenje (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, CPC 5115, 7131, 8675, 883)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **NL**: Istraživanje i iskorištavanje ugljikovodika u Nizozemskoj uvijek se obavlja zajedno s društvom s ograničenom odgovornošću ili dioničkim društvom koje imenuje ministar gospodarstva. Člancima 81. i 82. Zakona o rudarstvu propisano je da sve udjele u imenovanom društvu mora izravno ili neizravno držati Nizozemska (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).

Mjere:

NL: Mijnbouwwet (Zakon o rudarstvu).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **BE**: Istraživanje i iskorištavanje mineralnih resursa i drugih neživih resursa u teritorijalnim vodama i epikontinentalnom pojasu podliježu koncesiji. Koncesionar mora imati adresu za dostavu pismena u Belgiji (ISIC Rev. 3.1:14).

Mjere:

BE: Arrêté Royal du 1er septembre 2004 relatif aux conditions, à la délimitation géographique et à la procédure d'octroi des concessions d'exploration et d'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental.

U **BG**: Određene gospodarske djelatnosti koje se odnose na iskorištavanje ili upotrebu državne ili javne imovine podliježu koncesijama koje se dodjeljuju u skladu s odredbama Zakona o koncesijama ili drugih posebnih propisa o koncesijama. Djelatnosti ispitivanja ili istraživanja podzemnih prirodnih resursa na državnom području Republike Bugarske, u epikontinentalnom pojasu i u isključivom gospodarskom pojasu u Crnom moru, podliježu odobrenju, dok djelatnosti crpljenja i iskorištavanja podliježu koncesiji koja se dodjeljuje u skladu sa Zakonom o podzemnim prirodnim resursima.

Društva koja su registrirana u područjima s povlaštenim poreznim tretmanom (tj. odobalnim područjima) ili koja su izravno ili neizravno povezana s takvim društvima ne smiju sudjelovati u otvorenim postupcima za dodjelu dozvola ili koncesija za ispitivanje, istraživanje ili crpljenje prirodnih resursa, uključujući rudače uranija i torija, niti upravljati postojećom dozvolom ili koncesijom koja je dodijeljena jer su takve djelatnosti isključene, uključujući mogućnost registracije geološkog ili komercijalnog otkrića ležišta koje je rezultat istraživanja.

Komercijalna društva u kojima država članica ili općina drži udjel u kapitalu veći od 50 % ne mogu izvršiti transakcije u svrhu raspolaganja dugotrajnom imovinom društva kako bi sklopila ugovore o stjecanju sudjelujućeg interesa, zakupu, zajedničkoj aktivnosti, kreditu, osiguranju potraživanja, kao ni o obvezama koje proizlaze iz mjenica bez dopuštenja Agencije za privatizaciju ili općinskog vijeća, ovisno o tome koje je tijelo nadležno. Ne dovodeći u pitanje članak 8.4. stavke 1. i 2., u skladu s Odlukom Nacionalne skupštine Republike Bugarske od 18. siječnja 2012. svaka primjena tehnologije hidrauličkog frakturiranja, odnosno frakiranja, za potrebe ispitivanja, istraživanja ili iskorištavanja nafte i plina zabranjena je odlukom Parlamenta. Zabranjeno je istraživanje i vađenje plina iz škriljevca (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.112, 3.1 13, 3.1 14).

Vađenje rudače uranija zabranjeno je Dekretom Vijeća ministara br. 163. od 20. kolovoza 1992.

U pogledu vađenja rudače torija primjenjuje se opći sustav koncesija za vađenje. Kako bi sudjelovalo u koncesijama za vađenje rudače torija, japansko društvo mora imati poslovni nastan u skladu s bugarskim Zakonom o trgovačkim društvima te mora biti upisano u Registar trgovačkih društava. Odluke kojima se dopušta vađenje rudače torija donose se u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, pojedinačno za svaki slučaj. Zabrana sudjelovanja društvima koja su registrirana u područjima s povlaštenim poreznim tretmanom (tj. odobalnim područjima) ili koja su izravno ili neizravno povezana s takvim društvima u otvorenim postupcima za dodjelu koncesija za vađenje prirodnih resursa uključuje rudače uranija i torija (ISIC Rev. 3.1 12).

Mjere:

BG: Zakon o podzemnim prirodnim resursima;

Zakon o koncesiji;

Zakon o privatizaciji i postprivatizacijskom nadzoru;

Zakon o sigurnoj upotrebi nuklearne energije;

Zakon o gospodarskim i financijskim odnosima s društvima registriranim u područjima s povlaštenim poreznim tretmanom, povezanim stranama tih društava i njihovim stvarnim vlasnicima; i

Zakon o podzemnim resursima.

U **CY:** Vijeće ministara može radi energetske sigurnosti svim subjektima koji su pod stvarnom kontrolom Japana ili državljana Japana odbiti pristup aktivnostima ispitivanja, istraživanja i iskorištavanja ugljikovodika te obavljanje tih aktivnosti. Ni jedan subjekt ne smije nakon dobivenog odobrenja za ispitivanje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika doći pod izravnu ili neizravnu kontrolu Japana ili državljanina Japana bez prethodnog odobrenja Vijeća ministara. Vijeće ministara može odbiti dodijeliti odobrenje za ispitivanje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika subjektima koji su pod stvarnom kontrolom Japana ili treće zemlje odnosno državljanina Japana ili treće zemlje ako Japan ili ta treća zemlja subjektima iz Republike Cipra ili subjektima iz država članica Europske unije u pogledu pristupa aktivnostima ispitivanja, istraživanja i iskorištavanja ugljikovodika te obavljanja tih aktivnosti ne dodijeli tretman usporediv s tretmanom koji Republika Cipar ili država članica Europske unije dodjeljuje subjektima iz Japana ili te treće zemlje (ISIC Rev 3.1 1110).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu:

Mjere:

CY: Zakon o ugljikovodicima (ispitivanje, istraživanje i iskorištavanje) iz 2007., (Zakon 4(I)/2007), kako je izmijenjen zakonima 126(I) iz 2013. i 29(I) iz 2014.

U **IT** (za istraživanje se primjenjuje i na regionalnu razinu vlasti): Na rudnike u vlasništvu države primjenjuju se posebna pravila za istraživanje i rudarstvo. Prije istraživanja potrebno je ishoditi dozvolu za istraživanje („permesso di ricerca”, članak 4. Kraljevskog dekreta 1447/1927). Ta dozvola ima ograničenu valjanost i u njoj su točno definirane granice zemljišta koje se istražuje, a različitim osobama ili društvima može se odobriti više od jedne dozvole za istraživanje za isto područje (ta vrsta dozvole nije nužno isključiva). Za obradu i iskorištavanje minerala obvezno je odobrenje („concessione”, članak 14.) regionalnog tijela (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14, CPC 8675, 883).

Mjere

IT: Usluge istraživanja: Kraljevski dekret 1447/1927; i
Zakonodavni dekret 112/1998, članak 34.

U **SK**: Za rudarstvo, djelatnosti povezane s rudarstvom i djelatnosti geoloških istraživanja obvezno je osnovati društvo u državi članici Europske unije ili EGP-a (bez podružnica). Djelatnosti rudarstva i ispitivanja obuhvaćene Zakonom Slovačke Republike 44/1988 o zaštiti i iskorištavanju prirodnih resursa regulirane su na nediskriminirajućoj osnovi, među ostalim na temelju mjera javne politike čiji je cilj očuvanje i zaštita prirodnih resursa i okoliša, kao što je odobrenje ili zabrana određenih rudarskih tehnologija. Podrazumijeva se da te mjere obuhvaćaju zabranu upotrebe izluživanja cijanidom u obradi ili rafiniranju minerala, zahtjev za posebnim odobrenjem u slučaju frakiranja za potrebe ispitivanja, istraživanja ili iskorištavanja nafte i plina, te prethodno odobrenje na temelju lokalnog referenduma u slučaju nuklearnih/radioaktivnih mineralnih resursa. Time se ne pojačavaju neusklađeni aspekti postojeće mjere na koju se donosi rezerva. (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14, CPC 7131).

Mjere

SK: Zakon 51/1988 o rudarstvu, eksplozivima i državnim upravljanjem rudarstvom; i Zakon 569/2007 o obavljanju djelatnosti geoloških istraživanja.

U **UK**: Dozvola je potrebna za istraživanje i proizvodnju u epikontinentalnom pojasu Ujedinjene Kraljevine te za pružanje usluga za koje je obavezan izravan pristup prirodnim resursima ili njihovo iskorištavanje.

Ova se rezerva primjenjuje na dozvole za proizvodnju koje se izdaju za epikontinentalni pojas Ujedinjene Kraljevine. Kako bi dobilo dozvolu, društvo mora imati mjesto poslovanja u Ujedinjenoj Kraljevini. To podrazumijeva nešto od sljedećega:

- i. prisutnost osoblja u Ujedinjenoj Kraljevini;
- ii. upis društva iz Ujedinjene Kraljevine u registar trgovačkih društava (Companies House); ili
- iii. upis podružnice stranog društva u Ujedinjenoj Kraljevini u registar trgovačkih društava.

Taj se uvjet primjenjuje na sva društva koja podnose zahtjev za novu dozvolu i na sva društva koja se žele uključiti u postojeću dozvolu. Primjenjuje se na sve dozvole i sva poduzeća, neovisno o tome jesu li operatori. Kako bi se moglo uključiti u dozvolu kojom je obuhvaćeno određeno proizvodno polje, društvo mora: (a) biti upisano u registar trgovačkih društava kao društvo iz Ujedinjene Kraljevine; ili (b) obavljati djelatnost putem fiksnog mjesta poslovanja u Ujedinjenoj Kraljevini, kako je definirano u članku 148. zakona Finance Act 2003 (za što je obično obvezna prisutnost osoblja) (ISIC Rev. 3.1 11, CPC 883, 8675).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

Mjere

UK: Petroleum Act 1988.

U **FI:** Za istraživanje i iskorištavanje mineralnih resursa potrebna je dozvola za vađenje nuklearnih materijala, koju dodjeljuje vlada. Dozvolu za iskorištavanje određenog rudarskog područje mora izdati vlada. Odobrenje se može dati fizičkoj osobi koja ima boravište u EGP-u ili pravnoj osobi s poslovnim nastanom u EGP-u. Može se provesti ispitivanje gospodarskih potreba (ISIC Rev. 3.1 120, CPC 5115, 883, 8675).

Mjere

FI: Kaivoslaki (Zakon o rudarstvu) (621/2011); i
Ydinenergi laki (Zakon o nuklearnoj energiji) (990/1987).

U **IE:** Društva za istraživanje i vađenje minerala koja posluju u Irskoj moraju ondje imati prisutnost. Kad je riječ o istraživanju minerala, društva (irska i strana) se za vrijeme izvođenja radova moraju koristiti uslugama zastupnika ili rezidentnog upravitelja istraživanjima u Irskoj. Kad je riječ o rudarstvu, društvo koje je osnovano u Irskoj mora imati državnu koncesiju ili dozvolu za rudarstvo. Vlasništvo u takvom društvu nije ograničeno (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 13, 3.1 14, CPC 883).

Mjere

IE: Minerals Development Acts 1940 – 2017; i
Planning Acts and Environmental Regulations.

U **SI**: Za istraživanje i iskorištavanje mineralnih resursa, uključujući regulirane usluge rudarstva, obvezan je poslovni nastan u EGP-u, Švicarskoj Konfederaciji ili državi članici OECD-a, odnosno državljanstvo jedne od tih država, ili državljanstvo treće zemlje pod uvjetom materijalnog reciprociteta. Poštovanje uvjeta reciprociteta provjerava ministarstvo nadležno za rudarstvo (ISIC Rev. 3.1 10, ISIC Rev. 3.1 11, ISIC Rev. 3.1 12, ISIC Rev. 3.1 13, ISIC Rev. 3.1 14, CPC 883, CPC 8675).

Mjere

SI: Zakon o rudarstvu iz 2014.

- (b) **Proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, plina, pare i tople vode za vlastite potrebe; prijevoz goriva cjevovodima; spremanje i skladištenje goriva koje se prevozi cjevovodima; usluge povezane s distribucijom energije (ISIC Rev. 3.1 40, 3.1 401, CPC 63297, 713, 7131, dio 742, 74220, 887)**

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U **DK**: Vlasnik ili korisnik koji planira uspostaviti cjevovod za prijevoz sirove ili rafinirane nafte i naftnih proizvoda te prirodnog plina prije početka radova mora dobiti dozvolu lokalnog tijela. Broj tih dozvola koje se izdaju može biti ograničen (CPC 7131).

Mjere:

DK: Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Odluka o uređenju i uspostavi tankova ulja, sustava cjevovoda i cjevovoda te upravljanju njima), br. 724 od 1. srpnja 2008.

U **MT**: EneMalta plc ima monopol u opskrbi električnom energijom (ISIC Rev. 3.1 401; CPC 887).

Mjere:

MT: Zakon o društvu EneMalta, poglavlje 272. i Zakon o društvu EneMalta (prijenos imovine, prava, odgovornosti i obveza) poglavlje 536.

U **NL**: Vlasništvo nad električnom mrežom i mrežom plinovoda isključivo se dodjeljuje nizozemskoj vladi (prijenosni sustavi) i drugim javnim tijelima (distribucijski sustavi) (ISIC Rev. 3.1 040, CPC 71310).

Mjere:

NL: Elektriciteitswet 1998; Gaswet.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, viša uprava i upravni odbori te prekogranična trgovina uslugama – pristup tržištu:

U AT: Kad je riječ o prijevozu plina, odobrenje se dodjeljuje samo državljanima države članice EGP-a s domicilom u EGP-u. Poduzeća i partnerstva moraju imati sjedište u EGP-u. Operator mreže mora imenovati glavnog direktora i tehničkog direktora koji je odgovoran za tehnički nadzor nad upravljanjem mrežom, a obojica moraju biti državljani države članice EGP-a.

Nadležno tijelo može odustati od uvjeta u pogledu državljanstva i domicila ako se upravljanje mrežom smatra javnim interesom.

Za prijevoz robe, osim plina i vode, primjenjuje se sljedeće:

- i. za fizičke osobe odobrenje se dodjeljuje samo državljanima EGP-a koji moraju imati boravište u Austriji; i

- ii. poduzeća i partnerstva moraju imati sjedište u Austriji. Provodi se ispitivanje gospodarskih potreba ili ispitivanje interesa. Prekograničnim cjevovodima ne smiju se ugroziti sigurnosni interesi Austrije i njezin status neutralne zemlje. Poduzeća i partnerstva trebaju imenovati glavnog direktora koji mora biti državljanin države članice EGP-a. Nadležno tijelo može odustati od uvjeta u pogledu državljanstva i sjedišta ako se upravljanje cjevovodom smatra nacionalnim gospodarskim interesom (CPC 713).

Mjere:

AT: Rohrleitungsgesetz (Zakon o prijevozu cjevovodima), BGBl. br. 411/1975, § 5(1) i (2), §§ 5 (1) i (3), 15, 16; i

Gaswirtschaftsgesetz (Zakon o plinu), BGBl. I br. 107/2011, članci 43., 44., 90. i 93.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbor te prekogranična trgovina uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman (primjenjuje se samo na regionalnu razinu vlasti):

U **AT:** Za prijenos i distribuciju električne energije odobrenje se dodjeljuje samo državljanima države članice EGP-a s domicilom u EGP-u. Ako operator imenuje glavnog direktora ili zakupoprimca, ne primjenjuje se uvjet u pogledu domicila.

Pravne osobe (poduzeća) i partnerstva moraju imati sjedište u EGP-u. Oni moraju imenovati glavnog direktora ili zakupoprimca, pri čemu obojica moraju biti državljani države članice EGP-a s domicilom u EGP-u.

Nadležno tijelo može odustati od uvjeta u pogledu domicila i državljanstva ako se upravljanje mrežom smatra javnim interesom (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 887).

Mjere:

AT: Burgenländisches Elektrizitätswesengesetz 2006, LGBL. br. 59/2006 kako je izmijenjen;
Niederösterreichisches Elektrizitätswesengesetz, LGBL. br. 7800/2005 kako je izmijenjen;
Landesgesetz, mit dem das Oberösterreichische Elektrizitätswirtschafts- und -
organisationsgesetz 2006 erlassen wird (Oö. ElWOG 2006), LGBL. br. 1/2006 kako je
izmijenjen;
Salzburger Landeselektrizitätsgesetz 1999 (LEG), LGBL. br. 75/1999 kako je izmijenjen;
Gesetz vom 16. November 2011 über die Regelung des Elektrizitätswesens in Tirol (Tiroler
Elektrizitätsgesetz 2012 – TEG 2012), LGBL. Nr. 134/2011;
Gesetz über die Erzeugung, Übertragung und Verteilung von elektrischer Energie
(Vorarlberger Elektrizitätswirtschaftsgesetz), LGBL. br. 59/2003 kako je izmijenjen;
Gesetz über die Neuregelung der Elektrizitätswirtschaft (Wiener Elektrizitätswirtschaftsgesetz
2005 – WEIWG 2005), LGBL. Nr. 46/2005;
Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz(ELWOG), LGBL.
Nr. 70/2005; i
Kärntner Elektrizitätswirtschafts-und Organisationsgesetz(ELWOG), LGBL. Nr. 24/2006.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu:

U **CZ:** Za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, trgovinu njome te ostale aktivnosti subjekta na tržištu električne energije, za proizvodnju, prijenos, distribuciju i skladištenje plina te trgovinu njime, kao i za proizvodnju i distribuciju toplinske energije, obvezno je odobrenje. Takvo odobrenje može se dodijeliti samo fizičkim osobama s boravišnom dozvolom ili pravnim osobama s poslovnim nastanom u Europskoj uniji. Postoje ekskluzivna prava za prijenos električne energije i plina te za dozvole za subjekte na tržištu (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 62271, 742, 887).

Mjere:

CZ: Zakon br. 458/2000 zb. o uvjetima poslovanja i javnoj upravi u sektoru energetike

(Zakon o energetici).

U **PL**: Za sljedeće djelatnosti potrebna je dozvola u skladu sa Zakonom o energiji:

- i. proizvodnja goriva ili električne energije, osim sljedećega: proizvodnja krutih ili plinovitih goriva; proizvodnja električne energije iz izvora električne energije ukupnog kapaciteta od najviše 50 MW, osim ako je riječ o obnovljivim izvorima energije; kogeneracija električne i toplinske energije iz izvora ukupnog kapaciteta od najviše 5 MW, osim ako je riječ o obnovljivim izvorima energije; proizvodnja toplinske energije iz izvora ukupnog kapaciteta od najviše 5 MW;
- ii. skladištenje plinovitih goriva u skladišnim postrojenjima, ukapljivanje prirodnog plina i uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina na terminalima za ukapljeni prirodni plin te skladištenje tekućeg plina, osim lokalnog skladištenja tekućeg plina u postrojenjima kapaciteta manjeg od 1 MJ/s i skladištenja tekućih goriva u maloprodaji;
- iii. prijenos i distribucija goriva ili električne energije, osim distribucije plinovitih goriva u mrežama kapaciteta manjeg od 1 MJ/s te prijenosa i distribucije toplinske energije ako ukupan kapacitet koji su naručili klijenti nije veći od 5 MW;

- iv. trgovina gorivima ili energijom, osim sljedećega: trgovina krutim gorivima; trgovina električnom energijom korištenjem postrojenja napona manjeg od 1 kV u vlasništvu klijenta; trgovina plinovitim gorivima ako vrijednost godišnjeg prometa nije veća od ekvivalenta od 100 000 EUR; trgovina ukapljenim plinom ako vrijednost godišnjeg prometa nije veća od 10 000 EUR; i trgovina plinovitim gorivima i električnom energijom na burzi robe koju obavljaju brokerska društva koji brokerske usluge na burzi robe pružaju na temelju Zakona od 26. listopada 2000. o burzama robe, kao i trgovina toplinskom energijom ako kapacitet koji su naručili klijenti ne premašuje 5 MW. Ograničenja u pogledu prometa ne primjenjuju se na usluge veleprodaje plinovitih goriva ili ukapljenog plina ili na usluge maloprodaje plina u boci.

Nadležno tijelo može izdati dozvolu samo podnositelju zahtjeva koji je registrirao svoj glavni ured ili boravište na državnom području države članice EU-a, države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije (ISIC Rev. 3.1 040, CPC 63297, 74220, CPC 887).

Mjere:

PL: Zakon o energiji od 10. travnja 1997., članci 32. i 33.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **LT**: Dozvole za prijenos i distribuciju električne energije te javnu opskrbu i organizaciju trgovine električnom energijom mogu se izdati samo pravnim osobama iz Litve, podružnicama stranih pravnih osoba ili drugim organizacijama s poslovnim nastanom u Litvi. Ova se rezerva ne primjenjuje na konzultantske usluge povezane s prijenosom i distribucijom električne energije uz naknadu ili na temelju ugovora (ISIC Rev. 3.1 401, CPC 887).

Za gorivo je obvezan poslovni nastan. Dozvole za prijenos i distribuciju goriva mogu se izdati samo pravnim osobama iz Litve, podružnicama stranih pravnih osoba ili organizacijama (društvima kćerima) s poslovnim nastanom u Litvi.

Ova se rezerva ne primjenjuje na konzultantske usluge povezane s prijenosom i distribucijom goriva uz naknadu ili na temelju ugovora (CPC 713, CPC 887).

Mjere:

LT: Zakon Republike Litve o prirodnom plinu od 10. listopada 2000. br. VIII-1973; i Zakon Republike Litve o električnoj energiji od 20. srpnja 2000. br. VIII-1881.

U **SI**: Za proizvodnju, trgovinu, prijenos i distribuciju električne energije i prirodnog plina te opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom i prirodnim plinom obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji (ISIC Rev. 3.1 4010, 4020, CPC 7131, CPC 887).

Mjere:

SI: Energetski zakon (Zakon o energiji) 2014., Službeni list Republike Slovenije br. 17/2014.

Rezerva br. 17 – Poljoprivreda, ribolov i proizvodnja

Sektor –	Poljoprivreda, lov, šumarstvo; uzgoj životinja i sobova, ribolov i
podsektor:	akvakultura; izdavaštvo, tiskanje i reproduciranje snimljenog materijala
Industrijska	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, 050, 0501, 0502, 221,
klasifikacija:	222, 323, 324, CPC 882, 88442
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
	Tretman najpovlaštenije nacije
	Zabrana zahtjeva u pogledu rezultata
	Viša uprava i upravni odbori
Odjeljak:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Poljoprivreda, lov i šumarstvo (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531)

U pogledu liberalizacije ulaganja – zabrana zahtjeva u pogledu rezultata:

EU: Interventne agencije koje imenuju države članice Europske unije kupuju žitarice koje su požnjevene u Europskoj uniji. Izvozne subvencije ne odobravaju se za rižu uvezenu iz trećih zemalja i ponovno izvezenu u treće zemlje. Samo proizvođači riže iz Europske unije mogu zatražiti plaćanje kompenzacija.

Mjere:

EU: Uredba 1234/2007/EZ od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Uredba o jedinstvenom ZOT-u).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **IE:** Poslovni nastan stranih državljana u djelatnostima proizvodnje brašna podliježe odobrenju (ISIC Rev. 3.1 1531).

Mjere:

IE: Agriculture Produce (Cereals) Act, 1933.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **FI**: Samo državljani države članice EGP-a koji imaju boravište na području na kojem žive stada sobova mogu biti vlasnici sobova i uzgajati ih. Mogu se dodijeliti isključiva prava.

Mjere:

FI: Poronhoitolaki (Zakon o uzgoju sobova) (848/1990), poglavlje 1., odjeljak 4., Protokol 3. uz Ugovor o pristupanju Finske.

U **FR**: Kako bi osoba mogla postati član ili upravitelj poljoprivredne zadruge, mora dobiti prethodno odobrenje (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015).

Mjere:

FR: Code rural et de la pêche maritime: članak R331-1 o osnivanju poljoprivrednih gospodarstava i članak L. 529-2 o poljoprivrednim zadrugama.

U **SE**: Samo narod Sami može posjedovati i uzgajati sobove.

Mjere:

SE: Zakon o uzgoju sobova (1971:437), stavak 1.

(b) Ribolov i akvakultura (ISIC Rev. 3.1 050, 0501, 0502, CPC 882)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **FR**: Francuskom plovilu koje plovi pod francuskom zastavom može se izdati odobrenje za ribolov ili mu se može odobriti ribolov na temelju nacionalnih kvota samo ako se utvrdi stvarna gospodarska povezanost s državnim područjem Francuske te ako se plovilom upravlja i ako ga se kontrolira iz stalne poslovne jedinice koja se nalazi na državnom području Francuske (ISIC Rev. 3.1 050, CPC 882).

Mjere:

FR: Code rural et de la pêche maritime: članak L921-3.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **SE**: Profesionalni ribolov je ribolov na temelju dozvole za profesionalni ribolov ili ribolov koji obavljaju strani ribari i koji imaju posebnu dozvolu za profesionalni ribolov u švedskim teritorijalnim vodama ili u švedskom gospodarskom pojasu. Dozvola za profesionalni ribolov može se izdati ribarima kojima je ribolov nužan za život i ako je taj ribolov povezan sa švedskom ribarskom industrijom. Povezanost sa švedskom ribarskom industrijom mogla bi se, na primjer, dokazati ako ribar polovinu svojeg ulova u kalendarskoj godini (u vrijednosti) iskrcava u Švedskoj, ako polovina izlazaka u ribolov kreće iz švedske luke ili ako polovina ribara u floti ima domicil u Švedskoj.

Za plovila duža od pet metara potrebna je dozvola za plovilo uz dozvolu za profesionalni ribolov. Dozvola se dodjeljuje ako je, među ostalim, plovilo upisano u nacionalni registar, ako plovilo ima stvarnu gospodarsku povezanost sa Švedskom, ako je nositelj dozvole ribar s dozvolom za profesionalni ribolov i ako je zapovjednik plovila ribar s dozvolom za profesionalni ribolov.

Zapovjednik ribarskog plovila s više od 20 bruto tonaža mora biti državljanin države članice EGP-a. Švedska agencija za promet može odobriti izuzeća.

Plovilo se smatra švedskim i može ploviti pod švedskom zastavom ako je više od polovine plovila u vlasništvu švedskih državljana ili pravnih osoba. Vlada može stranim plovilima dopustiti plovidbu pod švedskom zastavom ako su njihove djelatnosti pod švedskim nadzorom ili ako vlasnik može dokazati da ima trajno boravište u Švedskoj. Plovila koja su u 50-postotnom vlasništvu državljana država članica EGP-a ili društava čije su sjedište, središnja uprava ili glavni ured u EGP-u i čije se djelatnosti nadziru iz Švedske isto tako mogu biti upisana u švedski registar (ISIC Rev. 3.1 0501, 3.1 0502, CPC 882).

Mjere:

SE: Zakon o pomorstvu (1994:1009);

Zakon o ribarstvu (1993:787);

Pravilnik o ribarstvu, akvakulturi i ribarskoj industriji (1994:1716);

Ribarski pravilnik Nacionalnog odbora za ribarstvo (2004:25); i

Uredba o sigurnosti brodova (2003:438).

(c) Proizvodnja – izdavaštvo, tiskanje i reproduciranje snimljenog materijala (ISIC Rev. 3.1 221, 222, 323, 324, CPC 88442)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **LV**: Samo pravne osobe osnovane u Latviji i fizičke osobe iz Latvije imaju pravo osnovati masovne medije i djelovati u tom području. Podružnice nisu dopuštene (CPC 88442).

Mjere:

LV: Zakon o tisku i drugim masovnim medijima, članak 8.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U **DE** (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): U svim novinama, časopisima i ostalim periodičnim publikacijama koje se javno distribuiraju ili tiskaju mora se jasno navesti „odgovorni urednik” (puno ime i adresa fizičke osobe). Za odgovornog urednika može biti obvezno da ima trajno boravište u Njemačkoj, Europskoj uniji ili EGP-u. Savezni ministar unutarnjih poslova može dopustiti izuzeća (ISIC Rev. 3.1 223, 224).

Mjere:

DE: § 10 Abs. 1 Nr. 4 Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz v. 4. Februar 2005, GVBl. S. 23;

§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW) v. 14 Jan. 1964, GBl. S.11;

§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW) v. 24. Mai 1966 (GV. NRW. S. 340);

§ 8 Abs. 1 Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH) vom 25.1.2012, GVOBL. SH S. 266;

§ 7 Abs. 2 Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V) v. 6 Juni 1993, GVOBl. M-V 1993, S. 541;

§ 8 Abs. 1 Nr. 1 Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt in der Neufassung vom 2.5.2013 (GVBl. LSA S. 198);

§ 7 Abs. 2 Berliner Pressegesetz (BlnPrG) v. 15 Juni 1965, GVBl. S. 744;

§ 10 Abs. 1 Nr. 1 Brandenburgisches Landspressegesetz (BbgPG) v. 13. Mai 1993, GVBl. I/93, S. 162;

§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG), Brem. GBl. 1965, S. 63;

§ 7 Abs. 3 Nr. 1 Hessisches Pressegesetz (HPresseG) v. 12. Dezember 2004, GVBl. 2004 I S.2;

§ 7 Abs. 2 i.V.m § 9 Abs. 1 Ziffer 1 Thüringer Pressegesetz (TPG) v. 31. Juli 1991, GVBl. 1991 S. 271;

§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Hamburgisches Pressegesetz v. 29. Januar 1965, HmbGVBl., S. 15;

§ 6 Abs. 2 Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG) v. 3. April 1992, SächsGVBl. S. 125;

§ 8 Abs. 2 Niedersächsisches Pressegesetz v. 22. März 1965, GVbl. S.9;

§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Saarländisches Mediengesetz (SMG) vom 27. Februar 2002 (Amtsbl. S. 498); i

članak 5. Abs. 2 Bayerisches Pressegesetz in der Fassung der Bekanntmachung v. 19. April 2000 (GVBl, S. 340).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, pristup tržištu, tretman najpovlaštenije nacije:

U **IT**: Ako Japan talijanskim državljanima i poduzećima dopusti obavljanje tih djelatnosti, i Italija će japanskim državljanima i poduzećima dopustiti obavljanje tih djelatnosti pod istim uvjetima. Ako Japan dopusti talijanskim ulagateljima da drže u vlasništvu više od 49 % kapitala i glasačkih prava u japanskim izdavačkim kućama, i Italija će japanskim ulagateljima dopustiti da drže u vlasništvu više od 49 % kapitala i glasačkih prava u talijanskim izdavačkim kućama pod istim uvjetima (ISIC Rev. 3.1 221, 222).

Mjere:

IT: Zakon 416/1981, članak 1. (i naknadne izmjene).

U pogledu liberalizacije ulaganja – viša uprava i upravni odbori:

U **PL**: Za obavljanje djelatnosti glavnog urednika novina i časopisâ obvezno je državljanstvo (ISIC Rev. 3.1 221, 222).

Mjere:

PL: Zakon od 26. siječnja 1984. o tisku, Službeni list, br. 5., točka 24., s naknadnim izmjenama.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine
uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U **SE**: Fizičke osobe koje su vlasnici periodičnih publikacija koje se tiskaju i objavljuju u Švedskoj moraju imati boravište u Švedskoj ili biti državljani države članice EGP-a. Vlasnici takvih periodičnih publikacija koji su pravne osobe moraju imati poslovni nastan u EGP-u. Periodične publikacije koje se tiskaju i objavljuju u Švedskoj te tehničke snimke moraju imati nadležnog urednika s domicilom u Švedskoj (ISIC Rev. 3.1 22, CPC 88442).

Mjere:

SE: Zakon o slobodi tiska (1949:105);

Temeljni zakon o slobodi izražavanja (1991:1469); i

Zakon o pravilnicima u pogledu Zakona o slobodi tiska i Temelnog zakona o slobodi izražavanja (1991:1559).

Raspored za Japan

Uvodne napomene

1. Rasporedom se utvrđuju, u skladu s člancima 8.12., 8.18. i 8.24., rezerve koje je Japan donio u pogledu postojećih mjera koje nisu u skladu s obvezama iz:
 - (a) članak 8.7. ili članak 8.15.;
 - (b) članak 8.8. ili članak 8.16.;
 - (c) članak 8.9. ili članak 8.17.;
 - (d) članak 8.10.; ili
 - (e) članak 8.11.

2. Sve rezerve sadržavaju sljedeće elemente:

- (a) „sektor”: odnosi se na opći sektor za koji se rezerva donosi;
- (b) „podsektor”: odnosi se na posebni sektor za koji se rezerva donosi;
- (c) „industrijska klasifikacija”: odnosi se, gdje je to primjenjivo i samo u cilju transparentnosti, na djelatnost obuhvaćenu rezervom u skladu s nacionalnim ili međunarodnim kodovima industrijske klasifikacije;
- (d) „predmetne obveze”: utvrđuju se obveze iz stavka 1. za koje se rezerva donosi;
- (e) „razina vlasti” označava razinu vlasti koja nastavlja provoditi mjeru za koju se donosi rezerva;

(f) „mjere” označava postojeće zakone, uredbe ili druge mjere za koje se donosi rezerva.
Mjera navedena u elementu „mjere”:

- i. znači mjera kako je izmijenjena, nastavljena ili obnovljena od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma; i
- ii. uključuje sve podređene mjere koje su donesene ili se zadržavaju u okviru opsega primjene te mjere i dosljedno u pogledu te mjere; i

(g) „opis”, gdje se u pogledu obveza iz stavka 1. utvrđuju neusklađeni aspekti postojećih mjera za koje se donosi rezerva.

3. Pri tumačenju rezerve uzimaju se u obzir svi elementi rezerve. Rezerva se tumači uzimajući u obzir relevantne odredbe odjeljaka na koje se odnosi rezerva, a element „mjere” ima prednost pred svim ostalim elementima.

4. U pogledu financijskih usluga:

- (a) zbog bonitetnih razloga u smislu članka 8.65. Japan ne smije biti spriječen u poduzimanju mjera kao što su nediskriminacijska ograničenja pravnog oblika komercijalne prisutnosti. Iz istih razloga Japan ne smije biti spriječen u primjeni nediskriminirajućih ograničenja koja se odnose na pristup tržištu novih financijskih usluga koje su u skladu s regulatornim okvirom namijenjenom postizanju tih bonitetnih ciljeva. U tom kontekstu, investicijskim društvima dopušteno je poslovanje vrijednosnim papirima kako je definirano relevantnim japanskim zakonima te banke ne smiju poslovati tim vrijednosnim papirima, osim ako je to u skladu s tim zakonima; i
- (b) usluge pružene na području Europske unije korisniku usluga u Japanu bez aktivnog marketinga od strane isporučitelja usluge smatraju se uslugama u skladu s člankom 8.2. točkom (d) podtočkom ii.

5. Mjere koje utječu na kabotažu u uslugama pomorskog prijevoza nisu navedene u ovom Rasporedu jer su isključene iz područja primjene poglavlja 8. odjeljka B, u skladu s člankom 8.6. stavkom 2. točkom (a), odnosno poglavlja 8. odjeljka C, u skladu s člankom 8.14. stavkom 2. točkom (a).
6. Zakoni i propisi Japana u pogledu dostupnosti spektra koji utječu na obveze u skladu s člancima 8.7. i 8.15. nisu uključeni u ovaj Raspored za Japan, uzimajući u obzir Dodatak 6. Smjernicama za uvrštavanje posebnih obveza (dokument WTO-a S/L/92 od 28. ožujka 2001.).
7. Za potrebe Rasporeda za Japan u ovom Prilogu „JSIC” znači Standardna industrijska klasifikacija Japana kako ju je utvrdilo Ministarstvo unutarnjih poslova i komunikacija te kako je izmijenjena 30. listopada 2013.

1	Sektor:	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo te srodne usluge (osim ribarstva u teritorijalnome moru, unutarnjim vodama, isključivom gospodarskom pojasu i epikontinentalnom pojasu iz rezerve br. 11 u Rasporedu za Japan u Prilogu II. Prilogu 8.-B)	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 01	Poljoprivreda
		JSIC 02	Šumarstvo
		JSIC 03	Ribarstvo, osim akvakulture
		JSIC 04	Akvakultura
		JSIC 6324	Poljoprivredne zadruge
		JSIC 6325	Zadruge u sektoru ribarstva i prerade proizvoda ribarstva
		JSIC 871	Poljoprivredne zadruge te zadruge u sektoru šumarstva i ribarstva, d.n.
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹	
		Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.	

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis: Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva te srodnih usluga (osim ribarstva u teritorijalnome moru, unutarnjim vodama, isključivom gospodarskom pojasu i epikontinentalnom pojasu iz rezerve br. 11 u Rasporedu za Japan u Prilogu II. Prilogu 8.-B) u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati znatan negativan učinak na uredno funkcioniranje japanskog gospodarstva¹.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

¹ Podrazumijeva se da činjenica da se u ovom opisu ne spominje „nacionalna sigurnost”, koja se spominje u odjeljcima br. 11, 13, 15, 37, 43, 44, 52 i 54 u Rasporedu za Japan u ovom Prilogu, ne znači da se na provjeru ne primjenjuje članak 1.5. ni da se Japan odriče svojeg prava da se pozove na članak 1.5. kao opravdanje za provjeru.

2	Sektor:	Održavanje automobila
	Podsektor:	Popravak motornih vozila uklanjanjem dijelova
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 89 Usluge održavanja automobila
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o cestovnim vozilima (Zakon br. 185 iz 1951.), poglavlje 6.
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja namjerava obavljati djelatnost popravka motornih vozila uklanjanjem dijelova mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu i pribaviti odobrenje glavnog direktora okružnog ureda za promet koji je nadležan za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi.

3	Sektor:	Poslovne usluge	
	Podsektor:		
	Industrijska	JSIC 9111	Usluge zapošljavanja
	klasifikacija:	JSIC 9121	Usluge pronalaska privremenih radnika
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o sigurnosti zaposlenja (Zakon br. 141 iz 1947.), članci 3. i 3-3. Zakon o osiguravanju pravilnog rada poduzeća za pronalazak privremenih radnika te o zaštiti privremenih radnika (Zakon br. 88 iz 1985.), članak 2. Zakon o radu u lukama (Zakon br. 40 iz 1988.), članak 4. Zakon o sigurnosti zaposlenja pomoraca (Zakon br. 130 iz 1948.), članak 3. Zakon o poboljšanju radnih uvjeta za građevinske radnike (Zakon br. 33 iz 1976.), članci 5. i 6.	

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Osoba koja namjerava pružati sljedeće usluge poduzećima u Japanu mora imati mjesto poslovanja u Japanu i pribaviti dopuštenje od nadležnog tijela ili ga obavijestiti, ovisno o tome što je primjenjivo:
 - (a) privatne usluge pronalaska posla, uključujući usluge pronalaska posla uz naknadu za građevinske radnike i usluge pronalaska posla za pomorce; ili
 - (b) usluge pronalaska privremenih radnika, uključujući usluge pronalaska slagača tereta, usluge pronalaska pomoraca te usluge pronalaska radnih mjesta za građevinske radnike.
2. Usluge angažiranja radnika može pružati samo sindikat koji je dobio dopuštenje nadležnog tijela u skladu sa Zakonom o sigurnosti zaposlenja ili Zakonom o sigurnosti zaposlenja pomoraca.

4	Sektor:	Usluge agencija za naplatu	
	Podsektor:		
	Industrijska	JSIC 6619	Razne pomoćne financijske usluge
	klasifikacija:	JSIC 7299	Profesionalne usluge, d.n.
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o posebnim mjerama koje se odnose na djelatnosti upravljanja kreditima i naplate (Zakon br. 126 iz 1998.), članci 3. i 4.	
		Zakon o odvjetništvu (Zakon br. 205 iz 1949.), članci 72. i 73.	

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Osoba koja namjerava pružati usluge agencije za naplatu koje obuhvaćaju pružanje pravnih usluga u pravnim predmetima mora biti kvalificirana kao odvjetnik u skladu s japanskim zakonima i propisima („Bengoshi”), kao profesionalno pravno društvo u skladu s japanskim zakonima i propisima („Bengoshi-hojin”) ili kao pravna osoba osnovana na temelju Posebnog zakona o djelatnosti upravljanja kreditima i o naplati te mora osnovati ured u Japanu.
2. Ni jedna osoba ne može preuzeti i nastaviti obavljati poslovnu djelatnost druge osobe, osim pravne osobe osnovane na temelju Zakona o posebnim mjerama koje se odnose na djelatnosti upravljanja kreditima i naplate koja radi s kreditima u skladu s odredbama tog zakona.

5	Sektor:	Građevinarstvo	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 06	Građevinski radovi općenito, uključujući javne i privatne građevinske radove
		JSIC 07	Građevinski radovi specijaliziranih izvođača, osim radova na ugradnji opreme
		JSIC 08	Ostali radovi na ugradnji opreme
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o građevinarstvu (Zakon br. 100 iz 1949.), članak 2.	
		Zakon o recikliranju građevinskih materijala (Zakon br. 104 iz 2000.), članak 5.	

Opis:

Prekogranična trgovina uslugama

1. Osoba koja se namjerava baviti građevinarstvom mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu i pribaviti dopuštenje ministra za zemljište, infrastrukturu, promet i turizam ili od guvernera prefekture koji je nadležan za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi.
2. Osoba koja se namjerava baviti djelatnošću rušenja građevina mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu i upisati se u registar guvernera prefekture koji je nadležan za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi.

6	Sektor:	Usluge distribucije	
	Podsektor:	Usluge veleprodaje, usluge maloprodaje i usluge zastupnika u sektoru alkoholnih pića	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 5222	Alkoholna pića
		JSIC 5851	Prodavaonice alkoholnih pića
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o porezu na alkoholna pića (Zakon br. 6 iz 1953.), članci od 9. do 11.	
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Broj dozvola dodijeljenih pružateljima usluga u tim podsektorima može biti ograničen ako je to potrebno radi očuvanja ravnoteže između ponude i potražnje alkoholnih pića kako bi se osigurao prihod od poreza na alkoholna pića (Zakon o porezu na alkoholna pića, članak 10. stavak 11.).	

7	Sektor:	Usluge distribucije
	Podsektor:	Usluge veleprodaje na javnom veleprodajnom tržištu
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 521 Poljoprivredni, životinjski i peradarski proizvodi te proizvodi mora i drugih voda
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o veleprodajnom tržištu (Zakon br. 35 iz 1971.), članci 9., 10., 15., 17. i 33.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Broj dozvola dodijeljenih pružateljima usluga veleprodaje na javnim veleprodajnim tržištima može biti ograničen ako javna veleprodajna tržišta odrede najveći broj pružatelja usluge kako bi se osiguralo pravilno i uredno funkcioniranje javnih veleprodajnih tržišta.

8	Sektor:	Podrška u obrazovanju i učenju
	Podsektor:	Usluge visokoškolskog obrazovanja
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 816 Ustanove visokoškolskog obrazovanja
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Temeljni zakon o obrazovanju (Zakon br. 120 iz 2006.), članak 6. Zakon o školskom obrazovanju (Zakon br. 26 iz 1947.), članak 2. Zakon o privatnim školama (Zakon br. 270 iz 1949.), članak 3.

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Usluge visokoškolskog obrazovanja koje se pružaju kao formalno obrazovanje u Japanu moraju pružati ustanove za formalno obrazovanje. Ustanove za formalno obrazovanje moraju osnivati pravne osobe u sektoru školstva.
2. „Ustanove za formalno obrazovanje” znači osnovne škole, niže srednje škole, srednje škole, škole obveznog obrazovanja, više srednje škole, sveučilišta, više škole, tehnološke fakultete, škole za učenike s posebnim potrebama, vrtiće te integrirane centre za obrazovanje i skrb u ranom djetinjstvu.
3. „Pravna osoba u sektoru školstva” znači neprofitna pravna osoba osnovana radi pružanja usluga obrazovanja u skladu s japanskim zakonima i propisima.

9	Sektor:	Financijske usluge	
	Podsektor:	Bankarske i ostale financijske usluge (osim osiguranja i usluga povezanih s osiguranjem)	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 622	Banke, osim središnje banke
		JSIC 631	Financijske institucije za male poduzetnike
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o osiguranju depozita (Zakon br. 34 iz 1971.), članak 2.	
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja</u> Sustav osiguranja depozita ne obuhvaća depozite podružnica stranih banaka.	

10	Sektor:	Financijske usluge
	Podsektor:	Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 672 Društva neživotnog osiguranja JSIC 6742 Zastupnici i brokeri neživotnog osiguranja
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o djelatnostima osiguranja (Zakon br. 105 iz 1995.), članci 185., 186., 275., 276., 277., 286. i 287. Odluka kabineta o provedbi Zakona o djelatnostima osiguranja (Odluka kabineta br. 425 iz 1995.), članci 19. i 39.-2 Ministarski pravilnik o provedbi Zakona o djelatnostima osiguranja (Ministarski pravilnik Ministarstva financija br. 5 iz 1996.), članci 116. i 212.-6

Opis:

Prekogranična trgovina uslugama

U načelu je za ugovore o osiguranju za stavke navedene u nastavku te za odgovornost koja proizlazi iz tih ugovora obvezna komercijalna prisutnost:

- (a) roba koja se prevozi unutar Japana; i
- (b) brodovi registrirani u Japanu koji se ne upotrebljavaju za međunarodni pomorski prijevoz.

11	Sektor:	Opskrba toplinskom energijom
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 3511 Opskrba toplinskom energijom
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju opskrbe toplinskom energijom u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

12	Sektor:	Informacijske i komunikacijske usluge	
	Podsektor:	Telekomunikacije	
	Industrijska	JSIC 3700	Glavni uredi koji se prvenstveno bave upravljanjem
	klasifikacija:	JSIC 3711	Regionalne komunikacije, osim žičanih telefona
		JSIC 3731	Usluge povezane s komunikacijama
	Predmetne	Pristup tržištu (članak 8.7.)	
	obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)	
		Viša uprava i upravni odbori (članak 8.10.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o društvu Nippon Telegraph and Telephone Corporation, Etc. (Zakon br. 85 iz 1984.), članci 6. i 10.	

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Društvo Nippon Telegraph and Telephone Corporation ne smije unijeti ime i adresu u svoj registar dioničara ako ukupni udio glasačkih prava u izravnom ili neizravnom vlasništvu osoba iz podtočaka od (a) do (c) iznosi jednu trećinu ili više:
 - (a) fizička osoba koja nema japansko državljanstvo;
 - (b) strana vlada ili njezin predstavnik; i
 - (c) strana pravna osoba ili strano tijelo.
2. Fizičke osobe koje nemaju japansko državljanstvo ne smiju obavljati funkciju direktora ili revizora u društvima Nippon Telegraph and Telephone Corporation, Nippon Telegraph and Telephone East Corporation te Nippon Telegraph and Telephone West Corporation.

13	Sektor:	Informacijske i komunikacijske usluge	
	Podsektor:	Telekomunikacije i internetske usluge	
	Industrijska klasifikacija ¹ :	JSIC 3711*	Regionalne komunikacije, osim žičanih telefona
		JSIC 3712*	Telekomunikacije na velike udaljenosti
		JSIC 3719*	Razne fiksne komunikacije
		JSIC 3721*	Mobilne komunikacije
		JSIC 401*	Usluge povezane s internetom
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ²	
		Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.	

¹ Zvezdica (*) uz brojeve JSIC-a označava da su djelatnosti obuhvaćene ovom rezervom pod tim brojevima ograničene na djelatnosti na koje se primjenjuje obveza registracije na temelju članka 9. Zakona o komunikacijama (Zakon br. 86 iz 1984.).

² Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u sektor telekomunikacija i internetskih usluga u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

14	Sektor:	Proizvodnja
	Podsektor:	Brodogradnja i popravak brodova te motori plovila
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 3131 Brodogradnja i popravak brodova
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o brodogradnji (Zakon br. 129 iz 1950.), članci od 2. do 3-2.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja namjerava izgraditi ili povećati pristanište koje se može upotrijebiti za proizvodnju ili popravak plovila bruto tonaže od 500 tona ili više te duljine od 50 metara ili više mora pribaviti dopuštenje ministra za zemljište, infrastrukturu, promet i turizam. Izdavanje dozvole podliježe ispitivanju gospodarskih potreba.

15	Sektor:	Proizvodnja
	Podsektor:	Proizvodnja lijekova
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 1653 Biološki pripravci
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju proizvodnje bioloških pripravaka u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini. Podrazumijeva se da se „industrija proizvodnje bioloških pripravaka” odnosi na gospodarske djelatnosti u objektima u kojima se proizvode cjepiva, serumi, anatoksini, antitoksini i pripravci slični tim proizvodima ili proizvodi od krvi.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

16	Sektor:	Proizvodnja	
	Podsektor:	Proizvodnja kože i proizvoda od kože	
	Industrijska klasifikacija ¹ :	JSIC 1189*1	Proizvodi od tekstila i dodatci, d.n.
		JSIC 1694*2	Želatina i ljepila
		JSIC 192	Gumena i plastična obuća te dodaci
		JSIC 2011	Štavljenje i obrada kože
		JSIC 2021	Mehanički proizvodi od kože, osim rukavica
		JSIC 2031	Kožni dijelovi i dodaci za čizme i cipele
		JSIC 2041	Kožna obuća
		JSIC 2051	Kožne rukavice
		JSIC 2061	Prtljaga
		JSIC 207	Ručne torbe i mali kožni spremnici
		JSIC 2081	Životinjska koža s krznom
		JSIC 2099	Razni proizvodi od kože
		JSIC 3253*1	Sportska oprema

¹ Zvezdica (*1) uz brojeve JSIC-a označava da su djelatnosti obuhvaćene ovom rezervom pod tim brojevima ograničene na djelatnosti povezane s proizvodnjom kože i proizvoda od kože. Zvezdica (*2) uz broj JSIC-a označava da su djelatnosti obuhvaćene ovom rezervom pod tim brojem ograničene na djelatnosti povezane s proizvodnjom ljepila životinjskog podrijetla (*nikawa*) i želatine.

Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
Razina vlasti:	Središnja država
Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis: Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju proizvodnje kože i proizvoda od kože u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati znatan negativan učinak na uredno funkcioniranje japanskog gospodarstva¹.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

¹ Podrazumijeva se da činjenica da se u ovom opisu ne spominje „nacionalna sigurnost”, koja se spominje u odjeljcima br. 11, 13, 15, 37, 43, 44, 52 i 54 u Rasporedu za Japan u ovom Prilogu, ne znači da se na provjeru ne primjenjuje članak 1.5. ni da se Japan odriče svojeg prava da se pozove na članak 1.5. kao opravdanje za provjeru.

17	Sektor:	Pitanja povezana s državnom pripadnošću brodova
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.) Nacionalni tretman (članci 8.8. i 8.16.) Viša uprava i upravni odbori (članak 8.10.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o brodovima (Zakon br. 46 iz 1899.), članak 1.

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Za pružanje usluga međunarodnog pomorskog prijevoza (uključujući usluge prijevoza putnika i prijevoza tereta) na temelju osnivanja registriranog trgovačkog društva koje upravlja flotom koja plovi pod zastavom Japana obvezno je državljanstvo.
2. „Obvezno državljanstvo” znači da brod mora biti u vlasništvu japanskog državljanina ili društva osnovanog u skladu s japanskim zakonima i propisima u kojemu svi zastupnici i najmanje dvije trećine izvršnih direktora koji upravljaju poslovima moraju biti japanski državljani.

18	Sektor:	Usluge mjerenja	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7441	Usluge inspekcijskog pregleda robe
		JSIC 745	Certificiranje mjeritelja
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o mjeriteljstvu (Zakon br. 51 iz 1992.), članci 3., 5., 6. i 8. Propisi o Zakonu o mjeriteljstvu (Ministarski pravilnik Ministarstva za međunarodnu trgovinu i industriju br. 69 iz 1993.) Ministarski pravilnik za imenovano inspekcijsko tijelo, imenovano tijelo za provjeru, imenovano tijelo za provjeru certificiranih mjerenja te posebno tijelo za akreditaciju certificiranih mjerenja (Ministarski pravilnik Ministarstva za međunarodnu trgovinu i industriju br. 72 iz 1993.)	

¹ Za potrebe ove rezerve:

- (a) „instrumenti za mjerenje” znači uređaji, strojevi i oprema koji se upotrebljavaju za mjerenje;
- (b) „posebni instrumenti za mjerenje” znači instrumenti za mjerenje koji se upotrebljavaju u transakcijama ili za certificiranje odnosno instrumenti za mjerenje koji se prvenstveno upotrebljavaju u životu potrošača općenito, te instrumenti koji su u odluci kabineta utvrđeni kao potrebni za određivanje normi povezanih s njihovom strukturom i stopom pogreške instrumenta kako bi se osigurala pravilna provedba mjerenja;
- (c) „izvođači certificiranog mjerenja” u skladu s uvjetom iz stavka 3. navedeni su u nastavku, a moraju se registrirati u skladu s klasifikacijom poslovnih djelatnosti utvrđenom u Pravilniku Ministarstva gospodarstva, trgovine i industrije:
 - i. djelatnost certificiranog mjerenja duljine, mase, površine, obujma i temperature robe koja se utovaruje/istovaruje ili zaprima/otprema za prijevoz, skladištenje, prodaju ili kupnju (osim certificiranog mjerenja mase ili obujma robe koja se utovara na brod ili istovaruje s broda); i
 - ii. djelatnost certificiranog mjerenja koncentracije, razine zvučnog tlaka ili količine drugih fizičkih pojava navedenih u odluci kabineta (osim sadržaja podstavka i.); međutim taj se uvjet ne primjenjuje ako je osoba koja obavlja djelatnost certificiranog mjerenja nacionalna vlada, lokalna vlada ili upravna agencija osnovana kao pravna osoba u skladu s člankom 2. stavkom 1. Zakona o općim pravilima za osnovane upravne agencije (Zakon br. 103 iz 1999.) koja je u odluci kabineta imenovana kao osoba sposobna primjereno obavljati djelatnost certificiranog mjerenja odnosno ako djelatnost certificiranog mjerenja obavlja osoba koja je registrirana ili imenovana za obavljanje te djelatnosti ili je na neki drugi način ovlaštena za to u skladu s odredbom zakona navedenog u toj odluci kabineta; i
- (d) „posebna djelatnost certificiranog mjerenja” znači djelatnost navedena u odluci kabineta kao djelatnost za koju je potrebna tehnologija visoke razine kako bi se mogla certificirati mjerenja vrlo malih količina fizičkih pojava iz podtočke (c)ii.

1. Osoba koja namjerava pružati usluge provedbe periodičnih inspekcijskih pregleda posebnih instrumenata za mjerenje mora osnovati pravnu osobu u Japanu i mora je priznati guverner prefektуре koji je nadležan za okrug u kojemu ta osoba namjerava provoditi inspekcijske preglede ili je mora imenovati gradonačelnik važnog grada ili načelnik gradske četvrti ili sela ako se mjesto na kojemu ta osoba namjerava provoditi inspekcijske preglede nalazi u okrugu tog važnog grada, gradske četvrti ili sela.
2. Osoba koja namjera pružati usluge provjere posebnih instrumenata za mjerenje mora osnovati pravnu osobu u Japanu i mora je priznati Ministar gospodarstva, trgovine i industrije.
3. Osoba koja se namjerava baviti djelatnošću certificiranog mjerenja, uključujući posebno certifikacijsko mjerenje, mora imati poslovnu jedinicu u Japanu i upisati se u registar guvernera prefektуре koji je nadležan za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi.

4. Osoba koja namjera pružati usluge provedbe inspekcijskih pregleda posebne opreme za mjerenje koja se upotrebljava za certificirano mjerenje mora osnovati pravnu osobu u Japanu i mora je priznati guverner prefektore koji je nadležan za okrug u kojemu ta osoba namjerava provoditi inspekcijske preglede.
5. Osoba koja namjera pružati usluge akreditacije za osobu koja se bavi posebnom djelatnošću certificiranog mjerenja mora osnovati pravnu osobu u Japanu i mora je priznati Ministar gospodarstva, trgovine i industrije.
6. Osoba koja namjera pružati usluge kalibracije instrumenata za mjerenje mora osnovati pravnu osobu u Japanu i mora je priznati ministar gospodarstva, trgovine i industrije.

19	Sektor:	Medicina, zdravstvena zaštita i skrb
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 8599 Razne usluge socijalnog osiguranja i socijalne skrbi
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o ostvarivanju premije od osiguranja zaposlenika (Zakon br. 84 iz 1969.), članak 4. Propisi o provedbi Zakona o ostvarivanju premije od osiguranja zaposlenika (Ministarski pravilnik Ministarstva rada br. 8 iz 1972.)

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Djelatnost osiguranja zaposlenika za vlasnike poduzeća može obavljati samo udruženje vlasnika poduzeća ili federacija tih udruženja s odobrenjem ministra zdravstva, rada i socijalne skrbi u skladu s japanskim zakonima i propisima. Udruženje koje namjerava obavljati tu djelatnost osiguranja zaposlenika u skladu s japanskim zakonima i propisima mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te pribaviti odobrenje ministra zdravstva, rada i socijalne skrbi.

20	Sektor:	Rudarstvo i usluge povezane s rudarstvom	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 05	Rudarstvo i vađenje kamena i šljunka
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.) Nacionalni tretman (članci 8.8. i 8.16.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o rudarstvu (Zakon br. 289 iz 1950.), članci 2. i 3.	
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Pravo na obavljanje djelatnosti rudarstva ili na zakup za obavljanje djelatnosti rudarstva mogu imati samo japanski državljani ili poduzeća. ¹	

¹ Usluge za koje je potrebno pravo na obavljanje djelatnosti rudarstva ili na zakup za obavljanje djelatnosti rudarstva mora pružati japanski državljanin ili poduzeće osnovano u skladu s japanskim zakonima i propisima, u skladu s člancima 2. i 3. Zakona o rudarstvu.

21	Sektor:	Naftna industrija	
	Podsektor:		
	Industrijska	JSIC 053	Proizvodnja sirove nafte i prirodnog plina
	klasifikacija ¹ :	JSIC 1711	Rafiniranje nafte
		JSIC 1721	Ulja i masti za podmazivanje (koji nisu proizvedeni u rafinerijama nafte)
		JSIC 1741*1	Materijali za popločavanje
		JSIC 1799*1	Razni proizvodi od nafte i ugljena
		JSIC 4711*1	Obično skladištenje, osim skladištenja u hladnjačama
		JSIC 4721*1	Skladištenje u hladnjačama
		JSIC 5331	Nafta
		JSIC 6051	Benzinske postaje
		JSIC 6052*1	Prodavaonice goriva, osim benzinskih postaja
		JSIC 9299*2	Razne poslovne usluge, d.n.

¹ Zvezdica (*1) uz brojeve JSIC-a označava da su djelatnosti obuhvaćene ovom rezervom pod tim brojevima ograničene na naftnu industriju. Zvezdica (*2) uz broj JSIC-a označava da su djelatnosti obuhvaćene ovom rezervom pod tim brojem ograničene na industriju ukapljenog naftnog plina.

Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
Razina vlasti:	Središnja država
Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis: Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u naftnu industriju u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati znatan negativan učinak na uredno funkcioniranje japanskog gospodarstva¹.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.
4. Naftnom industrijom nisu obuhvaćene sve organske kemikalije, kao što su etilen, etilen glikol i polikarbonati. Stoga se na ulaganja u proizvodnju tih proizvoda ne primjenjuju obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

¹ Podrazumijeva se da činjenica da se u ovom opisu ne spominje „nacionalna sigurnost”, koja se spominje u odjeljcima br. 11, 13, 15, 37, 43, 44, 52 i 54 u Rasporedu za Japan u ovom Prilogu, ne znači da se na provjeru ne primjenjuje članak 1.5. ni da se Japan odriče svojeg prava da se pozove na članak 1.5. kao opravdanje za provjeru.

22	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7211 Odvjetnički uredi
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o odvjetništvu (Zakon br. 205 iz 1949.), članci 3., 4., 4-2., 5. i 9.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati pravne usluge mora biti kvalificirana kao odvjetnik u skladu s japanskim zakonima i propisima („Bengoshi”) te mora osnovati poslovnu jedinicu u okrugu lokalne odvjetničke komore kojoj pripada. 2. Poduzeće koje namjerava pružati pravne usluge mora osnovati profesionalno odvjetničko društvo u skladu s japanskim zakonima i propisima („Bengoshi-Hojin”).

23	Sektor:	Profesionalne usluge	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7211	Odvjetnički uredi
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o posebnim mjerama koje se odnose na pravne usluge koje pružaju strani odvjetnici (Zakon br. 66 iz 1986.), članci 2., 4. i 5.	

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge pravnog savjetovanja u pogledu stranog prava mora biti kvalificirana kao registrirani strani odvjetnik u skladu s japanskim zakonima i propisima („Gaikokuho-Jimu-Bengoshi”) te mora osnovati poslovnu jedinicu u okruhu lokalne odvjetničke komore kojoj pripada.
2. U skladu s japanskim zakonima i propisima Gaikokuho-Jimu-Bengoshi mora boraviti u Japanu najmanje 180 dana godišnje.
3. Poduzeće koje namjerava pružati usluge pravnog savjetovanja u pogledu stranog prava mora osnovati strano odvjetničko društvo u skladu s japanskim zakonima i propisima („Gaikokuho-Jimu-Bengoshi-Hojin”).

24	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7212 Ured patentnih zastupnika
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o patentnim zastupnicima (Zakon br. 49 iz 2000.), članci 3., 6. i 8.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge patentnog zastupnika mora biti kvalificirana kao patentni zastupnik u skladu s japanskim zakonima i propisima („Benrishi”). 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge patentnog zastupnika mora osnovati društvo za patente u skladu s japanskim zakonima i propisima („Tokkyo-Gyomu-Hojin”).

25	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7221 Uredi javnih bilježnika i sudskih bilježnika
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.) Nacionalni tretman (članak 8.16.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o bilježnicima (Zakon br. 53 iz 1908.), članci 2. i 3.
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Samo japanski državljani mogu postati bilježnici u Japanu. 2. Bilježnik mora osnovati poslovnu jedinicu u mjestu koje odredi Ministar pravosuđa.

26	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7221 Uredi javnih bilježnika i sudskih bilježnika
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o sudskim bilježnicima (Zakon br. 197 iz 1950.), članci 3., 4., 5., 7. i 10.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge sudskog bilježnika mora biti kvalificirana kao sudski bilježnik u skladu s japanskim zakonima i propisima („Shiho-Shoshi”) te mora osnovati poslovnu jedinicu u okrugu udruženja sudskih bilježnika kojoj pripada. 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge sudskog bilježnika mora osnovati društvo sudskih bilježnika u skladu s japanskim zakonima i propisima („Shiho-Shoshi-Hojin”).

27	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7241 Uredi ovlaštenih javnih računovođa
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o ovlaštenim javnim računovodama (Zakon br. 103 iz 1948.), članci 3., 5-2. i 7.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge javnog računovođe mora biti kvalificirana kao javni računovođa u skladu s japanskim zakonima i propisima („Koninkaikeishi”). 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge javnog računovođe mora osnovati revizorsko društvo u skladu s japanskim zakonima i propisima („Kansa-Hojin”).

28	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7242 Uredi ovlaštenih poreznih računovođa
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o ovlaštenim javnim poreznim računovođama (Zakon br. 237 iz 1951.), članci 3., 4., 5-2., 6. i 7. Propis o provedbi Zakona o ovlaštenim javnim poreznim računovođama (Ministarski pravilnik Ministarstva financija br. 55 iz 1951.)
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge ovlaštenog javnog poreznog računovođe mora biti kvalificirana kao ovlašteni javni porezni računovođa u skladu s japanskim zakonima i propisima („Zeirishi”) te mora osnovati poslovnu jedinicu u okrugu udruženja ovlaštenih javnih poreznih računovođa kojoj pripada. 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge ovlaštenog javnog poreznog računovođe mora osnovati društvo ovlaštenih javnih poreznih računovođa u skladu s japanskim zakonima i propisima („Zeirishi-Hojin”).

29	Sektor:	Profesionalne usluge	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7231	Uredi administrativnih bilježnika
		JSIC 7294	Ovlašteni procjenitelji nekretnina
		JSIC 7299	Profesionalne usluge, d.n.
		JSIC 7421	Usluge projektiranja u arhitekturi
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o arhitektima i/ili inženjerima građevinarstva (Zakon br. 202 iz 1950.), članci 1., 2. i 6.	
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Arhitekt ili inženjer građevinarstva koji je kvalificiran kao arhitekt ili inženjer građevinarstva u skladu s japanskim zakonima i propisima („Kenchikushi”) odnosno osoba koja zapošljava takvog arhitekta ili inženjera građevinarstva te koji namjeravaju na nalog drugih osoba uz naknadu obavljati djelatnost projektiranja, nadzora građevinskih radova, administracije povezane s ugovorima za građevinske radove, nadzora gradnje zgrada, ispitivanja i ocjenjivanja zgrada te zastupanja u postupcima povezanim s građevinarstvom u skladu s japanskim zakonima i propisima moraju osnovati poslovnu jedinicu u Japanu.	

30	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7251 Uredi ovlaštenih savjetnika za socijalno osiguranje i zapošljavanje
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o ovlaštenim savjetnicima za socijalno osiguranje i zapošljavanje (Zakon br. 89 iz 1968.), članci 2-2., 4-2., 4-3. i 5.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge savjetnika za socijalno osiguranje i zapošljavanje mora biti kvalificirana kao ovlašteni savjetnik za socijalno osiguranje i zapošljavanje u skladu s japanskim zakonima i propisima („Shakai-Hoken-Romushi”) te osnovati poslovnu jedinicu u Japanu. 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge savjetnika za socijalno osiguranje i zapošljavanje mora osnovati društvo ovlaštenih savjetnika za socijalno osiguranje i zapošljavanje u skladu s japanskim zakonima i propisima („Shakai-Hoken-Romushi-Hojin”).

31	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7231 Uredi administrativnih bilježnika
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o upravnim bilježnicima (Zakon br. 4 iz 1951.), članci od 3. do 5.i članak 8.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge upravnog bilježnika mora biti kvalificirana kao upravni bilježnik u skladu s japanskim zakonima i propisima („Gyosei-Shoshi”) te mora osnovati poslovnu jedinicu u okrugu udruženja upravnih bilježnika kojoj pripada. 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge upravnog bilježnika mora osnovati društvo upravnih bilježnika u skladu s japanskim zakonima i propisima („Gyosei-Shoshi-Hojin”).

32	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7299 Profesionalne usluge, d.n.
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o zastupnicima u postupcima u sektoru pomorstva (Zakon br. 32 iz 1951.), članak 17.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Usluge zastupnika u postupcima u sektoru pomorstva mora pružati fizička osoba kvalificirana kao zastupnik u postupcima u sektoru pomorstva u skladu s japanskim zakonima i propisima („Kaijidairishi”).

33	Sektor:	Profesionalne usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7222 Uredi za geodeziju i ispitivanje građevina
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o geodetima i ispitivačima građevina (Zakon br. 228 iz 1950.), članci 3., 4., 5., 7. i 10.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Fizička osoba koja namjerava pružati usluge geodeta i ispitivača građevina mora biti kvalificirana kao geodet i ispitivač građevina u skladu s japanskim zakonima i propisima („Tochi-Kaoku-Chosashi”) te mora osnovati poslovnu jedinicu u okrugu udruženja geodeta i ispitivača građevina kojoj pripada. 2. Poduzeće koje namjerava pružati usluge geodeta i ispitivača građevina mora osnovati društvo geodeta i ispitivača građevina u skladu s japanskim zakonima i propisima („Tochi-Kaoku-Chosashi-Hojin”).

34	Sektor:	Nekretnine	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 6811	Zastupnici za prodaju zgrada i kuća
		JSIC 6812	Izvođači parcelacije i nositelji projekata
		JSIC 6821	Posrednici i brokери u prometu nekretninama
		JSIC 6941	Upravitelji nekretninama
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o transakcijama u sektoru građevinskih zemljišta i zgrada (Zakon br. 176 iz 1952.), članak 2. Zakon o osnivanju konzorcija ulagatelja u sektoru nekretnina (Zakon br. 77 iz 1994.), članci 2. i 4-2. Zakon o poboljšanju upravljanja kondominijima (Zakon br. 149 iz 2000.), članak 3.	

Opis:

Prekogranična trgovina uslugama

1. Osoba koja se namjerava baviti transakcijama u sektoru građevinskih zemljišta i zgrada mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu i pribaviti dozvolu od ministra za zemljište, infrastrukturu, promet i turizam ili od guvernera prefekture koji je nadležan za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi.
2. Osoba koja se namjerava baviti osnivanjem konzorcija ulagatelja u sektoru nekretnina mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu i pribaviti dopuštenje od nadležnog ministra ili od guvernera prefekture koji je nadležan za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi odnosno obavijestiti nadležnog ministra.
3. Osoba koja se namjerava baviti upravljanjem kondominijima mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te mora biti upisana na popis koji vodi Ministarstvo zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma.

35	Sektor:	Usluge procjene nekretnina
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7294 Ovlašteni procjenitelji nekretnina
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o procjeni nekretnina (Zakon br. 152 iz 1963.), članak 3.
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja namjerava pružati usluge procjene nekretnina mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te mora biti upisana na popis koji vodi Ministarstvo zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma ili prefektura koja je nadležna za okrug u kojemu se ta poslovna jedinica nalazi.

36	Sektor:	Pomorci	
	Podsektor:		
	Industrijska	JSIC 031	Morsko ribarstvo
	klasifikacija:	JSIC 451	Oceanski prijevoz
		JSIC 452	Obalni prijevoz
	Predmetne	Pristup tržištu (članak 8.15.)	
	obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.16.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o pomorcima (Zakon br. 100 iz 1947.), članak 4.	
		Službena obavijest glavnog direktora odjela za pomorce, Ured za pomorsku tehnologiju i sigurnost pri Ministarstvu prometa, br. 115, 1990.	
		Službena obavijest glavnog direktora odjela za pomorce, Ured za pomorsku tehnologiju i sigurnost pri Ministarstvu prometa, br. 327, 1990.	
		Službena obavijest glavnog direktora Ureda za pomorstvo pri Ministarstvu zemljišta, infrastrukture i prometa, br. 153, 2004.	
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u>	
		Strani državljani zaposleni u japanskim poduzećima, osim pomoraca navedenih u relevantnim službenim obavijestima, ne smiju raditi na plovilima koja plove pod japanskom zastavom.	

37	Sektor:	Pružanje zaštitarskih usluga	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 923	Zaštitarske usluge
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹	
		Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.	

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u pružanje zaštitarskih usluga u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

38	Sektor:	Usluge povezane sa sigurnošću i zdravljem na radu	
	Podsektor:		
	Industrijska	JSIC 7299	Profesionalne usluge, d.n.
	klasifikacija:	JSIC 7441	Usluge inspekcijskog pregleda robe
		JSIC 7452	Certificiranje provjera okoliša
		JSIC 8222	Centri za strukovno usmjeravanje
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o sigurnosti i zdravlju u industriji (Zakon br. 57 iz 1972.), članci 5. i 8. Ministarski pravilnik o registraciji i priznavanju u pogledu Zakona o sigurnosti i zdravlju u industriji te odluke koje se temelje na tom zakonu (Ministarski pravilnik Ministarstva rada br. 44 iz 1972.) Zakon o provjeri radnog okruženja (Zakon br. 28 iz 1975.), članci 2. i 3. Propis o provedbi Zakona o provjeri radnog okruženja (Ministarski pravilnik Ministarstva rada br. 20 iz 1975.)	

Opis:

Prekogranična trgovina uslugama

Osoba koja namjerava pružati usluge inspekcijskog pregleda ili provjere za radne strojeve, tečajeve praktičnih vještina i druge srodne usluge povezane sa sigurnošću i zdravljem na radu te za usluge provjere radnog okruženja mora biti rezident ili mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te se mora registrirati kod ministra zdravstva, rada i socijalne skrbi ili glavnog direktora prefekturnog ureda za zapošljavanje.

39	Sektor:	Geodetske usluge
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 7422 Geodetske usluge
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o geodeziji (Zakon br. 188 iz 1949.), članak 6.
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja namjerava pružati geodetske usluge mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te se mora registrirati kod ministra zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma.

40	Sektor:	Poslovne usluge
	Podsektor:	Upisivanje zrakoplova u nacionalni registar
	Industrijska klasifikacija:	
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.) Nacionalni tretman (članci 8.8. i 8.16.) Viša uprava i upravni odbori (članak 8.10.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o civilnom zrakoplovstvu (Zakon br. 231 iz 1952.), članak 2.

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Zrakoplovi u vlasništvu jedne od fizičkih osoba ili tijela navedenih u nastavku ne mogu se upisati u nacionalni registar:
 - (a) fizička osoba koja nema japansko državljanstvo;
 - (b) treća zemlja odnosno tijelo treće zemlje ili njegov ekvivalent;
 - (c) pravna osoba ili neko drugo tijelo osnovani u skladu sa zakonima i propisima bilo koje treće zemlje; i
 - (d) pravna osoba koju zastupaju fizičke osobe ili tijela iz podtočaka (a), (b) ili (c); pravna osoba u kojoj jednu trećinu ili više članova upravnog odbora čine fizičke osobe ili tijela iz podtočaka (a), (b) ili (c); ili pravna osoba u kojoj jednu trećinu ili više glasačkih prava drže fizičke osobe ili tijela iz podtočaka (a), (b) ili (c).
2. Strani zrakoplovi ne mogu se upisati u nacionalni registar.

41	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Carinsko posredovanje
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 4899 Usluge povezane s prijevozom, d.n.
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o carinskom posredovanju (Zakon br. 122 iz 1967.), članak 2.
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja se namjerava baviti djelatnošću carinskog posredovanja mora imati poslovnu jedinicu u Japanu te pribaviti dopuštenje glavnog direktora za carinu koji je nadležan za okrug u kojemu se ta osoba namjerava baviti djelatnošću carinskog posredovanja.

42	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Otprema tereta (osim otpreme tereta zračnim prijevozom)
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 4441 Prijevoz tereta od vrata do vrata JSIC 4821 Dostava tereta, osim prijevoza tereta od vrata do vrata
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.) Nacionalni tretman (članci 8.8. i 8.16.) Tretman najpovlaštenije nacije (članci 8.9. i 8.17.) Viša uprava i upravni odbori (članak 8.10.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o otpremi tereta (Zakon br. 82 iz 1989.), članci od 2. do 4. Propis o provedbi Zakona o otpremi tereta (Ministarski pravilnik Ministarstva prometa br. 20 iz 1990.), članci od 3. do 5.

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Sljedeće fizičke osobe ili tijela za obavljanje otpreme tereta u međunarodnom pomorskom prometu moraju biti registrirane kod ministra zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma ili moraju pribaviti njegovo dopuštenje ili odobrenje. Ta se registracija odnosno dodjela dopuštenja ili odobrenja izvršavaju na temelju reciprociteta:
 - (a) fizička osoba koja nema japansko državljanstvo;
 - (b) treća zemlja odnosno tijelo treće zemlje ili njegov ekvivalent;
 - (c) pravna osoba ili neko drugo tijelo osnovani u skladu sa zakonima i propisima bilo koje treće zemlje; i
 - (d) pravna osoba koju zastupaju fizičke osobe ili tijela iz podtočaka (a), (b) ili (c); pravna osoba u kojoj jednu trećinu ili više članova upravnog odbora čine fizičke osobe ili tijela iz podtočaka (a), (b) ili (c); ili pravna osoba u kojoj jednu trećinu ili više glasačkih prava drže fizičke osobe ili tijela iz podtočaka (a), (b) ili (c).
2. Osoba koja se namjerava baviti otpremom tereta mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te mora biti registrirana kod ministra zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma odnosno mora pribaviti njegovo dopuštenje ili odobrenje.

43	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Željeznički prijevoz
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 421 Željeznički prijevoz JSIC 4851 Usluge željezničkih objekata
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju željezničkog prijevoza u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.
4. Industrija željezničkog prijevoza ne obuhvaća proizvodnju vozila ili dijelova i komponenata za industriju željezničkog prijevoza. Stoga se na ulaganja u proizvodnju tih proizvoda ne primjenjuju obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

44	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Cestovni prijevoz putnika
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 4311 Autobusni prijevoznici općenito
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju autobusnog prijevoza u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.
4. Industrija autobusnog prijevoza ne obuhvaća proizvodnju vozila ili dijelova i komponenata za industriju autobusnog prijevoza. Stoga se na ulaganja u proizvodnju tih proizvoda ne primjenjuju obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

45	Sektor:	Prijevoz	
	Podsektor:	Cestovni prijevoz	
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 431	Autobusni prijevoznici općenito
		JSIC 432	Taksi-prijevoznici općenito
		JSIC 433	Ugovorni autobusni prijevoznici
		JSIC 4391	Prijevoz putnika motornim vozilima (posebno ugovorni)
		JSIC 441	Kamionski prijevoz općenito
		JSIC 442	Kamionski prijevoz (posebno ugovorni)
		JSIC 443	Prijevoz tereta malim vozilima
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o cestovnom prijevozu (Zakon br. 183 iz 1951.), članak 2. Zakon o posebnim mjerama koje se odnose na pravilno upravljanje djelatnošću prijevoza taksijem i jačanje te djelatnosti u posebnim i poluposebnim regijama (Zakon br. 64 iz 2009.), članci 2. i 7. (dalje u ovoj rezervi „Zakon”) Zakon o kamionskom prijevozu (Zakon br. 83 iz 1989.), članak 2.	

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Osoba koja namjerava obavljati djelatnost cestovnog prijevoza putnika ili cestovnog prijevoza tereta mora osnovati poslovnu jedinicu u Japanu te mora pribaviti dopuštenje ministra zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma ili ga mora obavijestiti.
2. Kad je riječ o djelatnosti taksi-prijevoza općenito, ministar zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma ne može dodijeliti dopuštenje osobi koja tu djelatnost namjerava obavljati u „posebnim regijama” i u „poluposebnim regijama” kako ih je utvrdio ministar zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma te ne može odobriti izmjenu poslovnog plana tih djelatnosti. To se dopuštenje može dodijeliti odnosno ta se izmjena poslovnog plana može odobriti za „poluposebne regije” ako su ispunjene norme iz Zakona, uključujući uvjet da kapacitet taksi-prijevoznika općenito u regiji nije veći od potreba za prijevozom. To bi se moglo dogoditi kad bi kapacitet taksi-prijevoznika općenito u toj regiji bio veći ili bi bilo vjerojatno da će biti veći od obujma potražnje za prijevozom u mjeri u kojoj bi bilo teško osigurati sigurnost prijevoza i korist za putnike.

3. Kad je riječ o djelatnosti kamionskog prijevoza općenito ili kamionskog prijevoza (posebno ugovornog), ministar zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma ne može dodijeliti dopuštenje osobi koja tu djelatnost namjerava obavljati na „području hitne prilagodbe ponude i potražnje” kako ga je utvrdio ministar zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma te ne može odobriti izmjenu poslovnog plana tih djelatnosti. To bi se moglo dogoditi kad bi kapacitet kamionskog prijevoza općenito ili kamionskog prijevoza (posebno ugovornog) na tom području bio znatno veći od obujma potražnje za prijevozom u tolikoj mjeri da bi poslovanje u tim djelatnostima postalo otežano.

46	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Usluge povezane s prijevozom
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 4852 Fiksni objekti za cestovni prijevoz
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o cestovnom prijevozu (Zakon br. 183 iz 1951.), članak 4.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja se namjerava baviti djelatnošću povezanom s autocestama mora pribaviti dozvolu od ministra zemljišta, infrastrukture, prometa i turizma. Izdavanje dozvole podliježe ispitivanju gospodarskih potreba, a ispituje se, primjerice, je li predložena autocesta razmjerna obujmu i vrsti potražnje na predloženom području.

47	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Usluge povezane s prijevozom
	Industrijska klasifikacija:	
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.) Nacionalni tretman (članak 8.16.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o peljarenju (Zakon br. 121 iz 1949.), članci od 2. do 4.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> 1. Samo japanski državljani mogu postati peljari u Japanu. 2. Peljari koji upravljaju brodovima u istom peljarskom okrugu moraju osnovati udruženje peljara za taj peljarski okrug.

48	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Vodni prijevoz
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 451 Oceanski prijevoz
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.) Nacionalni tretman (članak 8.16.) Tretman najpovlaštenije nacije (članak 8.17.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o posebnim mjerama protiv nepovoljnog postupanja stranih vlada prema japanskim operaterima brodova za oceanski prijevoz (Zakon br. 60 iz 1977.)
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Ako određena država članica Europske unije nepošteno postupi prema japanskim operaterima brodova za oceanski prijevoz, operaterima brodova za oceanski prijevoz iz te države članice EU-a može se ograničiti ili zabraniti ulazak u japanske luke odnosno utovar ili istovar tereta u Japanu.

49	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Vodni prijevoz
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 4542 Zakup brodova za obalni prijevoz
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹ Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis: Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju vodnog prijevoza u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati znatan negativan učinak na uredno funkcioniranje japanskog gospodarstva¹.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.
4. Za potrebe ove rezerve „industrija vodnog prijevoza” odnosi se na industriju zakupa brodova za obalni prijevoz.

¹ Podrazumijeva se da činjenica da se u ovom opisu ne spominje „nacionalna sigurnost”, koja se spominje u odjeljcima br. 11, 13, 15, 37, 43, 44, 52 i 54 u Rasporedu za Japan u ovom Prilogu, ne znači da se na provjeru ne primjenjuje članak 1.5. ni da se Japan odriče svojeg prava da se pozove na članak 1.5. kao opravdanje za provjeru.

50	Sektor:	Prijevoz
	Podsektor:	Vodni prijevoz
	Industrijska klasifikacija:	
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.) Nacionalni tretman (članci 8.8. i 8.16.) Tretman najpovlaštenije nacije (članci 8.9. i 8.17.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o brodovima (Zakon br. 46 iz 1899.), članak 3.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Osim ako je u japanskim zakonima i propisima odnosno u međunarodnim sporazumima čija je Japan stranka utvrđeno drukčije, brodovima koji ne plove pod japanskom zastavom zabranjen je ulazak u japanske luke koje nisu otvorene za stranu trgovinu.

51	Sektor:	Testiranje strukovnih vještina
	Podsektor:	
	Industrijska klasifikacija:	
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o promicanju unapređenja ljudskih resursa (Zakon br. 64 iz 1969.), članak 5.
	Opis:	<u>Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama</u> Neke vrste neprofitnih organizacija (organizacije poslodavaca, njihove federacije, općenita udruženja osnovana kao pravne osobe, općenite zaklade osnovane kao pravne osobe, sindikati osnovani kao pravne osobe ili razne neprofitne organizacije osnovane kao pravne osobe) mogu pružati tu uslugu. Organizacije koje namjeravaju provoditi testove strukovnih vještina za radnike moraju osnovati poslovnu jedinicu u Japanu i mora ih priznati ministar rada i socijalne skrbi.

52	Sektor:	Opskrba vodom i vodovodi	
	Podsektor:		
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 3611	Voda za krajnje korisnike, osim za industrijske korisnike
	Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 8.8.)	
	Razina vlasti:	Središnja država	
	Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članak 27. ¹	
		Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članak 3.	

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u industriju opskrbe vodom i vodovoda u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijeni sadržaj ulaganja ili da obustavi ulaganje.

53	Sektor:	Veleprodaja i maloprodaja
	Podsektor:	Stoka
	Industrijska klasifikacija:	JSIC 5219 Razni poljoprivredni i stočni proizvodi te proizvodi mora i drugih voda
	Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članak 8.15.)
	Razina vlasti:	Središnja država
	Mjere:	Zakon o trgovcima stokom (Zakon br. 208 iz 1949.), članak 3.
	Opis:	<u>Prekogranična trgovina uslugama</u> Osoba koja se namjerava baviti trgovinom stokom mora imati boravište u Japanu i mora pribaviti dozvolu guvernera prefektуре koji je nadležan za njezino boravište. Podrazumijeva se da „trgovina stokom” obuhvaća trgovinu stokom ili razmjenu stoke odnosno mjesta za tu trgovinu ili razmjenu.

54	Sektor:	Zrakoplovna industrija	
	Podsektor:	Industrija proizvodnje i popravaka zrakoplova	
	Industrijska	JSIC 16*	Proizvodnja kemijskih i srodnih proizvoda
	klasifikacija ¹ :	JSIC 18*	Proizvodnja proizvoda od plastike, osim ako su razvrstani drugdje
		JSIC 19*	Proizvodnja proizvoda od gume
		JSIC 21*	Proizvodnja proizvoda od keramike, kamena i gline
		JSIC 23*	Proizvodnja obojenih metala i proizvoda od njih
		JSIC 24*	Proizvodnja gotovih proizvoda od metala
		JSIC 25*	Proizvodnja strojeva za opće namjene
		JSIC 27*	Proizvodnja strojeva za poslovne namjene
		JSIC 28*	Elektronički dijelovi, uređaji i elektronički krugovi
		JSIC 29*	Proizvodnja električnih strojeva, opreme i materijala
		JSIC 30*	Proizvodnja elektroničke informacijske i komunikacijske opreme

¹ Zvezdica (*) uz brojeve JSIC-a označava da su djelatnosti obuhvaćene ovom rezervom pod tim brojevima ograničene na zrakoplovnu industriju.

	JSIC 31*	Proizvodnja opreme za prijevoz
	JSIC 39*	Informacijske usluge
	JSIC 90*	Strojevi i usluge popravka, osim ako su razvrstani drugdje
Predmetne obveze:	Pristup tržištu (članci 8.7. i 8.15.)	
	Nacionalni tretman (članci 8.8. i 8.16.)	
	Zabrana zahtjeva u pogledu rezultata (članak 8.11.)	
Razina vlasti:	Središnja država	
Mjere:	Zakon o deviznom poslovanju i stranoj trgovini (Zakon br. 228 iz 1949.), članci 27. i 30. ¹	
	Odluka kabineta o izravnim stranim ulaganjima (Odluka kabineta br. 261 iz 1980.), članci 3. i 5.	
	Zakon o industriji proizvodnje zrakoplova (Zakon br. 237 iz 1952.), članci od 2. do 5.	

¹ Za potrebe ove rezerve podrazumijeva se da se za tumačenje ove rezerve primjenjuje definicija „izravnih stranih ulaganja” iz članka 26. Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

Opis:

Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

1. Na strane ulagatelje koji namjeravaju ulagati u zrakoplovnu industriju u Japanu primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.
2. U provjeri se razmatra hoće li predmetno ulaganje vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
3. Ovisno o rezultatu provjere, od ulagatelja se može zahtijevati da izmijene sadržaj ulaganja ili da obustave ulaganje.
4. Na ugovore o uvozu tehnologije u sektoru zrakoplovne industrije između rezidenta i nerezidenta primjenjuju se obveza prethodne prijave i postupci provjere na temelju Zakona o deviznom poslovanju i stranoj trgovini.

5. U provjeri se razmatra hoće li potpisivanje ugovora o uvozu tehnologije vjerojatno uzrokovati narušavanje nacionalne sigurnosti, remećenje javnog reda ili ugrožavanje javne sigurnosti.
 6. Ovisno o rezultatu provjere, od rezidenta se može zahtijevati da izmijeni odredbe ugovora o uvozu tehnologije ili da obustavi njegovo potpisivanje.
 7. Broj dozvola dodijeljenih proizvođačima i pružateljima usluga u tim podsektorima može biti ograničen.
 8. Poduzeće koje namjerava proizvoditi zrakoplove i pružati usluge popravka mora otvoriti tvornicu za proizvodnju ili popravak zrakoplova u skladu sa zakonima i propisima Japana.
-